

TOČA OKLESTILA VASI

Neurje s točo, kakršnega ne pomnijo že pol stoletja, se je 12. julija razbesnelo nad dobrniško dolino ter uničilo poljske pridelke in vinograde. Toča je največjo škodo naredila v Dobrniču, Knežji vasi, Preski, Zagorici in Dobravi. Najbolj prizadeti so vinogradi na Lisču.

F. K.

PODPIS NI DOVOLJ

Občinska skupščina v Krškem je na zadnji seji ustanovila odbor, ki bo spremljal uresničevanje družbenega dogovora o kadrovske politiki v občini. Za člane je imenovala Franca Pavliča iz Celuloze, Adama Molana iz Kovinarske, Veroniko Hlastan iz Elektrarne v Brestanici, Antona Pleterskega iz Rudnika na Senovem, Jožeta Vukčevića iz podjetja SOP Krško, Cirila Puntarja iz Pionirja, Rafka Orožna kot predstavnik občinske konference SZDL, Marjana Markla od občinskega sveta Zveze sindikatov in Marinko Jakhel kot predstavnico občinske konference ZKS.

Protestna izjava iz Novega mesta

Novomeška občinska skupščina je sprejela na seji 20. julija naslednjo protestno izjavo:
„Delegati, zbrani na zasedanju vseh zborov ObS, ostro protestiramo ob sprejetju zakona o popisu prebivalstva in narodnostnih manjšin, ki ga je sprejel parlament avstrijske republike. Zakon revidira državno pogodbo iz leta 1955, posebno tišči del, ki obravnava pravice slovenske in hrvaške manjšine. Zaskrbljeni in ogorčeni smo, ker je vlada republike Avstrije popustila neonacističnim silam, ki se bohotijo in že vrsto let rovarijo proti manjšinam ter jim želijo odvzeti pridobljene pravice, čeprav jim je po omenjeni pogodbi prepovedano delovanje. Zahtevamo, da se takšno stanje odpravi in zagotovi manjšini pravice, ki jim gredo po 7. členu državne pogodbe, to pogodbo pa je verificirala OZN. S tem dajemo podporo tudi stališčem slovenske skupščine z dne 12. julija 1976 glede položaja slovenske in hrvaške manjšine v republiki Avstriji.“

Pomnik izgnancem na Bizeljskem

Odkrili ga bodo v soboto, na slavlje pa pričakujejo nekaj tisoč Slovencev in Hrvatov – Ob odkritju spomenika bo govoril inž. Marko Bulc, vodja delegacije SRS v skupščini SFRJ

Pred združnimdomom na Bizeljskem bodo v soboto, 24. julija, odkrili spomenik, ki simbolizira pot obsotelskega prebivalstva v izgnanstvo, vstajo jugoslovanskih narodov in trdne vezi med slovenskimi in hrvaškimi partizani na obeh straneh

Sotle. Na slovesnosti bo govoril vodja slovenske delegacije v zvezni skupščini inž. Marko Bulc.

Na počastitev dneva vstaje na Bizeljskem pričakujejo domačini nekaj tisoč obiskovalcev iz Slovenije in Hrvaške. To bo manifestacija bratstva dveh sosednjih narodov in hkrati osrednja prireditev v Posavju.

Pravkar je bila natisnjena tudi brošura pod naslovom „Bizeljsko“. V njej so zanimivi sestavki z opisi Bizeljskega od davnine do današnjih dni. Pisici predstavljajo razvoj vinarstva in zadrugištva, dogodke med narodnoosvobodilno vojno, izgnanstvo, povojni razvoj krajevne skupnosti in še več drugih zanimivosti, da bodo obiskovalci proslave lahko čimveč zvedeli o teh krajih. Inž. arh. Karel Filipič v uvodu poudarja zamisel spomenika, ki bo po vsej strani na Bizeljskem kot trajen pomnik izgnanstva, oboroženega upora proti sovražniku in prijateljstva med pripadniki narodnoosvobodilnega gibanja na slovenski in hrvaški strani Sotle.

Prebivalci bizeljske krajevne skupnosti so ponosni na ta spomenik, saj so tudi sami veliko prispevali zanj. Na odkritje gostoljubno vabijo vse, ki želijo priti mednje in s svojim obiskom dati praznovanju večjo veljavo.

J. T.

DOLENJSKI POSLOVNI VLAK

Po novem voznem redu, ki je začel veljati 30. maja letos, smo Belokranjci in Dolenjci bogatejši za novo vlakovno zvezo z Ljubljano. Na novo je uveden poslovni vlak, s katerim je vožnja nad vse udobna in hitra, saj prispe od Metlike do Ljubljane v dveh urah in pol. Vlak vozi vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov in ima odhode: iz Metlike ob 5.32, Črnomlja 5.49, Semic 6.06, Novega mesta 6.44, Trebnjega ob 7.09 in vozi do Trebnjega do postaje Ljubljana-Rakovnik brez postanka, tako da prispe v Ljubljano ob 8.06. Isti vlak se vrača iz Ljubljane ob 14.16, vozi do Grosuplja (14.39) brez postanka, do Ivančne Gorice (15.01) ustavlja na vsaki postaji, nato pa vozi zopet neprekinjeno do Trebnjega (15.21) in do Novega mesta. Iz Novega mesta ima odhod ob 15.47 in zopet ustavlja na vsaki postaji do Metlike, kamor prispe ob 16.53. Če bo vlak dovolj zaseden, bo ostala ta ugodna zveza tudi prihodnja leta, mogoče pa ga bodo uvedli tudi ob sobotah in praznikih ter nedeljah, kar bi Belokranjci in ostali Dolenjci zelo želeli.

V. D.

Naskok na milijardo

Slavenija je izpolnila posojilno obveznost, niso pa je še vse občine – Na vrsto pride bitka za presežke

Po podatkih republiškega štaba smo v Sloveniji že prejšnji teden izpolnili in tudi že presegle vsoto javnega posojila za ceste. Okoli pol milijona vpisnikov je za ceste namenilo skoraj 907 milijonov dinarjev, ta vsota pa je že za 0,8 odstotka večja, kot zahteva denarni načrt za zgraditev in obnovu cest ter cestnih objektov v naslednji petletki.

Posojilno obveznost je preseglo 34 občin. Že od vsega začetka je pri uresničevanju te naloge v ospredju Grosuplje, ki je prvo v Sloveniji prebilo mejo 100 odstotkov. V zadnjih tednih se je med vodilne prebilo Velenje, ki je bilo dolgo na repu. Popravile pa so se tudi vse ljubljanske občine.

Med občinami, ki so med prvimi izpolnile posojilno dolžnost, jih je tudi sedem iz območja, kamor vsak teden prihaja Dolenjski list. Po petkovih podatkih sta pod črto, ki označuje uresničeno nalogo, le Metlika in Sevnica. Treba pa je dodati, da so občine na našem območju začele vpisovati posojila takoj prve dni, ko je akcija stekla.

Ob prebiranju teh števil in podatkov lahko ugotovimo, da je med dosedanjimi vpisniki daleč največ zaposlenih v zdravstvenem delu. Okoli 23.000 vpis-

nikov je posojilne vsote vpisalo v krajevnih skupnostih. Svoj denar je sklenilo posojiti za graditev cest tudi 186 temeljnih in drugih organizacij združenega dela.

Čeprav je posojilna obveznost izpolnjena, se bo akcija za vpis nadaljevala do 31. oktobra. Zajela naj bi še tistih 400.000 vpisnikov, na katere računajo, pa se do zdaj še niso odzvali. Zlasti se bodo morale potruditi občine, ki so pri izpolnjevanju obveznosti še na repu (Ravne še pod 50 odstotki). Na splošno pa si bo treba prizadevati, da bodo na seznamu vpisnikov prišle vse delovne in druge organizacije, kot posamezniki pa obrtniki, upokojenci, kmetje in ljudje drugih poklicev. Kot so nedavno poudarili v Ljubljani, naj bi v drugem obdobju akcije prenesli v krajevne skupnosti.

Nemara bomo zdaj slišali tudi novo vseslovensko geslo, pod katerim bo akcija: ne več „Vpisati 900 milijonov“ in se s tem zadovoljiti, ampak „Kako doseči milijardo dinarjev posojila?“ To pa ni nič manj mikavno za občine, saj vedo: presežek ostane tam, kjer se zbere, z njim pa bo možno uresničiti marsikaj, česar v „generalnem“ republiškem načrtu zdaj ni.

I. ZORAN

Še premalo podpisanih sklepov

Območna samoupravna ptt skupnost v Novem mestu predvideva v naslednji petletki za več kot 105 milijonov dinarjev naložb – Znaten napredek bo doživela predvsem telefonija

Območna SIS za ptt promet v Novem mestu ima v načrtu do konca leta 1980 znaten razvoj poštne, telefonske in telegrafске dejavnosti. Vse to je razvidno tudi iz samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za srednjeročno obdobje 1976 – 1980, ki ga je skupščina te SIS 14. julija obravnavala hkrati z ustreznim republiškim samoupravnim sporazumom.

Med drugimi območna SIS predvideva za naložbe v naslednji petletki 105.887.000 dinarjev. Od tega bo 86.040.000 dinarjev ali 81,3 odstotka potrebne denarja zagotovilo novomeško PTT podjetje, 19.847.000 dinarjev ali 18,7 odstotka pa naj bi v tem času združili uporabniki ptt storitev.

Po predvidenem razvojnem načrtu bo treba največ sredstev zagotoviti za naložbe v telefonske zmogljivosti. V ta namen je predvideno 92.736.000 dinarjev ali 87,6 odstotka vseh naložb. Za telefonsko opremo bodo namenili 49.683.000 dinarjev. Za telefonsko omrežje naj bi šlo 12.030.000 in za objekte 2.351.000 dinarjev, ostalih 28.672.000 dinarjev pa bodo porabili za najrazličnejša transportna sredstva, inventar in pomembne ptt naprave.

V Novem mestu so po daljši razpravi sprejeli le republiški samo-

upravni sporazum in razvojni načrt ptt prometa v območni skupnosti. Območnega samoupravnega sporazuma pa skupščina ni sprejela, ker je ugotovila, da ustanovitelji prepočasno dostavljajo sklepe o sprejemu tega sporazuma. Sprejem sporazuma bo po pooblastitvi skupščine objavil njen izvršni odbor, ko bo ugotovil zadostno število podpisnikov. Zato naj bi temeljne in druge organizacije združenega dela ter krajevne skupnosti čimprej poslale sklepe o sprejemu sporazuma, da bi tudi ta del postojal za lahko kmalu končali.

R. S.

CESTE RAZŠIRJAJO

Cesti na Trato v Kočevju te dni razširjajo, in sicer tisto, ki se odcepi za Trato s Kolodvorske ceste, in ono, ki se odcepi s Tomiščeve ceste. Na Trati je vedno več hiš, promet je vedno večji, ceste pa so ozke, da je prihajalo pogosto do nesreč. Na križišču s Kolodvorsko so zaradi boljše preglednosti podrti tudi kostanj, zaradi lepšega videza tega dela mesta pa bo treba čimprej podrti še staro barako, last kooperacije ZKGP, ki zaradi starosti že sama razpada.

DVE NOVI FARMI

V Klinji vasi pri Kočevju bo ZKGP zgradilo sodobno farmo za 15.000 prašičev, v Koblarjih pa farmo za 240 krav. Gradnja se bo predvidoma začela te dni, končana pa bo še letos ali v naslednjem primeru v začetku prihodnjega leta. Zanju je zagotovljenih že 75 milijonov din, kar bo zadoščalo za gradnjo. Oba objekta bosta imela tudi čistilne naprave. To je še posebno pomembno zato, ker je do sedaj prav hlev ZKGP na Mlaki najbolj onesnaževal Rinžo in povzročil mnoge pogine rib.

DRUŽBENI PLAN SE TA MESEC

Predlog družbenega plana razvoja brežiške občine do 1980 bodo delegati občinske skupščine obravnavali na seji 29. julija ter posredovali mnenja delegacij o predloženem dokumentu. Z vabilom za sejo so prešli poročilo občinskega sodišča in sodnika za prekrške ter poročilo o problemih obveščanja v delegatskem sistemu. V njem je beseda o gradivu za seje zborov skupščine, o informiranju prek brežiškega radia in Dolenjskega lista in utemeljitev za ustanovitev občinskega informacijsko-dokumentacijskega centra. Skupščina naj bi za njegovo ustanovitev imenovala iniciativni odbor, ki bo pripravil ustrezen družbeni dogovor med ustanovitelji. To so občinska skupščina, skupščina SIS in družbenopolitične organizacije.

NA PENDIRJEVKI GOREL GOZD

V nedeljo je izbruhnil požar na Pendirjevki – na gozdni parceli GG Novo mesto. Zubljši so zajeli pol hektarja smrekovega in macesnovega nasada. Zaradi starih panjev se je ogenj širil tudi pod zemljo. Gasilci in delavci GG so ogenj pogasili in preprečili, da se ni razširil na sosednji gozd. Uničenih je 1500 smrekovih in macesnovih sadik. Škode je za 60.000 dinarjev. Vzroke požara še ugotavljajo.

Prihodnjič: „Tihotapec“

Danes se na straneh Dolenjskega lista izteka tragična usoda hlapca Jerneja, z njo pa tudi Cankarjeva povest „Hlapec Jernej in njegova pravica“, ki smo jo ponatisnili v počastitev pisateljeve 100-letnice rojstva. Že od prihodnjega tedna dalje bo gost našega tednika Jurčičev „Tihotapec“. To je okoli 70 knjižnih strani obsega povest iz tihotapskega življenja na območju Gorjancev. Pisatelj jo je zasnoval na podlagi resničnih dogodkov, saj je tihotapstvo živelo še, ko je bil Jurčič še v rosnih letih. Če vemo še to, da je bilo tihotapstvo prepovedano, lahko pričakujemo napeto zgodbo iz domačih logov. Tak pa je „Tihotapec“ tudi v resnici.

„TUS“ ZA PRIPEKO – Dolenjske vode doživljajo „invazijo“ kopalcev že vse vroče julijske dneve. Takole je bilo minulo nedeljo na Mirni, kjer je bazen, odkar ima čisto vodo, „eldorado“ za kopalce od blizu in daleč. (Foto: Zdravko Kramer)

VREME

V sredini tedna je pričel dotekati nad naše kraje hladnejši zrak, ki je povzročil nevihte. Do sobote bo prevladovalo oblačno vreme s pogostimi nevihtami in hladnejše bo. Nato bo postopno izboljšanje vremena.

tradicionalna zabavnoglasbena prireditev

ČATEŠKA NOČ

sobota, 7. avgust 1976

Otvoritev z ognjemtom ob 20. uri

Pavilov satirični kabaret:
ZELELI NISTE – POSLUSAJTE

Zabavnoglasbeni program, humor,
ples do nedeljskega jutra

Vstopnina s parkirino 50,- din

SWEETHEARTS
ženski vokalno-instrumentalni sestav
DOBRI ZNANCI –
MARJANA DERZAJ, BRACO KOREN
PLAVI – vokalno-
instrumentalni sestav,
PAVLE VRČKO

MARTA PESTATOR, NINO VUJČIČ,
MILENA STRAJNAR,
JANEZ HOČEVAR-RIFLE

zdravilišče
Čateško
toplice
hoteli emona

Ocene gospodarjenja v prvi polovici letošnjega leta kažejo, da so prizadevanja za stabilizacijo, ki smo jih začeli odgovorno poudarjati že lani, obrodila vrsto rezultatov, s katerimi se lahko nedvomno pohvalimo. Še posebej zato, ker jih še odločneje tudi letos uveljavljamo.

Začeli smo namreč delati z večjim premislekom in poglavito no je, da se nam je v kratkem času posrečilo temeljito znižati stopnjo inflacije in jo skorajda izenačiti s tisto, ki je značilna za razvite zahodne države. Zavedli smo se tudi pomena odgovornega načrtovanja in tega, da ne moremo uveljaviti smotrov, če ne bomo temeljito izboljšali produktivnosti dela. Toda prav to vprašanje nas, kot kaže, še najbolj pesti.

Razen tega lahko spet opažamo hotenja, naj bi povečali uvoz in zvišali cene nekaterih proizvodov, predvsem tistih, za katere je jasno, da bi potegnile za seboj tudi druge cene. To kaže, da smo negativne težnje

ustavili, nismo pa ustvarili vseh pogojev, ki bi resnično zagotavljali trajnejše ugoden položaj.

Razumljivo je, da se srečujemo z zelo zapletenimi razmerami na domačem in tujem trgu, jasno pa je tudi, da ukrepi ne bodo dosti pomagali, če ne bomo zagotovili pravih odnosa do poglavitnih vprašanj gospodarjenja. To še toliko bolj, ker so dosednji ukrepi vplivali na zmanjševanje gospodarske rasti, kar je povzročilo da nismo uresničili zastavljene politike splošne in družbene porabe. Sredstva za te namene so se namreč precej povečala in s tem se je reproduktivna moč gospodarstva še poslabšala. Poleg tega je še precej organizacij združenega dela, ki so poslovale z izgubo in ki se niso mogle izkazati s povečanjem produktivnosti dela.

Akcija za stabilizacijo, ki jo usmerja predvsem Zveza komunistov, ima prav zato namen temeljito oceniti razvojne programe. Na tej podlagi pa si prizadevamo sprejeti ustrezne sklepe, s katerimi bi onemogočili že odlašanje od začrtane stabilizacijske in razvojne politike ter hkrati s tem pospešili gospodarsko rast.

Cilj teh prizadevanj seveda nikakor niso samo nekakšne „višje“ družbene potrebe, tem-

TELEGRAMI

DŽEDA — Tri arabske države: Saudija, Sudan in Egipt so sklenile sporazum o političnem in vojaškem sodelovanju. Ali je to odgovor na akcijo sirske vojske v Libanonu? Zanimivo je, da išče egiptovski predsednik Sadat vse bolj oporo na konservativnem arabskem jugu.

Libanonci beže iz svoje dežele. Bogati so jo že prej zapustili, zdaj so šli s trebuhom za kruhom tudi »revni«. Največ jih je pobegnilo v Sirijo pa Jordanijo. Tisti, ki imajo denar, so se odločili za Francijo. Kako se bo končala drama libanonskega naroda? Prva varna točka je otok Ciper. Ali se bodo še vrnili?

tedenski zunanjepolitični pregled

V teh vročih poletnih dneh bi radi servirali našim bralcem imenitne vesti. Obrčamo liste, komaj kaj zanimivega odkrijemo. Amerika ima zdaj svojega demokratskega kandidata za Belo hišo. Prvič po več desetletjih je to predstavnik Juga, tiste ameriške regije, ki se je včasih razvijala v okviru fevdalizma, a je zdaj krepko porinila naprej. Kajti ameriški Jug posebej nekaj svežega, medtem ko je industrijski sever kar nekam prenasiten.

Demokratska stranka je predlagala svojega kandidata: Jimmy Carter je bivši guverner ameriške zvezne države Georgije. Za podpredsednika je predlagala Williama Mondala (izg. mandejla). Republikanci bodo volili svojega kandidata na konvenciji v Kansasu, ta se bo začela 16. avgusta.

Kdo ima več izgledov: predsednik Ford ali bivši kalifornijski guverner Reagan? Morda prvi. Pravijo, da je republikanska stranka razdeljena in razcepljena, to zmanjšuje njeno moč. Sodeč po statistikah o razporejenosti ameriških volivcev, bi v tem trenutku verjetno zmagal Carter. Volitve bodo 4. novembra. Glavna karta Forda je povečanje ameriške zaposlenosti in slabitev inflacijskega pritiska.

V tujih listih smo zasledili to vest, morda bo točna: ameriško gospodarstvo se popravlja, sovjetska ekonomija gre skozi težave, kakor pravimo. Žitna fronta ne gre v korak, Sovjetska zveza kupuje že vrsto let žito. ZR Nemčija je uspešno premagala gospodarske težave. Iz te močne gospodarske trdnjave bodo šli ugodni učinki na vse strani zahodne Evrope.

Nič novega v svetu? V Libanonu je vsak dan kaj novega, na žalost v negativnem smislu. Boji se nadaljujejo na dveh frontah: sirske čete proti Palestincem in potem obračunavajo med seboj kristjani in muslimani. Če premislimo dobro: v Libanonu teče arabska kri, kajti tudi kristjani so Arabci, to vero so sprejeli pred tisoč leti, ko so v Libanonu gospodarili krizarji — evropski vitezi.

Ali ni žalostno: najbolj razvita, najbolj evropska država v arabskem svetu doživlja najhujše udarce! In kar se dogaja, še ni vse, vse več govore o možnosti razdelitve Libanona na dve državi, dve polovici. Sever naj bi dobili kristjani, jug muslimani.

Še nekaj bi morali omeniti v tem pregledu. Doslej smo vedno pisali o ameriškem pritisku na Italijo — nobenih komunistov v vlado. Ondaj je kancler Schmidt tiho zagrozil Italiji, da ne bo no-

benih kreditov, če bodo sprejeli v vlado tudi predstavnike komunistične partije. Italijanski listi ocenjujejo to kot odkrito vmešavanje. Kakšna bo nova italijanska vlada je še popolnoma odprto vprašanje. Italijanske krize se

Kdo ima več izgledov

vlečejo tedne in tedne. Novi mandatar Andreotti se pogaja s predstavniki republikancev. Socialisti ne gredo v vlado brez komunistov. Vlada, kakršna bo, ne bo dolgo živela. Italija je dežela parlamentarne demokracije, ki lahko v vsakem trenutku zruši vlado.

TELEGRAMI

RADOM — Na Poljskem se je začel prosek proti hujskačem v vojskemu središču Radom. Na začetni klopi je šest ljudi, ti so junija napadli državne funkcionarje, ropali in kradli. V tistih dneh je poljska vlada sklenila, da poveča cene nekaterih pridelkov, predvsem mesa, za 50 pa tudi 100 %. Vlada je pozneje sklenila, da bodo zaenkrat povečali samo cene mesa.

BANGKOK — Ameriška vojska se polagoma umika iz tajskih oporišč. Nekdaj je bilo na Tajskem 50.000 ameriških vojakov pa 700 ameriških vojnih letal. Morda bo ostala na Tajskem samo peščica ameriških sil. Okrog 15.000 tajskih deklet se je odločilo, da gre v Ameriko, ameriški vojaki so se poženili z njimi.

BAGDAD — Nafta bo spet dražja? Ni izključeno, Irak pritiska naj bi se cene nafte povečale za 15 %, tako namreč narašča inflacija v svetu. Ali bo Irak prepričal druge? Ni preveč verjetno, saj poraba nafte peša, mnoge države zdaj spet uporabljajo premog.

JERUZALEM — Izrael je odprl mejna vrata, Arabci iz Libanona lahko kupujejo hrano v izraelskih krajih. Izrael bo od libanonskih kmetov odkupil tobak in sploh živila.

DUNAJ — Etnocid je nova beseda, ki si jo moramo dobro zapomniti. Naš slovenski živelj na Koroskem je pod hudim pritiskom. Avstrijski izvedenec za manjšinsko pravo dr. Veiter meni, da nadvlada nemščine preprečuje razvoj naše manjšine — vseh manjšin. Avtor ugotavlja, da je Avstrija med zadnjimi deželami, ki še niso potrdile svetovnega sporazuma o človekovih pravicah. Manjšine so postale v Avstriji neke vrste kulturni rezervati.

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

- On je naš olimpijski up!

Še nikoli ni zamudil sestanka..

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Predsedstvo CK ZK Slovenije je tokratno sejo — prejšnji teden — posvetilo predvsem vprašanju našega kmetijstva, bolj rečeno temu, koliko se uresničujejo že sprejeta stališča o preobrazbi kmetijstva in naše vasi, stališča o delovanju članstva ZK na tem področju. Seveda je bil ob tem še poglobljen poudarek na razvijanju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v družbenem in zasebnem kmetijstvu pri nas.

Rečeno je bilo, da je že skrajni čas, da ob znanih družbeno izoblikovanih zahtevah glede kmetijske proizvodnje — ob tem, da se naj ta proizvodnja poveča, modernizira ter posodobi — določeno spregovorimo o tem, kje smo z našim kmetijstvom in kaj pri tem hočemo. Nedvomno je, da postaja proizvodnja hrane ena najpomembnejših razvojnih postavk ne samo pri nas, ampak po vsem svetu, pa je torej nujno, da temu cilju posvetimo tudi mi več pozornosti. V našem družbeno ekonomskem razvoju pa moramo predvsem nadaljevati z urejanjem položaja kmetov. Pobrigati se moramo za večjo produktivnost dela v kmetijstvu, usmeriti večja vlaganja v modernizacijo dosedanjih ter v odpiranje novih proizvodnih zmogljivosti. Poglobljati moramo samoupravne odnose na vasi, spodbujati integracijske procese in uveljavljati dohodkovna razmerja — da bo naš kmetijski proizvajalec zares vedel, kakšne so njegove možnosti v združenem delu ter kako je soudeležen v delitvi dohodka.

Ob tej razpravi so na predsedstvu CK ZKS poudarili, da si bo treba v prihodnje še bolj prizadevati, da bodo družbeno kmetijska gospodarstva vzor dobro organizirane, visoko produktivne in racionalne proizvodnje, da bodo uvajala tehnološke novosti tudi v praksi zasebnega sektorja, da bodo skrbela za plemensko živino, sadike in semena, ter da bodo lahko boljši ponudnik kmetijskih proizvodov in pridelkov. Za vse to, so rekli, bo potrebno še bolj

intenzivno delo zlasti vseh komunistov, ki so dolžni v svojem območju v občini in sleherni kmetijski enoti oceniti dosedanje delo in dosežke ter oblikovati akcijski program, ki bo usklajen z že sprejetimi smernicami in razvojnimi načrti.

Prejšnji teden — v sredo — je bila tudi seja predsedstva CK ZKJ, na dnevnem redu je bila razprava o aktualnih idejnopolitičnih vprašanjih oblikovanja kazenske zakonodaje v SFRJ. Rečeno je bilo, da spremembe, ki nastajajo na

tem področju, ne predstavljajo kakšnih bistvenih sprememb v naši kazenski zakonodaji — razen v tistem delu, ki izvira iz deljene zakonodajne pristojnosti (ko sodi oblikovanje te zakonodaje v pristojnost posameznih republik ali pokrajin, kar je v skladu z novimi ustavnimi načeli).

Nekatere pomembne spremembe v kazenski zakonodaji pa so vendarle predlagane, je bilo še rečeno, in le-te so bile nujne glede na dosedanje izkušnje ter v skladu s smerni in cilji našega nadaljnega razvoja. To se še posebej nanaša na prizadevanja, da bi z ustreznimi kaznovalnimi politikami kar najbolj pravno zaščitili socialistično samoupravljanje in družbeno lastnino kot temelj naše družbene ureditve. V raz-

pravi o teh vprašanjih pa so tudi poudarili, da kljub ustavno določeni samostojnosti posameznih republik in pokrajin vendarle ne bi smelo biti prevelikih razlik v kazenski politiki — saj temeljimo na istih idejnopolitičnih osnovah in ščitimo iste družbene vrednote.

Razvijanje samoupravnih odnosov je kljub že doseženim uspehom še vedno ena naših najpomembnejših nalog — je poudaril sekretar IK predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, ki je bil prejšnji teden več dni na obisku v SAP Kosovu. Ob tem se je v razgovorih v Prištini dotaknil tudi nedavnih sojenj skupin informburojevcev ter iredentistov ter je dejal, da ni tako pomembno to, da je sodišče obsodilo te izdajalske napade na nas, marveč da je najpomembnejše, da je bila takšna dejavnost obsojena tudi od ljudi v tistem okolju ter od vse naše družbe. Šele tako postane jasno, je dejal Dolanc, da gre v takšnih primerih za osamljene skupine, ki rovarijo proti naši družbi in pri nas nimajo nikarkršnega širšega zaledja.

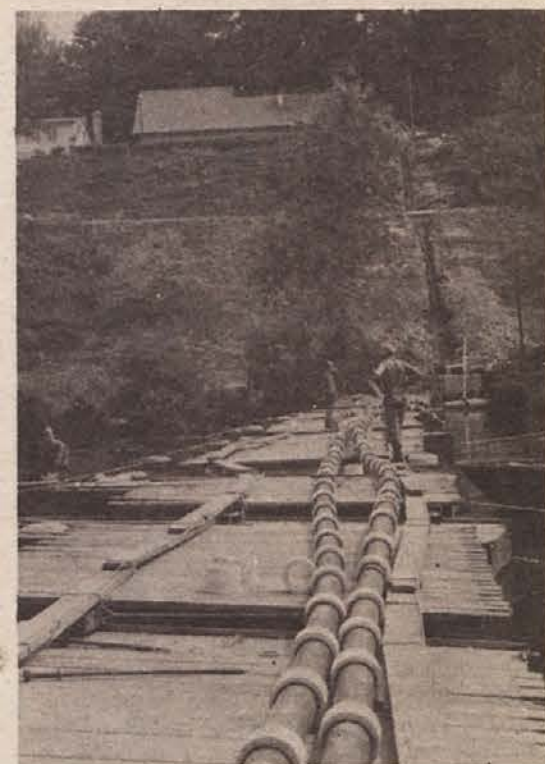
Samo na kratko še omenimo nekaj pomembnejših novic iz prejšnjega tedna — saj družbenopolitična dejavnost navzlic vročini v teh pasjih dneh le ni čisto ponehala: Posojilo za ceste v naši republici je izredno uspešna družbena akcija ter je naletela pri ljudeh na polno razumevanje. V začetku tega tedna smo predvideno vsoto javnega posojila (900 milijonov dinarjev) že dokaj presegli, vpisovanje posojila pa se še kar nadaljuje. V nekaterih občinah so predvideni obseg zbranega posojila za ceste presegli že doslej kar za 10 odstotkov in več.

Navzlic hudi suši, ki nas pesti zadnji čas, so podatki o letošnji letini kar ugodni. Predsednik zveznega komiteja za kmetijstvo ing. Kuštrak je te dni izjavil, da letos rekordne letine pšenice sicer ne bo, da pa bo žetev vendarle izjemno bogata. Rekordni pridelki pa pričakujejo v Slavoniji in Baranji, odkoder računajo z 80.000 vagoni letošnje pšenice.

In še podatki o slovenski industrijski proizvodnji iz prejšnjega meseca: junija je bila ta proizvodnja v naši republici za 2,8 % večja kot maja, žal pa je bila za dober odstotek manjša kot v prvih mesecih letošnjega leta. Ti statistični podatki vsekakor niso posebno razveseljivi.

Nujna
preobrazba
kmetijstva

VODOVOD NA PONTONIH – Pred kratkim so vojaki enote Slavka Marinkovića pomagali podjetju Vodovod položiti vodovodne cevi čez Krško v Novem mestu. Preden so spustili cevi na rečno dno, so jih namestili in naravnali vzdolž pontonskega mostu. (Foto: J. Karlin)

ZA HRBTOM – Štovičkov Valvasor pred rojstno hišo v Krškem se je minuli petek prizanesljivo „obrnil“ stran od prizadevanj naslednikov, ki se končno trudijo ustaviti glodanje časa na tej znameniti hiši. Na sliki: začeli so pri strehi. (Foto: Železnik)

STROKOVNJAKI V ZK – Pred ocenjevanjem tega, kaj so v Jutranjki naredili kot „vzorčna“ tovarna v akciji ZKS glede presajanja zakona o združenem delu v življenje, so v četrtek sprejeli v ZK štiri nove člane. Med njimi je tudi dipl. ekonomist Franc Kerš (drugi z desne).

Z ZDRUŽENIMI MOČMI – CESTA – V nedeljo se je pripadnikom JLA, ki grade cesto Vavta vas–Drganja sela, pridružilo tudi 50 mladincev te krajevne skupnosti, 45 občanov Drganjih sel in še 50 pripadnikov novomeške vojaške enote. (Foto: M. Bauer)

MANJŠI UVOZ

Slovenija je v prvem polletju uvozila za 10,4 milijarde dinarjev najrazličnejših izdelkov, izdelkov in surovin, to pa je za 19 odstotkov manj kot v enakem lanskem obdobju. Izvoz se je povečal za 21,2 odstotka ali na 7,4 milijarde dinarjev. Tako je znašal polletni zunanjetrgovinski primanjkljaj naše republike 2,97 milijarde dinarjev in je bil kar za 3,74 milijarde ali za 55,8 odstotka manjši od lanskega v prvem polletju.

Sejmišča

NOVO MESTO – Vročina ni kaj dosti vplivala na promet na posejki sejmici. Rejci so pripeljali 310 prašičev, od katerih jih je bilo 24 starih od 3 – 6 mesecev. Cene so od zadnjega sejma ostale nespremenjene, prodali pa so vsega skupaj 158 prašičev. Cene: prašiči v starosti od 6 – 12 tednov so veljali od 510 – 750 dinarjev, prašiči, v starosti od 3 – 6 mesecev pa od 760 do 1200 dinarjev.

BREŽICE – Sobotni sejem s prašiči je bil v Brežicah občajen. Rejci so pripeljali 400 do 3 mesece starih prašičev in 16 starih živali. Mlajši prašičev so prodali 294 po 31 – 32 dinarjev kilogram žive teže, prašičev, starih nad 3 mesece pa 9 po 21 – 22 dinarjev kilogram.

Kmetijski nasveti

Pomoč skozi liste rastline

Že pred več kot 130 leti so dokazali, da je mogoče rastlinsko bledico (klorozo) odpraviti s škropljenjem listja z raztopino železove soli. Torej sprejema rastlina potrebna hranila tudi skozi listje, ne samo skozi svoj koreninski sistem, ki jih je potemtakem mogoče gnojiti tudi drugače.

To dejstvo so sadjarji in vinogradniki poznali sicer že v času pred našim štetjem, vendar ni imelo praktičnega pomena vse dotlej, dokler niso v novejši dobi tovarne umetnih gnojil začele izdelovati visoko koncentriranih umetnih gnojil, kakršna je na primer urea, ki vsebuje kar 42 odstotkov dušika. Z iznajdbo le-teh se je odprla široka možnost tako imenovanega foliarne gnojenja, o katerem bodi danes beseda.

Listje vsrkava hranilne snovi celo nagleje kot korenine. S pomočjo radioaktivnega dušika so ugotovili, da sprejme jablana, poškopljena z raztopljenim dušikovim gnojilom, polovico vsega dušika prej kot v štirih urah. Podobno so ugotovili tudi za druga hranila in prav to svojstvo je zelo pomembno, zakaj ravno s foliarnim gnojenjem je mogoče hitro posredovati, kadar je z rastlino kaj narobe.

Narobe je na primer, kadar rastlini primanjkuje sledovnih elementov, kar je mogoče ugotoviti po njenem zunanem videzu. To se česti zgodi v sadovnjaku, ko nasad starejših breskev trpi klorozo ali pa je treba hitro posredovati zaradi elementarne nesreče. Če primanjkuje bora, kar je v dosti primerih, pomagamo s škropljenjem s polodstotno raztopino boraksa; če manjka magnezija, škropimo z raztopino magnezijeve soli (grenka sol), itd. Dognovanje se obnese tudi v primeru, če zaradi hude suše rastline ne morejo dobiti dovolj hranil iz zemlje ali pa če je zemlja pretežka in mineralizacija gnojil prepočasna. Zelo dobro se obnese dognovanje z ureo.

Tovarne izdelujejo že tudi posebna umetna gnojila, namenjena prav gnojenju skozi listje. Tak je folifertil za sadovnjake, ki vsebuje vsa tri pglavitna hranila: dušik, fosfor in kalij, razen teh pa še potrebne sledovne elemente. Na voljo so še nekatera druga gnojila, ki jih, kar je zelo pomembno, lahko uporabljamo tako, da jih dodajamo raztopini zoper boleznin in rastlinske škodljivce, in tako opravimo dvojno delo hkrati, torej z zelo majhnimi dodatnimi stroški.

Inž. M. L.

Zaposlovalna desetletka zahteva solane

Raziskave kažejo, da bi na Dolenjskem lahko dobilo kruh v naslednjih desetih letih novih 22.685 delavcev, kar pomeni, da bi se število zaposlenih v primerjavi z minulim letom povečalo za 58 odstotkov. Od teh bi naj imelo poklicno izobrazbo 12.624 delavcev.

Kot je nadalje razvidno iz podatkov, bi potrebovali: 1.302 delavca z visoko, 1.207 z višjo, 3.599 s srednjo in 6.516 s poklicno šolo. Največ zaposlenih predvidevajo v novomeški občini, kjer naj bi imeli ob koncu leta 1985 že 33.695 delovnih mest. V tej občini so tudi največje potrebe po strokovnem kadru oziroma po delavcih s poklicno šolo. Tako naj bi do konca omenjene desetletke zaposlili 970 ljudi z visoko, 803 z višjo, 2.703 s srednjo in 4.379 s poklicno šolo. Sicer predvidevajo največji porast zaposlenosti v trebanjski občini (za 73 odstotkov), v črnomaljski (45) in metliški občini (za 39 odstotkov). Zanimivo je, da načrtujejo v trebanjski občini le 90 zaposlenih z visoko šolo, v nekajkrat manjši metliški občini pa celo 101.

Iz teh številke je nadalje razvidno, da potrebuje združeno delo na Dolenjskem zlasti tehnični kader – od kovinarjev, monterjev, inštalaterjev, strojnikov in mehanikov do kemikov, elektricarjev, gradbenikov in drugih poklicev. Povsod seveda prevladujejo potrebe po delavcih, s poklicno šolo. Zelo zaželeni bodo

tudi ekonomisti, zdravstveni in socialni delavci, pedagogi in pravniki.

Vse te raziskave so opravili in zbrali podatke z namenom, da bi mogli zaključiti pota usmerjenega izobraževanja. S pripravi le-tega na Dolenjskem niso nič dlje kot drugod v Sloveniji. Prav tako se še niso zedinili za koncept, po katerem naj bi razvijali usmerjeno izobraževanje. Nekoliko bolj iz obrisov je tako imenovana prva faza, ki naj pomeni prehod na usmerjeno izobraževanje. V deset letih solanja. Kajpak je tu še zahteva, da je nujno približati šolo mladini, kar bo nedvomno pogojevalo odločitve, kakšne šolske centre bodo na Dolenjskem ustanovljali in kje jih bodo imeli.

I. Z.

Sergej Kraigher pohvalil usmeritev IMV.

100.000 „katrc“

Do leta 1980 nameravajo v IMV izdelati 100.000 popularnih „katrc“ (R4), hkrati s proizvodnjo teh avtomobilov pa imajo v načrtu povečanje montaže do 50.000 osebnih avtomobilov na podlagi kooperacije (R12 in nekaterih drugih tipov). Kakor so povedali tudi predsedniku predsedstva SRS Sergeju Kraigherju med njegovim nedavnim obiskom v Novem mestu, jih k taki proizvodnji spodbujajo tržne analize.

V Novem mestu gredo ta čas h koncu dela pri graditvi nove tovarne avtomobilov. IMV ima že zdaj okoli 160.000 m² proizvodnih prostorov, z novo tovarno pa se površina povečuje na nadaljnjih 20.000 m². V tej tovarni bodo lahko izdelali 50.000 „katrc“, 10.000 avtomobilov R12 in 5.000 dostavnih vozil. Postavili so tudi že zmogljivosti za izdelovanje šasij in šasijskih elementov. Tovarna je namreč zasnovana tako, da se lahko kar najhitreje prilagodi tržišču.

Do leta 1980 se bo v IMV povečal tudi izvoz kamp prikolic, sestavnih delov za osebne avtomobile in gospodarska vozila – računajo, da na 33 odstotkov. Za izvoz se dogo-

varjajo s svojimi kooperanti (teh je nad 100). Že zdaj IMV in kooperanti izdelajo tri do štirikrat več delov in sklepov za avtomobile, kot jih sami potrebujejo.

Naložbe v plinovod na prednostni listi.

Plinovod že avgusta

Ce bo šlo vse po napovedih, bodo začeli v Sloveniji že avgusta graditi 607 km dolg plinovod, po katerem bomo že čez dve leti dobili prve „pošijke“ plina iz Sovjetske zveze. Po sporazumu, ki so ga nedavno podpisali v Pragi, bo sovjetski plin prišel k nam prek Čehoslovaške in Avstrije. Po slovenskem in hrvaškem „kraku“ bomo dobili v Jugoslavijo letno milijardo in pol m³ plina iz Sovjetske zveze. Naša republika pa bo ob koncu sedanjega petletke potrebovala še okoli 90.000 ton tekočega naftnega plina.

Slovensko plinovodno omrežje, ki bo že od začetka vključeno v jugoslovanski sistem, bodo gradili postopno v takem zaporedju: najprej od jugoslovansko-avstrijske meje do Ljubljane, odcep proti Jesenicam in odcep do Anihovega. Računajo, da bodo vsa dela končana najkasneje januarja 1980.

Za plinovod na slovenskih tleh bo potrebno odšteti nič manj kot 3 milijarde 178 milijonov dinarjev. Podpisniki sporazuma o gazifikaciji v naši republiki bodo sami prispevali 350 milijonov (do zdaj je zbranih okoli 280 milijonov), preostali znesek pa bodo, kot kaže, bančna in druga posojila. Pri tem kaže omeniti, da se je v Sloveniji že pred dvema letoma odločilo (s samoupravnim sporazumom) sofinancirati omenjeni plinovod 76 potrošniških in distributorskih hiš.

Maratonsko sporazumevanje

„Vse se draži, cene časopisnega papirja pa so že štirinajst mesecev

nespremenjene,“ so se pritoževali komunisti krške tovarne papirja na zadnji konferenci ZK. Tovariš Dular je ogorčeno poudarjal, da časopisni papir nikoli ne doseže ekonomske cene, prav tako kot je ne dosega delavci časopisnih podjetij za časopis.

V Celulozi so proti temu, da bi samo izdelovalci papirja in kolektivi časopisnih podjetij krili razliko, če je njihova dejavnost posebnega družbenega pomena. Sporazum oziroma družbeni dogovor o ceni časopisnega papirja bi bili morali podpisati v Jugoslaviji že pred štirimi leti, toda stvar se nikamor ne premakne. V Beogradu to odlagajo, zato je položaj v Celulozi kritičen.

Delavci morajo zagotoviti pasove, ker se zmanjšujejo njihovi realni osebni dohodki, in akumulativnost podjetja je vsak dan manjša. Poudarjajo, da zaradi tega ne uživajo nobene zaščite, niti carinske ne. „Priznavajo nam le evropsko produktivnost, to pa ni enakopravnost, ob kateri naj uresničujemo zakon o združenem delu“, je izjavil tov. Dular.

Kolektiv želi čimprej doseči za svoj papir tako ceno, ki delavcu ne bo odtujevala njegovega dela. To ne bo šlo zlahka, saj si bodo morali še marsikaj priboriti. Kot največji po-

Opozorilo iz Krškega: cena časopisnega papirja ne ustreza...

trošniki lesa se bodo morali bolj uveljaviti v samoupravni interesni skupnosti za gozdarstvo ter doseči večji vpliv v skupnosti jugoslovanske industrije celuloze in papirja. Vrsto problemov bodo morali razrešiti skupaj, vendar so pri tem dostikrat brez moči, brez vpliva, zato bi jim lahko veliko pomagala SOZD Slovenija papir.

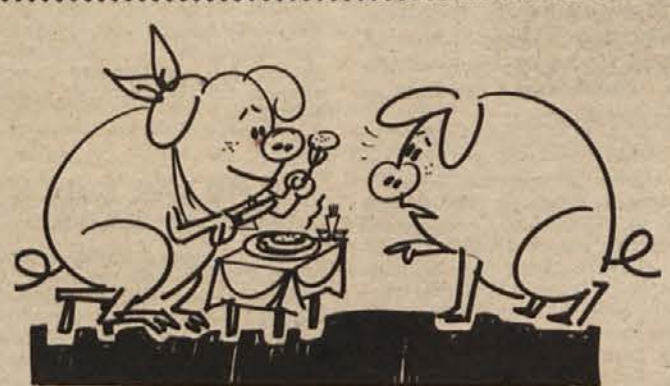
J. TEPPEY

TRIJE PREDLOGI ZA OBVOZ

O načrtih obvozne ceste za Kočevje so te dni razpravljali tudi organi krajevne skupnosti Kočevje – mesto. Po prvi predložitvi inaciči naj bi se obvoznica z ljubljanske smeri odcepila od glavne ceste med Bregom in Zgornjim Mahovnikom, šla preko Rinže in pod pobočjem Mestnega vrha ter se pri strelišču spet priključila na glavno cesto. Po drugi inaciči pa naj bi zavila nova cesta pod Mestni vrh oziroma v Podgorsko ulico šele v podaljšku sedanje Ljubljanske ceste, in sicer bi šla od križišča pri Unionu po sedanji cesti do odcepa za Mahovnik in nato naprej preko Rinže oziroma v Podgorsko ulico.

Krajevna skupnost je zavrnila obe inaciči in predlagala, naj bi se cesta odcepila pod Mestni vrh med Gornjim in Srednjim Mahovnikom. Tu bi bilo najlažje cesto speljati, razen tega bi lahko hkrati najbolje uredili križišče za Novo mesto, ki pa bi ga morali nekoliko prestaviti v smeri proti Ljubljani.

I. Z.

– Svinjsko pečenko ješ?

– Kaj pa naj, saj je cenejša od krme...

(Karikatura: Marjan Bregar)

credno je zapisati...

Na slovenskih kmetijah naj bi posej pridelali še več hrane. To je bila rdeča nit razprave na nedavnem četrtem občnem zboru Zdržne zveze Slovenije. Vsak kmet bi se moral vključiti v načrtno pridelovanje, seveda pa bi mu morali zagotoviti prodajo pridelkov. Tako je navsezadnje tudi naročilo srednjeročnega načrtovanja,

Preporoč vasi

po katerem moramo dati hrani, energetiki in še nekaterim panogam prednost.

Kako naj bi vse to dosegli? Začnimo pri številki, ki so jo omenjali tudi zadružniki: do konca sedanjega srednjeročnega obdobja naj bi v naši republiki posodobili 10.873 kmetij. Ko pravimo posodobili, mislimo predvsem na pridelovanje, ki naj bi sčasoma postalo usmerjeno. Kajpak ne bo šlo brez novih naložb v objekte, mehanizacijo in podobno.

Računajo, da se po prostornina silosov povečala od sedanjih 135.000 na 552.000 m³, jame za gnojevko pa od 59.000 na 287.000 m³. Vsaka od kmetij, predvidenih za posodobitev, bo deležna okoli 278.000 dinarjev naložb. Ob tem načrtujejo kmetijske organizacije do konca leta 1980 1.890 novih kmečkih skupnosti, od tega: 861 strojnih, 424 mlekarskih, 60 melioracijskih, 305 proizvodnih, 60 za sladkorno peso itd.

Morda več povedo številke, naj bi v Sloveniji ob koncu sedanje petletke pošiljali iz hlevov na trg 156 milijonov litrov mleka (zdaj 66 milijonov), 31.000 pitancev (zdaj 16.000) itd. Ob tem se moramo zavedati, da bodo te in vse druge številke prenehale veljati, če načrti ne bodo imeli ugodnih tal za uresničitev, oziroma če bi vmes posegla kakšna višja sila. Čeprav se čudno sliši, je vendarle res, da lahko taka suša, kakršna je prizadela kmetijske površine v tem letu, postavi na glavo vse račune. Sicer pa ne razmišljajmo samo o oblakih, ampak imejmo pred očmi predvsem čisto in vedro nebo, ki ga tudi kmetijstvu nakazuje zakon o združenem delu.

Nam bodo cene določali drugi?

Koordinacijski odbor za oblikovanje cen stanovanj v Novem mestu zamaš išče rešitve v dogovoru z izvajalci del — Ali bo res moral posredovati Zavod SRS za cene?

Kot smo že poročali v eni prejšnjih števil, je koordinacijski odbor za izvajanje družbenega dogovora o načinu oblikovanja cen stanovanjske površine v Novem mestu na svoji četrti seji že določil izhodiščne cene kvadratnemu metru. Dodatno pa smo dobili pojasnilo, da je bilo gradivo za navedeno sejo posredovano delegatom tri dni pred sestankom, tako da se ga nista mogla udeležiti pooblaščenca delegata samoupravne stanovanjske skupnosti Novo mesto in izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto.

Delegat občinskega sindikalnega sveta se na navedeni seji ni strinjal s predlaganimi ocenami, zato so izhodiščne cene, ki so jih sprejeli, neveljavne, saj so v nasprotju z načrti dogovarjanja in veljavnim družbenim dogovorom o načinu oblikovanja cen stanovanj v občini Novo mesto.

Da bi pospešila postopek dogovarjanja in omogočila sklenitve pogodb s kupci stanovanj, je amoupravna stanovanjska skupnost 15. julija sklicala sestanek z vsemi predstavniki družbenega dogovarjanja o oblikovanju cen in graditelji. Toda tudi tokrat ni bilo doseženo soglasje o cenah, saj izvajalca del Pionir in Novograd predlagata previsoke iz-

hodiščne vsote, ki niso v skladu s sprejetim dogovorom o izvajanju politike cen izdelkov in storitev v letu 1976. Po izračunih Biroja grad-

„Šole“ za odrasle Posavce

Kaj so pripravile delavske univerze?

Te dni občani najbrž že premajajo vabilo treh posavskih delavskih univerz, da se vključijo v eno izmed izobraževalnih oblik, ki so jih pripravile za odrasle v sezoni 1976-77. So dakaj številne in so jih sestavljavci

beništa Slovenije bi najvišja cena stanovanjske površine maja letos lahko dosegla vsoto 6.735,54 din za kvadratni meter. V vseh teh labirintih predvidenih cen je samo dvoje izhodišč: narediti primerjalno analizo predlaganih cen Pionirja in Novograda s cenami podobnih objektov v Sloveniji ali pa prepusiti vso zadevo Zavodu SRS za cene, ki naj sam določi izhodiščne vsote. S tem slednjim pa bi se okviri družbenega dogovarjanja v novomeški občini podrl.

B. BUDJA

V Kanižarici čakajo le še na posebno razstrelivo iz Madžarske, s katerim bodo razstrelili prvo vrtino, ki je zadela na apnenčeve plasti, kjer je voda vdrla v jamo.

Čakajoč na razstrelivo

V Kanižarici bodo kmalu razstrelili vrtino

Prva vrtina, ki so jo delavci ljubljanskega Geološkega zavoda zavrtali s površine do vdornega mesta vode v jamo kanižarskega rudnika, je že dalj časa pripravljena za razstrelitev. V kanižarski hosti je vsa potrebna mehanizacija, vendar so morali z razstrelitvijo vrtine čakati, ker se je zapletlo pri uvozu posebnega razstreliva iz Madžarske.

„Vsa stvar se je zavlekla zaradi napačne fakture, ki so jo poslali Madžari; vendar se je to med tem že uredilo in razstrelivo bo še ta ali prihodnji teden v Kanižarici,“ je povedal direktor rudnika inž. Tomislav Plečko. Najprej bodo razstrelili apnenčeve plasti, kjer je voda vdrla v jamo. Pri kraju je tudi vrtanje druge vrtine. Po razstrelitvi prve bodo po posebnem postopku zabetonirali apnenčeve plasti, skozi drugo pa z betonom zapolnili tudi del jamskih prostorov. Ko bo sanirano vdorno mesto, bo na vrsti črpanje vode iz zalitega rudnika.

„Če bo sanacija potekala po načrtih in se ne bodo pojavile kakšne dodatne težave, upamo, da bo rudnik začel obratovati čez eno leto,“ pravi inž. Plečko.

Iz sklada skupnih rezerv je Kanižarica dobila premostitveno posojilo v višini petnajst milijonov dinarjev, jeseni pa bo narejena dokončna finančna konstrukcija sanacije rudnika.

A. B.

POPRAVLJENA CESTA

Cesta od Predgrada do Dola, o kateri smo poročali, da jo je neurje zelo poškodovalo, je že popravljena. Vendar je ostali del ceste od Predgrada proti Kočevju zelo slab in jamast. Ta cesta je najbolj potrebna asfalta. Po predlogu občin Kočevje in Črnomelj naj bi cesto Brezovica-Predgrad-stari trg prekategorizirali v republiško (regionalno), v občinsko pa bi spremenili sedanjo republiško od Brezovice proti Črnomeljski občini, ki je manj prometna in ob kateri je manj naselij.

Kaj prinaša osnutek zakona O ZDRUŽENEM DELU

10

Piše: Vladimir Bajc

V zakonu je nato poudarjeno načelo odgovornosti. Vsak delavec je posebej odgovoren, vendar ne samo pri izpolnjevanju svojih delovnih obveznosti, temveč tudi pri opravljanju svojih samoupravljaljskih funkcij. Odgovorni so tudi delegati (delavcem) pa člani izvršilnih organov in poslovodni organ. Ti so za škodljivo delovanje in sklepe odgovorni tudi materialno.

Ne nazadnje je potrebno omeniti tudi samoupravne splošne akte, o katerih govori osnutek in jih posamično opredeljuje. Samoupravni splošni akti organizacij združenega dela morajo biti v skladu z ustavo in zakoni. Kot posebni in pomembni obliki pozna zakon družbeni dogovor in samoupravni sporazum, pri čemer opredeljuje njuno vsebino in določa postopek sprejemanja. V tem postopku pa je zlasti poudarjeno načelo enakopravnosti, pristo- voljnosti in javnosti. Med druge samoupravne splošne akte pa po osnutku sodijo statut, pravilniki, splošni sklepi, poslovniki in drugi, določena pa je tudi njihova hierarhi-

HVALEŽNI VOJAKOM — V soboto zvečer je krmeljska krajevna skupnost pripravila miting na rokometnem igrišču. Predsednik KS Zvone Hočevar se je zahvalil vojakom iz enote starešine Veljkoviča, ki so krajanom z zemeljskimi deli na cesti prihranili 7 milijonov dinarjev. V spomin na Krmeljčane so dobili umetniško sliko. (Foto: Železnik)

930 metrov ceste — udarniško

Karteljevo ni več tako „daleč od sveta“ — Kaj je povedala mladinka Milena Kramar

V soboto je bila na odseku ceste v Karteljevo delovna akcija, v kateri so sodelovali mladinci iz Karteljevega in vojski starešine Slavka Marinkoviča.

Vsi navedeni gradijo 930 m dolg odsek ceste, saj je stara ozka in neprimerna za avtobusni promet. Z novo cesto bi se avtobusna proga med Karteljem in Novim mestom skrajšala za nekaj kilometrov. Dela so se pričela že leta 1973, zaradi skromnih finančnih sredstev pa so prišli na pomoč vojski novomeške garnizije in že lani opravili preko 500 ur udarniškega dela.

Tudi v sobotni akciji je sodelovalo veliko število vojakov, tamkajšnjih mladincev pa žal le nekaj. Ena izmed najbolj marljivih, Milena Kramar, je povedala:

„Članica Zveze mladine sem od leta 1973, čeprav je začel mladinski

aktiv v Karteljevem aktivno delovati šele lani. Prirejamo športna tekmo-

Milena Kramar

vanja v košarki, nogometu in šahu, svoje prostore pa smo si uredili v zgradbi nekdanje osnovne šole. Prav tako sta omembe vredni akciji pohod v Statenberg 1. maja in proslava ob dnevu žena. Na lanskoletnem republiškem tekmovanju klubov smo zasedli II. mesto, za kar je vsak mladinec prejel 1.500 din nagrade. Ob koncu naj dodam, da z novomeškimi vojski sodelujemo že od lanskoletnih delovnih akcij.“

MPPŠ: 350 mladih

Z letošnjo mladinsko poletno politično šolo — peto po vrsti — je želela republiška konferenca Zveze socialistične mladine omogočiti mladim poslušalcem, da bi poglobili svoje teoretično znanje in ga v bodoče kar najbolj spretno uporabljali pri svojem vsakdanjem mladinskem političnem delu.

V petih dneh je več kot 350 mladih, med njimi okoli 40 Dolenjcev, razdeljenih po skupinah, poslušalo številna predavanja, v popoldnevnih urah pa so udeleženci šole poslušali predavanja znanih družbenopolitičnih delavcev. Tako je o aktualni idejnopolični in ekonomski situaciji v SFRJ govoril France Popit, svobodno menjavo dela po sprejemu nove ustave je ocenil dr. Avguštin Lah, Roman Albreht je govoril o idejnopoličnih vidikih družbenega planiranja in o osnutku zakona o združenem delu, Marjan Orožen je mladim orisal naloge pri nadaljnjem uterjanju družbene samozavesti, dr. Anton Vrtaša pa neuvrščenost kot svetovno gibanje.

(Konec)

O svojih načrtih za prihodnost je dejala, da ji je prvi in poglavitni smoter dokončati srednjo ekonomsko šolo in se nato vpisati na ekonomsko fakulteto.

Mladinci iz Karteljevega so po sobotnem delu ob pomoči starešine Milana Pekeča pripravili malico in sokove, vojske pa povabili na ogled svojega kluba v Karteljevem.

JURE KARLIN

Zakaj bi delili na dva kosa?

Za obstoj višjega sodišča v Novem mestu je dovolj argumentov — Na Dolenjskem in v Posavju so pripombe glede osnutka zakona o sodiščih

Ustava iz leta 1974 je prinesla določilo, da se sodne funkcije prenesejo na republiko in pokrajino, s tem pa je nakazala tudi bistveno spremembo pravosodnega sistema. Tudi republika Slovenija se na te novosti že dalj časa pripravlja. Ko bodo pristojni zbori skupščine sprejeli zakon o rednih sodiščih, zakon o samoupravnih sodiščih, zakon o javnem tožilstvu in zakon o javnem pravobranilstvu, bodo šele podani pravni temelji za nadaljnjo preobrazbo pravosodja.

Vsi ti zakoniti predpisi bodo namreč omogočali uresničevanje temeljnih načel ustavne preobrazbe, da čimveč zadev rešujejo občani in delovne organizacije v svojih sredinah; da dobivajo vsi občani in drugi družbeni organizmi čim bližje pravno pomoč; da je sodstvo enotno in da se praviloma odloča o vseh zadevah na nižji (temeljnih) sodiščih, medtem ko naj višja sodišča odločajo samo o pritožbah zoper odločbe nižjih sodišč, na prvi stopnji pa samo o najtežjih kaznivih dejanjih. Vloga višjih sodišč naj bi bila zlasti usmerjevalna, da se razbremenijo sojenje, pač pa bistveno okrepiti pri zagotavljanju enotne uporabe zakonov na vseh pravnih področjih.

PRI NAS: DVE TEMELJNI SODIŠČI?

Teze za zakon o rednih sodiščih so predvidevale v Sloveniji samo 15 temeljnih sodišč (sedaj 42 občinskih sodišč) in 4 višja sodišča (sedaj 8 okrožnih sodišč). Tako naj bi na območju novomeškega sodnega okrožja delovalo samo temeljno sodišče v Novem mestu z oddelkoma v Črnomlju in Trebnjem ter sodišče v Krškem z oddelkoma v Brežicah in Sevnici. V Novem mestu višje sodišče ni predvideno. Območje okrožnega sodišča naj bi se uredilo tako, da bi temeljno

Stane Dolanc:

Uveljavitev različnih poti

Lahko ugotovimo — tudi berlinska konferenca je nov dokaz za to — da se tista načela, za katera so se Komunistična partija Jugoslavije, Zveza komunistov Jugoslavije in socialistična Jugoslavija desetletja bojevale in se še bojujejo in zaradi česar je naša partija svoj čas doživljala svojevrstno ekskomunikacijo iz komunističnega gibanja, danes nenehno uveljavljajo in vse bolj postajajo temelj odnosov med komunističnimi in delavskimi partijami ter drugimi naprednimi in demokratičnimi silami; taka načela danes prevajajo prakso boja za demokracijo in socializem v nacionalnih in mednarodnih merilih. Dosledno spoštovanje in zakoreninjenje teh načel, popolno uveljavljanje različnih poti v boju za napredek in socializem je neizogiben pogoj za uspešen razvoj socializma kot svetovnega procesa in prakse in še zlasti sodobne marksistične misli. V boju za popolno uveljavljanje takih osnov in vsebine pa Zvezi komunistov Jugoslavije tudi v prihodnje ne bo žal truda in prizadevanj. (Sekretar IK predsedstva CK ZKS na zadnji seji predsedstva CK ZKJ)

Miloš Minić:

Titove zgodovinske zasluge

Danes, pred peto konferenco neuvrščenih držav, izrekajo predsedniku Titu priznanje mnoge države in ugledne osebnosti kot enemu od ustanoviteljev gibanja neuvrščenosti, ki si je s svojim osebnim deležem pridobil izredno velike zasluge za razvoj tega velikega gibanja, ki je uresničilo perspektive izoblikovanja bolj pravičnega mednarodnega sistema brez kakršnekoli vrste dominacije in izkoriščanja v odnosih med narodi in državami. Zdaj, ko bomo na peti konferenci v Colombu obeležili petnajst let razvoja gibanja neuvrščenosti, je zares prava priložnost, da opozorimo na velike zgodovinske zasluge tovariša Tita, ki jih ima za razvoj tega svetovnega gibanja neuvrščenosti.

(Zvezni sekretar za zunanje zadeve na zadnji seji predsedstva CK ZKJ)

Miloš Minić:

Pričakovanja iz Colomba

Neuvrščene države odhajajo na peto konferenco v Colombu z bilanco, ki je zgodovinskega pomena, zavedajoč se svoje moči in veljave doseženih uspehov, hkrati pa se zavedajo tudi težavnosti in kompleksnosti problemov ter nalog, ki jih čakajo.

Osnovni interes naše države tako kot drugih neuvrščenih držav je, da bi peta konferenca pomagala utrditi in okrepiti gibanje neuvrščenih nasploh. ZKJ je nadvse zainteresirana, da bi peta konferenca šefov držav ali vlad v Colombu dosegla čim večji uspeh pri krepitvi dejavnosti neuvrščenih držav, dejavnosti, povezane z zagotavljanjem miru in varnosti, enakopravnega mednarodnega sodelovanja in splošnega napredka.

(Zvezni sekretar za zunanje zadeve na zadnji seji predsedstva CK ZKJ)

vanja ustavnega načela, naj bi bila sodišča čim bližje občanom, pomeni pa tudi odtevanje pravnega kadra za manjših središč.

Smernice in resolucija o srednjeročnem in dolgoročnem razvojnem programu dajejo Novemu mestu vlogo enega večjih regionalnih centrov, na Novo mesto pa se že po tradiciji, geografski legi in prometnih zvezah vse bolj povezuje vsa ožja Dolenjska z brežiško-krškimi območjem. Iz vsega navedenega sledi, da bi bilo napak, če ne bi dolenjsko-posavska regija, ki ima že zdaj okrog 180.000 prebivalcev, imela svojega višjega sodišča.

Velja še omeniti, da je naloga višjih sodišč tudi v tem, da sodniki dajejo pripombe in predloge k novi zakonodaji. Tako delo je lahko uspešnejše, če sodniki poznajo posebne značilnosti določenega območja, življenjske navade ljudi itd. Tako poznavanje pa prav gotovo omogoča tudi primernejšo kaznovno politiko in življenjsko reševanje cele vrste zadev. Naloga okrožnega oz. višjega sodišča pa je tudi v dajanju pravne pomoči nižjim sodiščem v obliki seminarjev, strokovnih predavanj, delovnih posvetov, ne gre pa podcenjevati tudi vsakodnevnih stikov med sodniki nižjih in višjih sodišč. Vse take oblike sodelovanja so lahko uspešne, če ni prevelike krajevne oddaljenosti.

Če ob koncu dodamo še, da je okrožno sodišče že od nekdanj veljalo za najboljše pravno šolo pri delu z mladimi pravniki, in to ne le za sodniške pripravnike, ampak tudi za ostale diplomirane pravnike, je naštetih bržčas dovolj tehtnih argumentov za nadaljnji obstoj vsajega sodišča v Novem mestu, posebno še, ker je bilo tudi dosedanje delo novomeškega okrožnega sodišča zmeraj dobro ocenjeno.

R. B.

Dolganje zemlje in prebivalstva

MARTIN PRAH

„Z veseljem bom prebral Šetinčevo knjigo, da si bom osvežil spomin na preteklost in vedel kaj več o krajih našega izgnanstva,“ pravi Ivan Prah iz Koritnega

Vroč julijski večer je. Žejna zemlja zaman kliče po dežju. Kvartuhovi s Koritnega pri Veliki Dolini so se pravkar vrnili z dela v vinogradu. Zdaj morajo postoriti še doma, pri živini. Na dvorišču srečam sivolasega možaka Janeza Kvartuha z živahnim vnučkom:

„Moj Miha,“ ga predstavi. „Ne bi ga dal za vse na svetu, kot tudi svoje zemlje ne. Dovolj dolgo sem okušal tujino, zato znam ceniti dom. Toda mladi danes pozabljajo na zemljo, vleče jih čez mejo. Ko prebiram Šetinčevo knjigo o izgnancih, si mislim, kako zelo je bila potrebna. Mladi nam marsikdaj ne verjamejo, ne znajo si predstavljati življenja v taboriščih, tu pa je vse kot na dlani.“

Ko mi je lani tovariš Šetinc pisal kartico iz Šlezije, sem se takoj vprašal: „Ali je pa bil v Betlehemu, v kraju, kjer je bila izgnana moja družina? Takrat

JANEZ KVARTUH

si nisem mislil, da bo Franček popisal to v knjigi. Rad jo prebiram, vse v njej je tako resnično in izgnanci smo mu zanj hvaležni.

Nikoli ne bom pozabil tistega novembra 1941. Bilo je na vseh svetih dan, ko smo morali od hiše: ata, mama, midva z ženo in štirje otroci. Z vsako roko sem vodil po enega otroka, priletni oče pa je podpiral mamo. Šli smo kot čreda, ne da bi vedeli kam. Vso vas so izselili v enem dnevu. Ob prihodu v Šlezijo so strpali po petindvajset družin v en sam prostor. V taborišču nas je čakala dva dni stara kaša, a doma smo pustili toliko dobrot.

Delal sem v gramoznici. Pet nas je kopalo pesek, po 37 kubikov na dan. Odvažali smo ga z vagončki. Od taborišča do

delovnega mesta sem našel 4420 korakov. Jedli smo dvakrat na dan. Pred odhodom v gramoznico smo dobili zajtrk, za večerjo pa so nam dali postan opoldanski obrok. Hlebec kruha, ki sem ga dobil za ves teden, sem prerezal na dvoje. Pol sem ga namenil ženi in otrokom, pol sem ga zadržal zase. Ničkolikokrat sem si oslinil prste, da sem pobral drobtine.

Dnevi so počasi minevali, a smo le dočakali konec vojne. Domov sem se vrnil 24. avgusta. Hiša je bila prazna, Kočevarji so odšli. Najbolj me je razveselil pogled na sadovnjak. Slive so bile polne in tudi drugo sadje je obetalo dobro letino. Nikdar v življenju nisem tako dobro spal kot tisto noč. Naslednji dan mi je sosed posodil muli, da sem šel v Brežice po družino. Edino mama ni dočkala vrtnice: pokopali smo jo na poti domov pod nekim hrastom. Bilo je 23. maja. Omagala je, revica, še preden se ji je izpolnila njena največja želja.

Janez Kvartuh ima danes že 13 vnukov. Najstarejša, Marjana, je stara 17 let, najmlajši komaj 20 mesecev. Na domačiji gospodarita skupaj s sinom Ivanom, ki je prevzel posestvo, a je hkrati zaposlen pri Gozdnem gospodarstvu in vozi s traktorjem les iz gozdov. Pri hiši imajo stroje (nakladalnik, traktor, kosilnico), in tako z manj truda obdelujejo posestvo kot nekoč.

OSTAL JE NA ZEMLJI

Kvartuhov sovaščan kmet Martin Prah je doživljal izgon na tuje kot dvanajstleten deček. Tistih trenutkov se do podrobnosti spominja, prav tako kasnejših dogodkov v taborišču in veselja ob vrnitvi.

„Tudi naša družina je imela le dve uri časa za pripravo najnujnejšega do odhoda v neznanost,“ pripoveduje. „Odpeljali so nas v rajhenburški grad, kjer smo dva ali tri dni poležavali na

slami, ne da bi vedeli, kaj nas čaka. V izgnanstvo nas je šlo vseh šest otrok skupaj z očetom in materjo. Vrnilo se nas je deset, ker sta se dva rodila v Nemčiji. Brata Jožeta sem izgubil po osvoboditvi, 1947 leta: zbolel je za tifusom in umrl v brežiški bolnišnici.

Iz prvega taborišča so nas prestavili drugam. Z očetom sva delala pri gozdnem podjetju. Proti koncu vojne so pribražali k nam Vogrinovi. Umaknili so se pred bližajočo se fronto. Skupaj smo delali, ko pa so prišli do vasi Rusi, smo se skrili v klet. Nemci so nas odkrili in prisilili, da smo bežali. Ustavili smo se v Sudetih. Tam smo čakali do 7. maja, a do nas niso prišli niti Rusi niti Američani. Ostali smo pri Čehih kot na otoku. Kraj smo zapustili 9. maja. Potovali smo s transportom, namenjenim v Subotico.

V Brnu smo pobeželi in si za vrnitev v domovino izbrali bližnjico preko Dunaja. Do Dunaja smo potovali z vlakom, čez zasilni most na Donavi pa smo

morali peš. Nosili smo najmlajšega brata Stanka, starega devet mesecev, in še ne triletno sestrico Angelco.

Z vlakom smo preko Šentilja končno prispeli na cilj. Na brežiški železniški postaji smo izstopili 24. junija ob devetih dopoldne. Dom na Koritnem je bil prazen. Eno kravo smo na srečo našli v sosednji vasi, kar je bilo za tiste čase pravo bogastvo.

Ivan Prah se je posvetil kmetovanju. Ostal je na zemlji in ni mu žal. Kmetijo je lepo uredil. Ima štiri otroke. Hčerka Zofka je trgovka, Jožica je v kmetijski šoli, Helenca bo šla jeseni v konfekcijsko šolo v Lisco, za dvanajstletnega Miha pa še ne vedo, kako se bo odločil. Na tihem seveda upajo, da bo ostal doma in gospodaril najprej.

Oče Ivan po vrnitvi iz izgnanstva še ni videl Šlezije, čeprav ga zanima, kakšna je danes. „Z veseljem bom prebral Šetinčevo knjigo,“ pravi, „da si bom osvežil spomin na preteklost in zvedel kaj več o krajih našega

izgnanstva danes. Tudi otrokom jo bom dal. Naj spoznajo naše otroštvo, naj primerjajo sedanjost s preteklostjo!“

Podobno usodo je doživljalo na tisoče izgnancev iz Posavja in Obsotelja, kar je v svoji knjigi doživeto opisal Franc Šetinc.

„Spomini na Šlezijo so toliko bolj dragoceni, ker se doslej ni nihče lotil pisanja.“ meni zgodovinar dr. Tone Ferenc, ki je zaključil spremno besedo k Šetinčevi knjigi „Izgnanci“ s tole mislijo:

„Slovenski izgnanci so morali na svoji trnovi poti izgnanstva iti skozi več kot tristo nemških taborišč v raznih nemških, poljskih in francoskih pokrajinah od Šlezije do Alzacije. Samo v Šleziji so bili v več kot 54 taboriščih. Marsikatera družina je morala celo skozi petnajst ali več taborišč in je slednjič nosila svojo prtljago le še v drobnih culicah.“

V tej množici slovenskih izgnancev je bil tudi mladi Fran-

Fran Šetinc se podpisuje rojakom izgnancem v knjigo na srečanju, ki ga je v Brestanici priredila Partizanska knjiga. (Foto: Partizanska knjiga)

Inž. Leopold Bahor

Čeprav sodi črnomaljski Radioklub Mirana Jarca v vrh slovenskega radioamaterstva, zlasti na področju konstruiranja, je o njegovem obstoju in delovanju slišati bore malo.

„Na lastni koži občutimo, da je skrb za širjenje tehnične kulture pri nas prepuščena bolj ali manj zavzetim posameznikom; če je že ta odnos takšen, je jasno, da je financiranje teh dejavnosti popolnoma neurejeno,“ je s priokusom grenkobe povedal predsednik črnomaljskega radiokluba inž. Leopold Bahor.

V Črnomlju je deloval radioklub najprej do leta 1955, potem pa je ta dejavnost zamrla za dobrih petnajst let, dokler niso 1971 ustanovili sedanjega, ki šteje 24 članov, od tega 13 pionirjev.

„V začetku je kazalo, da bomo lahko delali v normalnih razmerah in ob pomoči družbe. Naša prizadevanja je podprl črnomaljski vojni odsek, ki nam je nad glasbeno šolo v Ulici Mirana Jarca priskrbel klubski prostor in zanj nekaj časa plačeval najemnino. Dobili smo tudi nekaj denarja za nakup najnujnejšega materiala, kmalu pa

Od 2.000 zvez le ena ne dela

Črnomaljski radioklub je navezal stike po vsem svetu. Čeprav si doma na čistih amaterskih osnovah prizadeva širiti tehnično kulturo, ni deležen skoraj nikakršne denarne podpore in je prepuščen svoji iznajdljivosti

je ta pomoč splahnela in ostali smo prepuščeni sami sebi,“ pojasnjuje Bahor.

Ker klub ni mogel poravnati najemnine, se je začel celo na sodišču. Spet jim je priskočil na pomoč vojni odsek, saj je bilo tisto bore denarja, kolikor jim ga je namenil občinski proračun, premalo za normalno delovanje, kaj šele, da bi zadoستovalo za najemnino.

„Gotovo je bil najsrečnejši dogodek, ko nam je bivši predsednik Ljudske tehnike povedal, da je nekje hranilna knjižnica, na kateri je 15.000 dinarjev, in da lahko ta denar uporabimo naš klub,“ se spominja inž. Bahor. S tem denarjem so si kupili staro kratkovalovno radijsko postajo in v začetku 1975 organizirali prva predavanja o osnovah elektrotehnike in telegrafije; operaterski izpit je naredilo dvanajst članov. S tem je bila črnomaljskemu radioklubu odprta pot v svet. „Vključili smo se v sistem slovenskih in jugoslovanskih radioamaterskih zvez, naša QSL kartica, na kateri je odtisnjen značilen belokranjski vzorec, pa ima pozivni znak YU 3 DMJ.“

Do danes smo vzpostavili okoli 2.000 zvez z društvi in posamezniki radioamaterji po vsem svetu. To število bi bilo lahko še večje, vendar gledamo,

da vzpostavljamo samo toliko zvez, kolikor je naša obveznost. To je namreč zvezano z nekaterimi stroški: v radioamaterstvu je pravilo, da tistemu, s katerim prvič vzpostaviš zvezo, pošlješ svojo QSL kartico. Stroški za tisk teh kartic pa precej obremenjujejo naš že tako skromni proračun. Tudi tekmovanje se udeležujemo zato, da naredimo nekaj novih zvez, ne pa, da bi se gnali za diplome.

„SAMI IZDELUJEMO“

Lepo uspehe smo dosegli pri konstruktorstvu; sami izdelujemo amaterske radijske UKV postaje, razne instrumente, manjše sprejemnike. Drugi klubi konstruktorstvo precej zanemarjajo, mi pa se ravno zaradi pomanjkanja denarja lahko najbolj izkažemo na tem področju.

Radi bi, da bi se z našim delom in uspehi seznanili tudi naši občinski možje. Večkrat smo jih že vabili, pa ni še nikoli nihče prišel. Samo primer: novomeški, semiški in naš radioklub so se udeležili srečanja vezistov NOV v Primostku; iz Črnomlja je prišel le ravnatelj gimnazije, ki je član vezistov NOV.

Ravno zato, ker nas, kot kaže, nihče ne jemlje resno, se otepamo s takimi težavami. Do

sedaj smo iz občinskega proračuna dobivali 4.000 dinarjev na leto, za najemnino pa smo morali takoj odšteti 2.300 din.

Člani odbora delamo vse za stonj, velikokrat pa posežemo v svoj žep, če nočemo, da bo delo zamrlo. Da se lahko udeležujemo seminarjev, izkoriščamo dopust, vse stroške plačamo sami; vendar nam za to ni škoda ne časa ne denarja, kajti tako mi pojmujejo pravo amaterstvo. Lahko trdim, da je vsak od osmih starejših članov vložil v radioklub po 2.000 dinarjev. Sami kupujemo tudi material, da lahko pionirji, ki smo jih navdušili za to vejo tehnične kulture, sploh kaj delajo in pokažejo svoje sposobnosti. Tudi zveza hoče oživiti konstruktorstvo, ker so raziskave pokazale, da se pri nas vse manj ljudi odloča za tehnične poklice. Zato nam zveza precej pomaga: tam dobivamo poceni stare, nerabne aparate, ki jih razdremo in posamezne dele koristno uporabimo.

V dvanajst Iskrinih tovarn po Sloveniji smo poslali prošnje za pomoč; nam zelo prav pride material, ki zanje morda nima nobene vrednosti več. Srečni smo, da smo tu našli na razumevanje.

Naš cilj je, da bi v Beli krajini, kjer so delovali prvi parti-

zanski vezisti, širili zanimanje za radioamaterstvo in tehnično kulturo sploh. Ne samo da pri tem nismo deležni skoraj nikakršne pomoči, nekateri nam celo očitajo nekakšno zasebnost. Ne zavedajo se, da imamo vsi starejši člani izpite, da si lahko vsak nobavi svojo postajo in se gre radioamaterstvo sam zase. Večkrat smo že bili na tem, da bi vse skupaj pustili, vendar čutimo odgovornost do pionirjev, naših mladih članov, ki smo jih pritegnili v radioklub, jih navdušili za to dejavnost in jih sedaj ne moremo pustiti na cedilu.

Poleg tega bi morali vsi ti vedeti, da ravno po zaslugi našega kluba poznajo Črnomeljski radioamaterji po vsem svetu. Možnosti za predstavitev našega kraja, občine in Bele krajine sploh pa so še velike; samo primer: na našo kratico bi lahko natisnili simbole jurjevanja ali kakšne druge kulturne in politične prireditve. Tako bi svet seznanili z našo deželo.“

OKOLJE GLUHO?

Črnomaljski radioamaterji si prizadevajo, da bi bil v vsaki krajevni skupnosti vsaj en krajan član kluba. Klub bi vsaki KS dal doma narejeno radijsko postajo; tako bi bile vse KS v občini povezane med seboj in z občinskim središčem, kar bi vsem koristilo pri organizaciji civilne zaščite in splošnega ljudskega odpora, hitreje bi stekla pomoč pri morebitnih večjih nesrečah, nujnih primerih pa tudi pri vsakdanjih drobnih uslugah.

Letos so sodelovali na pohodu rezervnih vojaških starešin od Dragatuša do Vinice, ki so se ga udeležili člani ZRVS iz Črnomlja, Metlike, Duge Rese in Ozlja. Klubi iz drugih občin so imeli s sabo najnovejše vojaške aparature, Črnomaljski pa so prišli s šestimi, doma narejenimi postajami. „Lahko je dobiti zvezo s tovarniško izdelano postajo, toda pravi radioamater se izkaže s tistim, kar je sam naredil; tako tudi ni od nikogar odvisen. Vse, kar imamo, smo sami konstruirali in izdelali s skromnimi lastnimi sredstvi,“ ponosno pravi Bahor.

V klubu delajo štirje inženirji, dva tehnika, dva poklicna delavca kovinske stroke, ostalo pa so učenci osnovne šole. „Radi bi pridobili čim več članov s srednješolsko izobrazbo, mladincev in pa starejših podpornih članov,“ našteva želje predsednik. „Potem bi se morali tudi odnos do nas spremeniti. Res, sedaj, ko vidimo, da se nihče ne zanima za nas, da smo tako rekoč vsakemu odveč, nam to jemlje voljo do dela. Pri takem popolnem pomanjkanju zanimanja za tehnično kulturo odgovornih forumov je težko držati skupaj peščico zanesenjakov. Ljudska tehnika v Črnomlju združuje šest društev, eno od teh smo tudi radioamaterji. Če bi vsako od nas dobilo na leto stari milijon, bi naše delo drugače zaživelo. Kaže pa, da tega v naši občini ne moremo spraviti skupaj, in tako za sramotno nizko ceno pustimo prodajati ljudsko tehniko v Beli krajini.“

A. BARTEJL

kultura in izobra- ževanje

KOLONIJA V IZLAKAH

Ta teden se je v Izlakah končala slikarska kolonija, ki se je udeležilo 17 umetnikov, med drugimi tudi ustvarjalci iz Trsta in Krškega. Razstavo letos ustvarjenih del bodo odprli prihodnje leto v delavskem domu v Zagorju za slovenski kulturni praznik.

DOMSKI DELAVCI NA POHODU

Dijaški domovi na Dolenjskem že vrsto let sodelujejo, kar potrjuje tudi skupni pohod njihovih članov skozi Brestanico na Bohor. Udeleženci letošnjega pohoda so na cilju pripravili partizanski miting in se seznanili z junaštvom Bohorskega bataljona.

Tudi naslednji pohod po poteh NOB in Ivana Cankarja je bil enako pester, saj je udeležence pot vodila od Sevnice, Krškega, Brežic vse do Novega mesta. Tukaj so se jim pridružili še ostali udeleženci in pot nadaljevali skozi Škofjo Loko, Poljansko dolino vse do Cerknega ter bolnišnice „Franje“. Zadnja postojanka tega pohoda je bila rojstna hiša našega največjega pisatelja Ivana Cankarja. Izlet je nedvomno dal novih pobud za delo v dijaških domovih Dolenjske.

Kip je že v drevesu

„Moje vodilo je enostavnost,“ pravi Erih van Spronsen

Nizozemsko zastopata v letošnji Formi vivi Erih in Kregel van Spronsen. Tudi njiju so k nam napotili prejšnji udeleženci simpozija. Sele, ki mu sta prejela odgovor na prijavo, sta izvedela, da bosta delala v lesu.

Erih ne daje prednosti nobenemu od klasičnih materialov, dela pa največ v jektu, ker mu je najlažje dosegljiv. Z lesom se je spoprijel samo dvakrat, še na Royal Academy of Plastic Arts v Haagu, kjer je doštudiral kiparstvo.

O svoji stroki je dejal: „Mojo kiparsko govorico sestavljajo ravne linije in ploskve, ki jih komponiram v matematičnih razmerjih. Mere ritmično ponavljam, podvajam, najraje pa uporabljam zlati rez kot najpreprostejšo razmerje. Odkrivanje oblik je kot odkrivanje samega sebe. Tako proces ustvarjanja kot nato doživljanje skulpture nista vizualno determinirana, temveč je v obeh primerih vključenih vseh pet čutov.“

Sandi Leskovec: AVTO-PORTRET, lipa, 1976 (35 x 30 cm).

MLADI PEVCI – Čeprav je šolarjev na Gori malo, njihov zbor ubrano poje. Letos smo mlade pevce z Gore slišali že na več proslavah, med drugim tudi na nedavni na Gori. (Foto: Primc)

Ni reforme brez denarja

Šolsko reformo moramo vnesti v razvojne načrte tozdogov, KS in drugih skupnosti – Pregraje morajo proči

Doseči moramo, da bo reforma srednjega šolstva sestavina razvojnih načrtov vsakega tozda, krajevine, interesne in družbenopolitične skupnosti. V pogovorih z delavci bi morali to še posebej poudariti, meni Franc Šali, član IK predsedstva CK ZKS, ne nazadnje zato, ker reforme ne bo brez sredstev za graditev šolskih centrov, za kabinete, tehnične delavnice, učiteljska stanovanja, dijaške domove in druge dobrine.

Pomembno je, meni dalje Franc Šali, da ne ostanemo samo pri menjavi dela v izobraževalnih SIS,

ampak da pospešujemo in uveljavimo neposredno sodelovanje med šolo in gospodarskim ter širšim družbenim okoljem. Taka podlaga pa naj rabi za utrjevanje samoupravnih odnosov med šolo in združenim delom. Le tako bomo lahko podri pregraje med šolo in življenjem.

V spomin na 7. tabor slovenskih pevskih zborov so v Šentvidu pri Stični 3. julija odkrili spomenik v čast pisatelja Ivana Cankarja: kipar Peter Jovanovič je v hrastu upodobil motiv umetnikove zgodbe o Skodelci kave in Hlapcu Jerneju.

podčrtano
Čeprav tile vroči poletni dnevi najbrž niso kaj prida primerni za „plavanje“ po tokovih take ali drugačne družbene problematike, bi kljub temu ne smeli povsem odmisli nekaterih zadev, ki čakajo na razrešitev po končanih dopustih.
Tu mislimo predvsem na tedne Komunista, na katerih naj bi letos razglabljali o vprašanih kulture. Na našem območju bomo imeli te tedne predvidoma od avgusta dalje – tja do jeseni. Časa za priprave je nedvomno še dovolj, ker pa ni vseeno, kaj bomo povedali ali slišali, bo potrebno pripraviti zastavitni tako, da bodo v tednih Komunista prišla na dan res najbolj pereča vprašanja kulture.

Za tedne „K“

Odvč bi bilo pričakovati, da bomo na zborovanjih ob tednih Komunista poslušali „visoko filozofiranje“ o kulturi. Če bi kje razprava krenila v tako smer, bi tam prav gotovo posegli poglavitnega smotra, ta pa je, naj bi kulturo pojmovali zgolj kot obliko družbene dejavnosti, in ne kot njeno nadgradnjo. Zato bomo prav gotovo poslušali razlage o tem, kako kulturo še bolj vključiti v območje družbenega dela, kako ob tem razbiti starinske okvire dosedanjega pojmovanja o njej, ko se je dogajalo in govorilo: ta kultura je za izbrance, ta za „nižje“ sloje...

O tem in še o mnogobnem bodo imeli dovolj povedati zlasti predstavniki združenega dela, še posebno tako imenovani animatorji kulture v delovnih organizacijah. Nadalje bo to priložnost, da si bodo temeljiteje pogledali v oči zbori izvajalcev in uporabnikov v skupščinah kulturnih skupnosti, politični dejavniki pa bi morali kaj reči o idejni naravnosti kulture, kakršno občani zdaj „zauživajo“.

I. Z.

To stran ste napisali sami! – To stran ste Dežela Petra Klepca žaluje

Prejšnji teden je umrl Tone Ožbolt, pisatelj, publicist, Kajuhov nagrajenec

Srce gozdnega delavca, aktivista in lovca, povojnega političnega delavca in pisatelja Antona Ožbolta iz Kočevja se je v petek, 16. julija, umirilo za vedno. Kočevska, predvsem pa dežela Petra Klepca, njegova rodna Čabranska in Kolpska dolina, je izgubila zvestega sina, ki je najbolj ljubil ta kos slovenske zemlje, ki jo je prvi dostojno predstavil svetu in ki se je tako rekoč do zadnjega diha zavzemal tudi za njen gospodarski napredek.

Anton Ožbolt se je rodil leta 1919 v Belici v Čabranski dolini. Še ne trinajst let star je moral opustiti šolanje, čeprav se je zelo želel šolati naprej in je moral z očetom na delo v slavonske gozdove. Kasneje je vse do začetka vojne delal kot gozdni delavec v kočevskih in hrvaških gozdovih ter pragozdovih.

Ze od leta 1941 je delal za NOB in je bil med organizatorji vstaje v rodni dolini. Italijani so ga ujeli, obsodili na smrt in ga potem le internirali. Po zlomu Italije se je vrnil in nadaljeval boj proti okupatorjem. Bil je tudi komandant tiskarne „Tone Tomšič“.

Po vojni je opravljal več odgovornih partijskih in drugih dolžnosti na Kočevskem in drugod. Ker je bil vedno pošten, delaven, pravičen in dosleden, si je pridobil med ljudmi velik ugled, prijatelje pa tudi zavistneže in sovražnike. Tudi po vojni je moral celo od svojih tovarišev prejeti marsikatero krivico, kar ga je še posebno bolelo. Vendar, dober kot je bil, ni nikoli nikomur zameril, pač pa je vedno upal, da bo za-

peljani spregledal in verjel, da bo resnica končno le zmagala.

Komaj si je spet opomogel, že ga je izredno hudo prizadela sinova smrt, ki je do konca svojega življenja

Tone Ožbolt

ni mogel preboleti. Zagrizel se je v delo in pisal, pisal, pisal. Tako so nastale tri knjige: „Serčerjeva bojna pot“, „Dežela Petra Klepca“ in „Utrinki podzemlja“. Prvi dve sta že izšli in dosegli velik uspeh. Za

SREČANJE MLADIH MOČI

Mladina Dolža je v počastitev 4. julija, dneva borca, pripravila zanimivo srečanje s svojimi vrstniki iz okoliških vasi. Mladi so se sprevslo v obiskom spomenika padlim borcem na Dolžu spomnili velikih dni naše NOB in tako dali svoj delež k proslavljanju dneva borcev. Hkrati pa so izrazili željo, da bi bilo takšnih srečanj čim več.

SLAVICA GAL

OBČANI RAKE SLAVILI

Vaščani iz vasi Podulce, Dolenja vas in Povrsje so pred kratkim slavili pomembno delovno zmago: otvoritev 3 km dolge asfaltirane ceste, ki bo povezovala navedene vasi. Pri otvoritveni slovesnosti smo slišali, da so večino dela opravili občani sami in dali samoprisepek za gradnjo. Nekatera gospodinjstva so prispevala tudi po 5.000 din, posebno prebivalci Dolenje vasi in Povrsja.

Cesto je izročil namenu predsednik ObS Krško Ciril Plut, nato pa so učenci OS Raka izvedli krajski kulturni program.

M. LEŠNJAK

„Deželo Petra Klepca“ je prejel celo Kajuhovo nagrado, ki jo podeljuje založba Borec najboljšim knjigam. Knjigo „Partizansko podzemlje“, v kateri je na zelo zanimiv način opisal dela v partizanskih tiskarnah in tehnikah, pa je dokončal le malo pred prezgodnjo smrtjo in še ni izšla.

Tudi knjige je pisal z izrednim čutom odgovornosti do vseh ljudi in dogodkov, ki jih je opisoval. Ni mu bilo žal, da je za na videz še tako malo pomemben podatek opravil na sto in sto kilometrov poti. Vse je nešteto krat preveril, da ne bi komu storil krivice, da ne bi objavil napačnega podatka. V svojih knjigah je predstavil svetu nekatere zanimivosti iz narodnoosvobodilnega boja v Ljubljani (skrite tiskarne), v Kočevski dolini, Ribniški dolini in drugod, z največjo ljubeznijo in najbolj natančno pa je opisal rodno Čabransko in Kolpsko dolino, se pravi deželo Petra Klepca.

Vedno, posebno pa zadnja leta, se je boril za vsestranski napredek „dežele Petra Klepca“, se zavzemal, da bi ta dolina dobila industrijske obrate in vse drugo, kar je potrebno, da ta lepi košček slovenske zemlje ne bi izumrl. O svoji dolini je pisal z bolečino, saj je čutil, da se ji dela tudi danes krivica, da je ostala iznemogla, izkrvavljena in pozabljena.

Anton Ožbolt je napisal še druge, manjše knjižice s področja lova, o spomenikih na Kočevskem, dopisoval pa je tudi v mnoge časopise in revije, med njimi tudi v Delo in Dolenjski list.

Za svoje delo v NOB je prejel več odlikovanj, za pisateljsko Kajuhovo nagrado, za delo na ostalih področjih pa razna priznanja, med drugimi zlati znak OF, ki mu pga je podelila republiška konferenca SZDL.

Kočevska zemlja je v nedeljo za vedno sprejela sina, ki jo je neizmerno ljubil, zanjo veliko pretrpel, ker je želel njej in njenim prebivalcem le vse najboljše. Sorodnikom izrekamo v našem imenu in imenu bralcev Dolenjskega lista iskreno sožalje.

JOŽE PRIMC

Zvest gasilstvu

Ignacij Štupar 85-letnik

V ponedeljek, 19. julija, je dopolnil 85 let upokojeni ravnatelj Prve dolenjske posojilnice in častni predsednik občinske gasilske zveze v Metliki Ignacij Štupar. Med to dvoje – med službo in delom v organizacijah, predvsem v gasilstvu – je razpeto njegovo bogato delovno življenje. O tem govore številna priznanja, od republiških in zveznih gasilskih pa do državnih odlikovanj.

Naj se ga tu spomnimo predvsem kot nadvse prizadevnega člana gasilske organizacije, pri kateri sodeluje skoraj sedemdeset let. Gasilca sta bila tudi njegov oče in stari oče, to pa je pravzaprav že začetek gasilstva na Slovenskem, ki je svoje korenine leta 1869 rognalo prav v Metliki. Od tod njegova velika privrženost gasilstvu, od tod njegova delovna zagnanost in organizacijski čut, da še danes vzorno opravlja posle tajnika občinske gasilske zveze.

Bogati so njegovi spomini, ko je še kot gasilski mladinec zajemal vodo s slamnatimi vedri in jih podajal brizgalničarjem, ko je bos v mrzlem Obrhu pral cevi in čistil gasilsko orodje, ko je sam gasil in se udeleževal nastopov in parad, ko je delal v vodstvu Belokranjske gasilske zveze, ko je postal društveni častni član in častni predsednik pa še in še. Ne samo doma, širom po Sloveniji poznajo „strica Štuparja“! Vsakemu in vsem je prijatelj, svetovalec, vzornik.

Tak živi med nami, naš jubilant. Zato mu želimo prav iz srca: Še naprej, do skrajnih meja, dragi stric Štupar!

KDO SE NORČUJE IZ POTNIKOV?

Krajani Sevnice in Bučke smo ogorčeni zaradi odnosa odgovornih pri celjskem Izletniku do nas potnikov. Sedaj, v času šolskih počitnic, namreč ni nobenega prometnega sredstva za prevoz potnikov z Bučke v Sevnico. Objavljeno nam je bilo, da bo avtobus sedaj vozil dvakrat na teden, sredo in petek, vendar ni tako. 2. VII. letos nas je osem potnikov zamažalo čakalo v Sevnici na avtobus, morali smo pot do Bučke prepešati, kar pa ni bilo lahko za otroke in starce, ki so bili med nami. Vsi prizadeti prosimo odgovorne ljudi, naj se ne norčujejo iz nas potnikov in naj storijo to, kar so obljubili.

Z. R.

ZANIMIVA RAZSTAVA – Učenci iz oddelka podaljšanega bivanja na novomeški osnovni šoli „Katja Rupena“ so pred nedavnim na omenjeni šoli pripravili razstavo likovnih del, ki prikazuje življenje in delo med podaljšanim bivanjem v šoli. (Foto: foto krožek OS „Katja Rupena“)

PRIDNE ROKE – Domin Lunder iz Finkovega pri Ortneku je pred dvema letoma postal kooperant KZ Ribnica. V tem času si je kupil traktor, ker pa še nima nakladalnika, mu pri košnji in spraviljanju sena pomagajo sorodniki. V teh vročih dneh dela Lunder tudi po 12 ur na dan; sebi in drugim hoče dokazati, da se da s pridnimi rokami tudi na majhni kmetiji veliko pridelati. (Foto: France Modic)

Mali kulturni barometer

GLEDALIŠKI AMATERJI V TREBINJU – Devet najboljših amaterskih gledališč iz Jugoslavije in iz zamejstva je sodelovalo na tradicionalnem 20. srečanju v Trebinju. Slovensko ustvarjalnost so zastopali gledališčniki iz Trsta. Vse skupine so prejele posebno priznanje – zlato masko.

TABOR GLASBENE MLADINE V SELIŠČIH – V Seliščih, kjer Združenje likovnih skupin Slovenije prireja slikarske kolonije, bo letos tudi tabor Glasbene mladine Slovenije. Tabor bo od 10. do 20. avgusta, zasnovan pa je tako, da bo na njem poleg predavanj in najrazličnejših pogovorov tudi več koncertov, do katerih bodo imeli dostop tudi kmetje.

„SARAJEVSKI ATENTAT“ GRE PO SVETU – Jugoslovanski film o dogodkih leta 1914 v Sarajevu bodo videli obiskovalci številnih kinematografov po vsem svetu. Film

„Atentat v Sarajevu“ je odkupilo že 40 držav.

POJASNJENI DALMATIN – V Muenchnu je slovenski založnik dr. Rudolf Trofenik izdal nov zvezek svoje zbirke „Geschichte, Kultur und Geisteswelt der Slowenen“. Gre za 236 strani obsegajoči zbornik o Juriju Dalmatinu. Zbornik (v redakciji dr. Antona Slodnjaka in dr. B. Berčiča) z novimi, znanstveno veljavnimi dognanji izpopolnjuje odsedanje vedenje o tej veliki osebnosti slovenske reformacije.

ŠVEDSKI ROMAN O KRAGUJEVCU – Švedski pisatelj Per Hansson je nedavno izdal roman „Oktober 1941“, v katerem obravnava dogodke v Kragujevcu v času zločinskega nacističnega pokola talcev. Pisatelj je predtem že nekajkrat zastavil pero za popisovanje naših ljudi in dežele, predvsem pa so ga zamikale usode iz okupacijskih in narodnoosvobodilnih dni pri nas.

Tatovi nimajo dopusta

Preden greste na dopust, dobro pogledajte, če ste stanovanje ali hišo res dobro zaklenili – Sosedska pomoč

Ko večina delovnih ljudi v pasjih dneh počiva na morski obali ali v hribih, se začne obdobje največje „delovne vne-me“ enega izmed rodu nepripravit. To so tatovi in vlomilci v stanovanja, ki so jih lastniki bolj ali manj skrbno zaklenili.

Proti stanovanjski vlomilski sodrgi praktično ni orožja, veliko pa zaleže, tako trdijo izkušeni kriminalisti, če se pred odhodom na dopust temeljito prepričamo, če so vsa vra-

ta naše hiše ali stanovanja res zaklenjena. Posebno pozornost je treba posvetiti vratom na balkonu in drugim izpostavljenim vhodom: jaškom za kurjavo, stranišnim oknom, zračnikom itd.

Ni tudi odveč, če dopustnik prijaznega soseda ne prosi samo, naj mu zaliva rože na vrtu; sosed naj bi od časa do časa tudi preveril, če je res vse tako trdno zaklenjeno kot ob odhodu na dopust.

Kaj storiti, če lastnik ali sosed ugotovi, da so stanovanje ali dom obiskali vlomilci? Prvo pravilo je, naj se ničesar v stanovanju ne dotikamo, vse naj ostane na svojem mestu. Seveda je treba takoj obvestiti najbližjo postajo milice. Če bomo stvari pustili tako, kot so, bodo kriminalisti veliko lažje izsledili storilca. S tem pa bo tudi veliko več možnosti, da bomo ukradene stvari dobili nazaj. Lani je bilo na območju novomeške uprave javne varnosti vlomljeno v okoli 200 hiš in stanovanj. Čeprav so delavci UJV izsledili večino storilcev, vedno znova poudarjajo, da so imeli največ dela ravno zaradi tega, ker so razburjeni lastniki uničili sledove. Še enkrat torej velja poudariti, da je treba ob vplomu vse stvari pustiti tako, kot smo jih našli, ter poklicati 92.

Včasih se zgodi, da sosed ali lastnik tatove zaloti na delu. Če že nima toliko moči v rokah in nogah, da bi tatu zadržal, naj napne oči in si zapomni nepridipraveve značilno-

sti: višino, obleko, barvo las, s kakšnim avtom je pobegnil itd. Čeprav so to na videz malenkosti, pa ravno ti drobci zgrade okostje, na katerem kriminalisti začno preiskavo. Čim več sledov in podatkov o tatovih, tem hitreje bo ljubitelj tuje lastnine za zapahi.

Ko pišete seznam stvari, ki jih morate vzeti s sabo na dopust, naj torej ne bo zadnja točka „dobro zakleniti vsa vrata“. Sicer se vam kaj lahko zgodi, da boste z morja prinesli temno polt, doma pa vas bo čakalo „pospravljeno“ stanovanje.

V LEVO IN V SMRT

14. julija dopoldne se je na magistralni cesti pri Obrežju smrtno ponesrečila 39-letna Zagrebčanka Marija Stanković, trije ljudje pa so bili ranjeni. Stankovičeva je z osebnim avtomobilom vozila iz zagrebške smeri proti Ljubljani. Pri Obrežju je iz neznanega vzroka zapeljala v levo in čelno trčila v tovornjak s prikolico, ki ga je nasproti peljal Rade Bogdanovski iz Kumanovega. Trčenje je bilo tako silovito, da je tovornjaku odbilo prednji blatnik in ga vrгло na cesto. Stankovičeva je umrla na kraju nesreče.

Nekaj trenutkov kasneje je iz zagrebške smeri pripeljal z osebnim avtomobilom Italijan Filippo Croce. Zapeljal je na odbiti tovornjak blatnik. Od tam ga je zaneslo v levo, trčil je v tovornjakovo prikolico in obstal na cesti. Poleg Filipa sta bili ranjeni tudi sopotnici Anamaria in Custantina Croce. Vse tri so odpeljali v brežiško bolnišnico. Gmotne škode je za 50.000 din, za tri ure pa je bil v obe smeri zaprt tudi promet.

POTA IN STRANPOTA

Dežurni poročajo

VLOM V AVTO

Andreju Jeretu iz Stopič je še neznan storilec v ponedeljek, 12. julija, vlomil v zastavo 750. Fičko je prenočeval v zasilni garaži. Vlomilec je nasilno odprl pokrov motorja in vzel razdelilno kapo. V naglji je poškodoval, zato se je „zadovoljil“ le z žicami.

TAT ODŠEL Z DOLGIM NOSOM

V ponedeljek, 12. julija dopoldne, je nekdo vlomil v hišo Jožeta Stineta iz Uršnih sel. Vlomilec se je priplazil v stanovanje skozi podstrešno lino. Obiskal je, očitno iskaje denar, vse prostore in razmetal stvari. Denarja ni našel, zato mu ni preostalo nič drugega, kot da je odšel, spet skozi podstrešno okno.

NEVESELA VESELICA

Božo Turk iz Dolenjega Maharovca je prijavil, da mu je nekdo v nedeljo, 11. julija, zvečer z veseličnega prostora pri šentjernejskem hipodromu ukradel kolo s pomožnim motorjem.

TREŠČILO V KOZOLEC

V ponedeljek, 12. julija popoldne, je tresčilo v kozolec Karla Župančiča v Dolnjem vrhu pri Dobriču. Zgorelo je 4 tone sena in nekaj pšenice. Cenijo, da je škode za 40.000 dinarjev. V bližini kozolca so tudi gospodarska poslopja, vendar je prostovoljnimi gasilcem in sosedom uspelo požar pravočasno omejiti.

KRVAVA SLED

Minuli četrtek so v Trebnjem ugotovili, da je nekdo vlomil v prostoro kina Partizan. V poslopje je vlomilec zlezal skozi straniščno okno, ki ga je prejel razbil. Vlomil je še vrata in prišel v pisarno, kjer je našel za 200 din drobiža. Ugotovili so, da se je nepridiprav ob vplomu porézal na okenski šipi. Sledovi torej so.

GA BO ZEBLO?

Pred dnevi je nekdo z dvorišča poklicne šole v Novem mestu izmaknil okoli 60 metrov cevi za centralno gretje. Kriminalisti menijo, da jih tat ne bo imel časa vgraditi, sicer pa tudi v zaporih ni ravno mraz.

KRONIKA NESREČ

METLIKA: MOCNEJŠI IMA VEDNO PREDNOST

Slavko Težak iz Slamne vasi je v ponedeljek, 12. julija, v Metliki s tovornjakom s stranske ceste zapeljal v Često bratstvo in enotnosti. V tistem trenutku je po prednostni cesti pripeljal z osebnim avtomobilom zdomec Arif Džaferović iz Male Kladuše. Trčenje se je končalo z 8.000 dinarji škode.

NOVO MESTO: TUJKA ZBILA PEŠCA

Nizozemka Johana Jansen je v ponedeljek, 12. julija, popoldne pri SGP Pionir v Bršljinu na prehodu za pešce zadela 16. letnega Franca Derganca iz Velikih Brusnic. Derganc se zdravi v novomeški bolnišnici. Gmotne škode je za 4.000 dinarjev.

SENTJERNEJ: NI POGLEDAL V LEVO

Milan Gornik iz Dolenje Stare vasi se je v torek, 13. julija, popoldne peljal na kolesu s pomožnim motorjem od doma proti Šentjerneju. V Šentjerneju je hotel zaviti v levo, ne da bi prej pogledal, če je cesta prosta. Ko je bil na sredi ceste, je iz novomeške smeri pripeljal z

ČRNA TOČKA

Mariborski ford je v soboto na zloglasnem mostu pri Boštanju nasadil škodo S. Žibera, ki je v nedeljo želel prvič po desetih letih (gradnja hiše!) s še svežim avtomobilom s tehničnega pregleda tudi na dopust. Domačini poznajo črne točke, kar pa ni vedno dovolj, ker sta ob nesrečah udeležena po navadi vsaj dva. S tem naj računa vsak dopustnik! (Foto: Železnik)

Zasebniki „po svoje“

Med junijskimi vzroki prometnih nesreč vodi neprimerna hitrost – Brez dovoljenja kar 111 voznikov

V juliju je bilo na novomeškem območju 148 prometnih nesreč, ki so terjale eno življenje, 42 ljudi pa je bilo ranjenih. Gmotne škode je bilo za 120.000 dinarjev. Na magistralni cesti Bič-Bregana je bilo 38 prometnih nesreč, ranjenih je bilo 17 ljudi, škode pa za več kot 500.000 dinarjev.

Med povzročitelji nesreč v juniju je 97 voznikov osebnih avtomobilov, 30 voznikov tovornjakov, 6 voznikov avtobusov, 13 kolesarjev, 6 pešcev, 4 motoristi ter po en traktorist in voznik vprege. Med udeleženci prometnih nesreč je bilo tudi 18 tujev, 10 jih je nesrečo povzročilo.

Med vzroki prometnih nesreč je še vedno na prvem mestu neprimerna hitrost (35 nesreč), nepravilno prehitovanje (21), izsiljevanje prednosti (15), vožnja pod vplivom alkohola (15 nesreč) itd. Junija so prometni miličniki podali 448 predlogov za uvedbo postopka o prekrških, mandatno je bilo kaznovanih 900 kršiteljev, za manjše kršitve pa so miličniki izrekli 349 opozoril. Brez voznškega dovoljenja je junija vozilo kar 111 ljudi. Miličniki so začasno odvzeli voznikom 140 voznških dovoljenj, največ na magistralni cesti (112). Med vozniki, ki so začasno ob dovoljenja, je tudi 21 poklicnih šoferjev. Po odredbi o omejitvi prometa na javnih cestah so junija izločili iz prometa 21 tovornjakov, štiri voznike, ki odredbe niso upoštevali, so prijavitelji sodniku za prekrške, 12 pa jih je bilo kaznovanih mandatno. Zanimivo je, da so vložili miličniki tudi dva predloga zoper delovno organizacijo in odgovorne osebe, ki so poslali tovornjake na pot kljub odredbi o omejitvi prometa. Sicer pa je mnenje, da vozniki tovornjakov letos bolj kot lani upoštevajo odredbo o omejitvi prometa. To velja predvsem za družbeni sektor, medtem ko zasebniki še vedno radi vozijo „po svoje“.

KRVAV SOSEDSKI OBRAČUN

Minulo soboto je prišlo do krvavega obračuna med 49-letnim Jožetom Zagorcem in 34-letnim Stankom Blatnikom. Oba sta iz Gor. Vrhpolja. Blatnik se je stal pred hišo, ko je mimo v osebnem avtu pripeljal Zagorec in začel Blatnika zmerjati. Blatnik se je pred točo besed umaknil. Zagorec je odpeljal, vendar se je kmalu vrnil, potegnil iz žepa nož ter Blatnika zabodel v ramo. Kljub temu, da je bil Blatnik ranjen, je Zagorca obvladal, odvzel mu je tudi nož. Nadaljevanje pretepa so preprečili sosede. Zagorec se bo moral zagovarjati pred sodnikom.

Zmagala SDK

Pred kratkim se je v Kočevju končalo občinsko sindikalno prvenstvo v kegljanju za ženske. Nastopilo je šest ekip, ki so se pomerile v tekmovalstvu 4x100 lučajev. Vrstni red ekip: 1. SDK Kočevje 1410, 2. Zidar 1369, 3. Avto Kočevje 1268, 4. LIK Kočevje 1244, 5. Tekstilana 1181, 6. Mercator, tozdr Trgopromet 1089. Na sliki najboljša vrsta od leve proti desni: Jožica Figar, Karolina Osterman, Valentina Pretnar in Metoda Kos. (Foto: France Brus)

Novomeščanke najboljše

Finale najboljših kegljavk z Dolenjskega so dobile tekmovalke iz Novega mesta

Pred kratkim se je v Mirni peči končal letošnji finale najboljših kegljavk iz Dolenjske. Na Novljanovem kegljišču so se pomerile tekmovalke iz Brežic, Novega mesta in Trebnjega.

Tudi tokrat so bile najboljše Novomeščanke. Dokazale so, da v

dolenjski metropoli že lep čas resno delajo in ta čas nimajo prave konkurence. Tokrat je bila med njimi najboljša Helena Baškovič iz „Krke“. Njena klubska kolegica Rosenbergerjeva je tokrat metala nekoliko slabše, a vendar tako dobro, da je osvojila drugo mesto. Sele na peto mesto je prišla Vebletova iz Trebnjega, in kot kaže, tudi v njenem klubu vse bolje delajo, tako da lahko že v kratkem pričakujemo še en močan ženski kegljaški klub.

Končni vrstni red: I. Baškovič 1219, 2. Rosenberger (obe Krka) 1192, 3. Konda (Novo mesto) 1186, 4. Dalmacija (Krka) 1183, 5. C. Veble (Mercator – Trebnje) 1178, 6. Barič (Krka) 1175, 7. D. Veble (Mercator – Trebnje) 1173, 8. Turšič (Brežice) 1164, 9. Kacin 1155, 10. Poljak (obe Novo mesto) 1155.

Minulo prvenstvo najboljših kegljavk na Dolenjskem je dokazalo, da se vse več deklet in žena odloča sprva za rekreativno kegljanje, vendar zavoljo resnih klubskih delavcev, trenerjev, kmalu prično nastopati aktivno. Nemara ne bi bilo napak, ko bi delo novomeškega, brežiškega in trebnjskega kluba začeli posnemati še kje drugje.

ŠKAFAR – DOBRI REZULTATI

Minulo nedeljo se je v Ljubljani končalo letošnje slovensko prvenstvo v plavanju za člane in mladince, na katerem so uspešno nastopili tudi plavalci iz krškega Celulozarja.

Najboljši rezultati – 400 m mešano moški: 3. Škafar 5:20,87, 400 m mešano ženske: 3. Škafar 6:09,00, 200 m kralj moški: 3. Škafar 2:13,48, 100 m hrbtno ženske: 2. Blatnik 1:21,98, 4 x 100 m kralj moški: 4. Celulozar 4:16,37, 400 m kralj moški: 4. Škafar 4:44,05, 200 m mešano moški: 3. Škafar 2:30,40, 4 x 200 m kralj: 4. Celulozar 9:27,51, 200 m hrbtno ženske: 2. Blatnik 2:56,00, 100 m delfim ženske: 5. Škafar 1:23,80, 200 m mešano ženske: 3. Škafar 2:56,50, 4 x 100 m kralj ženske: 4. Celulozar 4:56,55.

NOVOTEKS DRUGI

Na minulih meddruštveni kolesarski dirki v Dolu pri Ljubljani – nastopilo je več kot 150 kolesarjev iz Slovenije in Hrvaške – so tekmovali tudi člani iz novomeškega kolesarskega društva. „Novoteksovc“ so bili v svojih skupinah med najboljšimi; v konkurenci turistov – nastopilo je 36 udeležencev – pa je 32 km dolgo progo prevozil Krčan Podbrščak kot tretji, vendar s časom zmagovalca.

Rezultati: mlajši mladinci: 1. Žaubi (Rog) 1:08,28, 2. Vehir (Novo mesto) 1:08,46, starejši mladinci: 1. Zanoškar (Rog), 2. Mijajlovič, 3. Zrimšek (oba Novoteks), vsi 1:06,36. V ekipni konkurenci so Novomeščani osvojili odlično drugo mesto.

BELINOVA SE JE ODREZALA

Na nedavnem državnem prvenstvu v jadralnem letenju, ki je bilo v Novem Sadu, sta sodelovala tudi Novomeščana Smid in edina ženska predstavnicca na tekmovalju Klančnik-Belinova.

Slednja je, navzlic temu da je prvič letela nad tem ozemljem, osvojila odlično 7. mesto in pustila za seboj mnoge znane tekmovalce. Zbrala je 4.270 točk, takoj za njo pa se je uvrstil drugi Novomeščan Smid s 4.217 točkami. Državni prvak v jadralnem letenju je postal Zrenjaninec Franc s 5.480 točkami.

MLADI KOŠARKARJI ODPOTOVALI

Mlada košarkarska reprezentanca Jugoslavije, ki se je v Novem mestu pripravljala za avgustovsko evropsko prvenstvo v Španiji, je te dni odpotovala iz dolenjske metropole. Po besedah trenerja Stancića so priprave dobro uspeli, tako da lahko v Španiji upamo na osvojitve ene izmed medalj.

Vodstvo reprezentance je bilo zadovoljno z možnostmi za vadbo v Novem mestu, organizacija treningov je bila odlična, ob takšnih pojih pa tudi dobri rezultati ne morejo izostati.

Šport

NOVO MESTO

Pred kratkim je bilo na stadionu pri OŠ Grm občinsko tekmovalstvo v atletiki za mlajše atlete – cicibane in cicibanke. Nastopilo je 20 ekip. Rezultati – cicibani, 60 m: Padovan (Grm) 9,1; daljina: Novak (Katja Rupena) 410; met žogice: Cop (Grm) 38,30; cicibanke: Pavlovič (Grm) 9,2; daljina: Grabrijan (Katja Rupena) 370; met žogice: Zeljko (Bršlin) 24,86. (L. B.)

V ŠENTJERNEJU LABIZONA

Na šentjernejskem hipodromu je bila pred kratkim velika konjeniška prireditve, osrednja točka programa pa je bil vsekakor četrti tek krožne dirke Slovenije. Kot je bilo pričakovati, je zmagala Labizona s tekmovalcem Hojsom, pred Tarasom II (Prešeren) in Dukom

Antončić: z malo več sreče

boljša uvrstitev

(Marčić), (vsi iz Ljubljane). V preostalih šestih dirkah so imeli največ uspeha tekmovalci iz Ljubljane, Ljutomera in z Bizeljskega.

ZMAGAL DULAR

V Straži je bil redni mesečni hitropotezni šahovski turnir za mesec julij, na katerem je sodelovalo 14 šahistov. Prvo mesto je osvojil Dular z 11,5 točke. Sledijo: Škerlj, Virant, Penava in Mitrovič po 9,5, Medved 8,5 itd. V skupni razvrstitvi po treh turnirih vodi Medved pred Bačnikom.

S. M.

OBETAVNA VRSTA

Košarkarji iz Dolenje vasi so na letošnjem prvenstvu prijeto presentili, saj so osvojili v ljubljanski področni ligi drugo mesto. Za Dolenjo vas so nastopili (od leve proti desni): trener Srečko Vrbinc, Bojc, J. Henigman, Kljun, Rus, Trdan, I. Henigman; (čepijo): Fajdiga, B. Henigman, F. Henigman, Medved, Pahulje in Gorše. (Foto: M. Glavonjič)

Boljši časi kolesarjenju

N največji uspeh mladinskega kolesarjenja

Pred kratkim sta se s svetovnega mladinskega prvenstva v kolesarjenju, ki je bilo v belgijskem Liegeu, vrnila Novomeščana, člana naše državne reprezentance, ki je na tem tekmovalstvu dosegla svoj največji uspeh. Novoteksovc Božo Mijajlovič, ki je vozil v konkurenci posameznikov, in Franc Zrimšek v ekipni vrsti, ki je dosegla izvrstno 5. mesto.

Božo je med posamezniki sicer odstopil, vendar to ni nobena tragedija, če vemo, da so vozili v hudi vročini, saj tudi večina ostalih ni vzdrlžala do cilja. Zato pa je toliko bolj razveseljivo 5. mesto državne reprezentance, ki je s to uvrstitvijo dosegla svoj daleč največji uspeh. Kot nam je dejal Franc Zrimšek, so za nami ostale take reprezentance, kot so: Vzh. Nemčija, Nizozemska, Belgija, Francija itd. Jugoslavlani so za zmagovalno ekipo Italije zaostali 3:33 min, povprečna hitrost naših kolesarjev pa je bila 44 km/h. Nekaj časa so bili Zrimšek, Zanoškar, Šubelj in Bulič celo na 2. mestu, vendar so zaradi krize slednjega nato pristali na petem.

Za mlada Novomeščana je to vsekakor velik podvig in priznanje, posebno če upoštevamo, da takšnega uspeha doslej niso dosegli kolesarji, ki so sedaj v vrhu jugoslovanškega kolesarstva: Marinkovič, Ropret, Grajer itd. Jugoslovanskemu in še posebej novomeškemu kolesarstvu se torej obetajo boljše časi. Mladi rod to potrjuje.

B. B.

FRANC ZRIMŠEK – Na svetovnem prvenstvu je z jugoslovansko reprezentanco dosegel svoj največji uspeh.

Nosečnost

Posebno v drugi polovici nosečnosti žene iz razumljivih razlogov težko dalj časa sedijo kot na primer strojepisice, šivilje in jim je potrebno olajšati delo, da lahko večkrat vstanejo in se sprehodijo.

Ravno tako pogoste so težave v začetku nosečnosti, v prvih mesecih. Ima jih približno vsaka druga nosečnica. Te težave so kaj različne. Najpogostejše je bruhanje. Žena lahko bruha že zjutraj na tešče ali po vsaki hrani, zato se v tem času ne zredi, ampak shujša. Pogoste so slabosti, vrtoglavice, utrujenost in omedlevice. Bolj redke so žene, ki nimajo prav nobenih težav in se ozdično počutijo. Pri bruhanju priporočamo, naj žena zaužije hrano večkrat in po malem, morda vsaki dve uri, naj si sama izbere hrano, ki ji bolj ustreza. Ne priporočamo se uživanje sadja zjutraj in dopoldne nekoliko do enajste ure. Sicer je sadje zelo pripravljivo, vendar rado nadraži želodec in bruhanje je močnejše.

Upoštevati moramo tudi duševne obremenitve, ki so prav posebne v nosečnosti, npr.: skrb za ureditev družinskih razmer, za delovno mesto, za stanovanje in številni drugi obremenilni momenti.

Iz vseh teh razlogov moramo nosečnice večkrat predpisati tudi bolniški stalež, ne priporočamo vožnje, posebno po slabih cestah ne. Nosečnica ne sme delati ponoči (izjema je samo zdravstvo), ne sme delati nadur, ravno tako je prepovedano delo z organskimi toplini. Ni primerno tudi dolgotrajno stoječe delo in dviganje težjih bremen.

Vsaka krvavitve v nosečnosti je znak, da nekaj ni v redu in da je potreben pregled pri zdravniku.

DR—

Dolenjski list pred 20 leti

Več za kmetijstvo in standard

DRUŽBENI PLANI, tako zvezni, republiški, okrajni in občinski, dajejo našemu celotnemu gospodarstvu smer intenzivnejšega gospodarjenja s finančnimi sredstvi, in sicer tako, da gre manj investicij za kapitalno izgradnjo ključnih objektov in več poudarka na investicije v kmetijstvu in za družbeni standard.

KMETIJSKE ZADRUGE novomeškega okraja odkupijo vsak dan nekaj tisoč kilogramov borovnic in lisičk, ker je cena ugodna, bi morali ta odkup še boljše in bolj na široko organizirati.

ZA JUBILEJ kostanjeviške šole bomo v veži šolske zgradbe odkrili spominsko ploščo vsem tistim, ki so se iskreno trudili, da je Kostanjevica dobila tako mogočno šolsko postopje. Istočasno bi radi odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši kiparja Gorjupa in glavo pesnika Jožeta Čvelbarja. V ta namen se je že zbral pripravljani odbor, ki razmišlja, kako bi prišli do sredstev. Proslava bo javna.

SEZONSKE DELAVCE, ki so prišli že junija na Kočevo, je do nedavno ovrzalo slabo vreme. Sedaj nekaj dni jim je vreme naklonjeno in tako so uspeli spraviti več sto ton sena. Res, da sezonski delavci precej delajo, je pa tudi obratčen ob koncu meseca lep, tako nekateri zaslužijo celo do 2.000 din dnevno.

NA OBLETNICO Trdinove smrti je okrajni Svet zvez Svobod in prosvetnih društev v Novem mestu podelil letošnje Trdinove nagrade. V dvoranci Dolenjskega muzeja so se zbrali povabljeni gostje — zastopniki družbenih organizacij, ljudske oblasti in ustanov — in letošnji Trdinovi nagradenci: akademik, slikar Božidar Jakac, akademik, skladatelj Marjan Kozina ter zastopnika obeh nagradjenih društev: DPD Svoboda iz Kanjarice in Prosvetnega društva Lojze Košak iz Kostanjevice. Nagradjenec Ivo Pirković, publicist, osebno ni mogel priti.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA 20. JULIJA 1956)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Celodnevna šola škoduje otrokom

(Naš vrtil) poslanec je stavljal predlog, katerega bi vi dolenjski možje pozdravili z največjim veseljem, predlog, naj se na kmetih večje le podnevna šola, ker je sedanja celodnevna predraža, pretežavna ter naravnost škodljiva. Škoduje otrokom, ker v mladi dobi stradajo — dobre jesti samo zjutraj in zvečer, ko imajo še hudobneži po ječah opoldne gorko hrano; škoduje starišem, ker jim otroci ne morejo pomagati pri delu, kar bi se lahko zgodilo, ako bi bili nekateri zjutraj, drugi pa popoldne v šoli. Dragi je sedanja šola, ker se morajo loče vedno bolj razširati ali nove zidati, s tem novo učiteljski nastavlja; ako bi bili nekateri otroci dopoldne, drugi pa popoldne v šoli, bi bilo treba zanje manj prostora in manj učiteljev.

(Kdor ve), kako težko je v zimskem času in spomladnem postreži z dobro prikuho lačnemu zelodu, ta tudi ve ceniti zelenjad, ki raznih strankam pomaga, da zadovoljijo svoje goste, svojo družino. Ena najbolj priljubljenih

prikul pa je nadzemejska koleraba. Imamo pač mnogo vrst poletnih kolerab, a zimskih malodolg pozna. Zato je za namen teh vstic, opisati vrsto kolerabe, katero že tri leta gojim z najboljšimi uspehi. Barve je belo — modre. Spomladi debeli se jako počasi, na jesen pa hitro kakor repa in doseže izvanredno težo. Podpisani je sam vzgojil v čisto pustje zemlji po pet kilo teške kolerabe.

(Trebanjsko) graščino sta kupila od gospe Gressel-ove gg. Hren iz Ljubljane in Mat. Hočevar iz Vel. Lašč baje za 100.000 goldinarjev.

(Svarilo.) Slavno občinstvo ujudno prosim, da bi blagovolilo mojega bolnega soproga G. D., fizejerja v Novem mestu, v potrebi sočutno zavračati in mu znaniti malo nadlego priznanosti; nikakor pa mu denar ali blago zaupati, ker bi ničesar več zanj ne plačala.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC 15. julija 1896)

Nos v službi

Z nosom v boj za svaž zrak

Kako si vsi želimo svežega in zdravega zraka, ni potrebno posebej poudarjati. Dovolj je že, da ob teh lepih poletnih dneh za trenutek pogledamo v naravo in našli bomo na tisoče tistih, ki jim je že dovolj nepešnega vrskavanja, milo rečeno, onemazanelega zraka.

Resnici na ljubo pa moramo zapisati, da se je proti temu zlu v zadnjih časih vzdignilo ogromno malo. Vse več je tistih, ki s svojimi zahtevami potiskajo strokovnjake ob zid in od njih zahtevajo rešitve. V inštitutu Bay Area v San Franciscu imajo za odkrivanje škodljivih smradljivih delcev v zraku že dalj časa na razpolgo najodobnejše instrumente, posebne monitorje, razne kemikalije, ki bi naj pokazali človeku škodljive tvarine v okolju, ki ga obdaja. Pa vendar so nekajletne raziskave napeljale sledi v povsem drugo smer in potrdile staro spoznanje: najobčutljivejši, najzanesljivejši in najcenejši aparat za testiranje zraka je — človeški nos.

V ta namen bodo celotno osebo omenjenega inštituta pritegnili v akcijo, kjer bodo s pomočjo nosa skušali najti kraje, kjer sestava zraka ne ustreza potrebam človeka. Tako bodo nastavili sto ljudi, katerih naloga bo, da z vdihanjem zraka opozarjajo na njegove nezdavne elemente. Trem raziskovalcem bodo nato dali pod nos 20 primerkov zraka, v desetih steklenicah bo čist, v desetih pa onemazan. In če bosta dva od treh „nosov“ izločila najmanj osem posameznih primerkov, bo to dejstvo že blizu odgovoru na vprašanje, ali je vonj v raziskavah „vredne omebe“. Ne moremo namreč mimo ugotovitve, da je nos najrednejši in najzanesljivejši kontrolor našega okolja. Raziskave bodo to potrdile.

VROČA KRI — Huda vročina pesti zahodnoevropska mesta. Ljudje pipljejo osvežilni pijack na tone, pivo teče v potokih, kopalnice so polna. Polnijo pa se tudi vodnjaki. Tako vsaj sodimo po slikah, ki so prispelje v številne tujе redakcije. Tri mlade dame so v Angliji zlezle v vodnjak na Trafalgar Squaru. Vjudni angleški bobniji bi jim to morda celo oprostili, toda mladence so v vodnjaku čofotali kar brez zgoranjega dela že tako skromnih bikinov. Policiji so posredovali, da se je ta grda nemoralna zabava prekinila. Vročina gor, vročina dol!

BOMBA!!! — Na Jeruzalemski trznici je zavladal preplah. Našli so manjšo čmo škatio in Izraelci so pač taki, da so v nji videli takoj bombo. Enako je menil tudi policijski strokovnjak. V škatio so previdno vtaknili detonator, da bi bombo aktivirali. Ker ni bilo eksplozije, so škatio nadvse previdno odprli. V nji je bil klarinet. „Bombo“ je pozabil pač eden od pozabljivih glasbenikov.

Pa drugič

„Hej, Martin, že tri dni te čakam, da se primaješ mimo moje hiše, tebe pa od nikoder.“ mi je zavpil Dolinarjev Janez z dvorišča, kjer je pripravil škropivo proti ušem.

„Kaj bo dobrega, ko si tako nestrpen? “ ga vprašam in stopim bliže.

„Tebe, ki vse veš, vprašam: kako dolga je pot od Tozbanje vasi pa do Rima? “

„Tega pa res ne bi vedel.“ sem mu odkrito odgovoril.

„Celih trinajst nesrečnih kilometrov je prašnega in jamastega pota, vse naprej je pa asfalt tja do Rima.“

„Anti me nisi klical zgolj zavoljo tega? “ skušam obrniti pogovor.

„Ne, ne. Le-to bi rad, da zapišeš, zakaj pri nas še nismo vsi vpisali posojila za ceste.“

„Čemu neki, saj nam niti peti peti asfalta? “ ga prepričujem.

„No, ravno zato. Do zdaj ga nismo dobili niti peti in tudi s posojilom ga ne bomo. Čemu bi potlej še dali? “

„Treba je drug drugemu pomagati: enkrat ti meni, drugič jaz tebi. Čim več nas bo, bolje in hitreje bodo rešene vse težave.“

„Pri nas jih rešujemo sami in drugi že celih trideset let, pa se niti za korak ni spremenilo na boljše. Kdor vidi v programu samega sebe, ta zluhka daje, ker ve, da mu bo z bogatimi obrestmi vrnjeno. Nas pa vidijo zgolj takrat, ko je treba dati.“

„Ne smes kar naprej tarnati. Zgrabite na pravem koncu, saj si delegat.“

„Sem, vendar naša delegatska vprašanja postavijo na rep dnevnega reda. Naprej premlavamo gore papirjev, potlej nekateri govorniki mlajto ure in ure prazno stamo, saj sklenemo tisto, kar je bilo že prej predlagano v papirjih. Ko pridejo naša vprašanja na vrsto, je že trda tema in pol delegatov odide domov, da nismo sklepčni.“

„Pa drugič,“ nas tolažijo. Kaj meniš, koliko let se bo „pa drugič“ še vleklo, da bomo prišli do rešitve?“

MARTIN KRPAN

Tožba za „nebeški dar“

Bodo domačini uspeli v borbi za pravico? — Ptičje govno

Angleška krona in družbe B.P.C., ki se ukvarja s fosfatnimi gnojili, sta obtoženi, da sta izkoriščali in goljufali domačine na Oceanskih otokih. Ta atol leži skoraj točno na sredi poti med glavnim avstralskim mestom Honolulu; očetje je obdano s Tihim oceanom, za sosedo pa ima Gilbertove otoke. Banabani, kot se domačini imenujejo, obtožujejo angleško vlado in družbo B.P.C. tudi za iznakaženje njihove dežele, saj so namesto nekdanjega raja otoki danes postali bolj podobni „hudo pokvarjenim

Morsko sonce ljubezni

Kaj iščejo letovis...?

Dopusti se v poletnem razmahu. Mnogi so se že vrnili potemneli od sonca v službe in v svoje domove, mnogi so na poti k soncu in morski obali. Vsako poletje se izvrši ta nenavadni pohod kopečnanov proti morju. Kaj iščejo?

Prvi odgovor je: počitek. Strokovnjaki, ki preučujejo letovanje in obnašanje ljudi na letovanju, menijo, da je res tako, vendar dodajajo, da pod počitkom ljudje ne razumejo samo lenarjenje na plaži, pitje piva in morebiti še ples ob večerih. Za besedo počitek se skriva veliko več.

Strokovnjaki še posebej proučujejo tako imenovani pojav letovanske erotike. Bolj preprosto povedano: ljubezenske in spolne dogodivščine počitkarjev. Organizatorji letovanja se zavedajo, kako pomembna sestavina sodobnega poletnega turizma je erotika, zato so iznašli več oblik letovanja, s katerimi na diskreten način omogočijo razmah letovanske erotike. To so razni jadralski tečajji, križarjenja, tečajji potapljanja, skupinska letovanja. Prijavljenec celo omogočijo, da osamljenim ženskam pa „čustvene partnerice“.

Morda je zanimiva tudi ugotovitev, da po letovanju erotična zagnanost upade. Ljudje se spočitno vrnejo v domače dežele in so morebiti celo pripravljivi ogorčeno zavrniti trditve psihologov, ki trdijo, da je dandanašnji erotika sestavni in bistveni del letovanja.

Začetke te velike tožbe, s katero sedanja britanska kolonija išče pravico in osnovo za morebitno ekonomsko in politično osamosvojitve ter neodvisnost, segajo nazaj v leto 1900, ko je mladi kemik Albert Ellis obiskal otoke. Hitro je ugotovil, da so prava naravna zakladnica „nebeških darov“. Nekateri otoki so namreč pokriti z več metrov debelo plastjo posušenih ptičjih iztrežkov, izredno dragocenih v proizvodnji fosfatnih gnojil. S takratnimi poglavarji je sklenil pogodbo, po kateri je za letno izplačilo 50 funtov dobil pravice izkoriščanja naravnih zalog ptičjih iztrežkov za 99 let.

Od takrat so se časi spreminili. Tudi Banabani so spoznali, da jih tujci brezobzirno izkoriščajo ter si na račun njihovih naravnih bogastev kujejo dobicke, od katerih oni sami nimajo kaj dosti koristi.

Kako se bo ta tožba končala, še ni znano.

Veliko sladkovodno Albijensko morje, ki leži v globini med 300 in 1000 metri pod vročim puščavskim peskom, je le eno od zalog sladke vode v skrivnostnem podzemju Sahare. Je pa tudi eden od pričevalcev, da pesek ni večni vladar na tem delu sveta.

Znanstveniki ne dvomijo, da je bila Sahara nekaj povesnega drugačnega, kakor je danes. Britanski raziskovalec Scot Elliot meni, da je bila pokrita z morjem, ki je v času geoloških in meteoroloških sprememb izginilo in pustilo za seboj puščavo. Po Elliotovem mnenju se je to zgodilo pred 11 000 leti; torej v času, ki ga mnogi danes priznavajo kot čas svetovne katastrofe, v kateri je izginila Atlantida ter so se še nekateri drugi deli kopenskego površja v morje. Staro izročilo govore tudi o velškanih poplavih.

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Se ti ne zdi, Otmar, da je bilo pri hiši več miru, ko smo imeli še miši?

Preteklost je upanje na bodočnost

Sahara ni že od nekaj puščava — Jezero pod saharskim peskom objublja lepše čase

Ves ogromni severni del Afrike je prekrit s peskom in tvori največje puščavo na svetu — Saharo. Razteza se od obal Rdečega morja do obal Atlantskega oceana ter od Sredozemskega morja do planin Atlasa. Ta ogromni prostor, ki meri 8 milijonov kvadratnih kilometrov, ni bil vedno tako neobjuden. Mnogi strokovnjaki so prepričani, da je bila Sahara nekaj zelena, plodna pokrajina, pravi raj na Zemlji. Mnogi upajo, da bo to spet, ko bomo zmogli zbrati ogromna sredstva za izkoriščanje velškanskega rezervarja vode, ki se skriva pod saharskim peskom. To bo zmoglo le vse človeštvo. Takrat bo Sahara spet plodna in domovina nove civilizacije.

Največ zanimanja pa velja slovit ribi „Velikega boga Marsovcev“, kot je najdba imenoval francoski arheolog in etnograf Henri Lotte. Ribsa prikazuje postavko, ki je resnično podobna astronautu, kot je o nji delal znani fantast Daeniken.

Strokovnjake pa je veliko bolj zanimiva manjša otoka, ki so jo prav tako našli v Sahari. Mumija je stara 5400 let in je pravi dokaz, da so starodavna ljudstva Sahare spoštovala kult

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Table with columns: DL, NEPROFESIONALC, BEKLIST, POVRISNA, DARUVAR, ESTAVINA, LEDENSKA, REKA V, ČESKI, DOMOVINA, VISOKA SOLA, ODOLOG PLACILA, ANGL. PIVO, ZIME, ZENIN OCE, NEGRI, JAP. MESTO, NEKO JAP. PRESTOLNIK, GOVORNIK, FR. LIME, BELMESTO RANE, VINOVA ZIVAL, IT. LIKA, SREŠTIVO ZA OČMANO, DRANJE, KOMUNIKACIJSKO SREDSTVO, TUR. GORA, DL, GLEDAL. DELO.

Table with columns: DL, NEPROFESIONALC, BEKLIST, POVRISNA, DARUVAR, ESTAVINA, LEDENSKA, REKA V, ČESKI, DOMOVINA, VISOKA SOLA, ODOLOG PLACILA, ANGL. PIVO, ZIME, ZENIN OCE, NEGRI, JAP. MESTO, NEKO JAP. PRESTOLNIK, GOVORNIK, FR. LIME, BELMESTO RANE, VINOVA ZIVAL, IT. LIKA, SREŠTIVO ZA OČMANO, DRANJE, KOMUNIKACIJSKO SREDSTVO, TUR. GORA, DL, GLEDAL. DELO.

Veliki bog Marsovcev

Največ zanimanja pa velja slovit ribi „Velikega boga Marsovcev“, kot je najdba imenoval francoski arheolog in etnograf Henri Lotte. Ribsa prikazuje postavko, ki je resnično podobna astronautu, kot je o nji delal znani fantast Daeniken.

Strokovnjake pa je veliko bolj zanimiva manjša otoka, ki so jo prav tako našli v Sahari. Mumija je stara 5400 let in je pravi dokaz, da so starodavna ljudstva Sahare spoštovala kult

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Če ga ni bilo, naj bo!

Ker se v današnjem svetu s preteklostjo veliko igra in je arheologija, postala plodna polje domišljije, je prav, da mnoge razburilje teorije jemljemo s pridržkom. Vendar pa bi misel, da je Sahara nekaj četela, zmogla pobuditi misel, naj puščava ponovno ozeleni. Zelena Sahara pa bi pomenila tudi manj revščine na tleh črne Afrike!

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

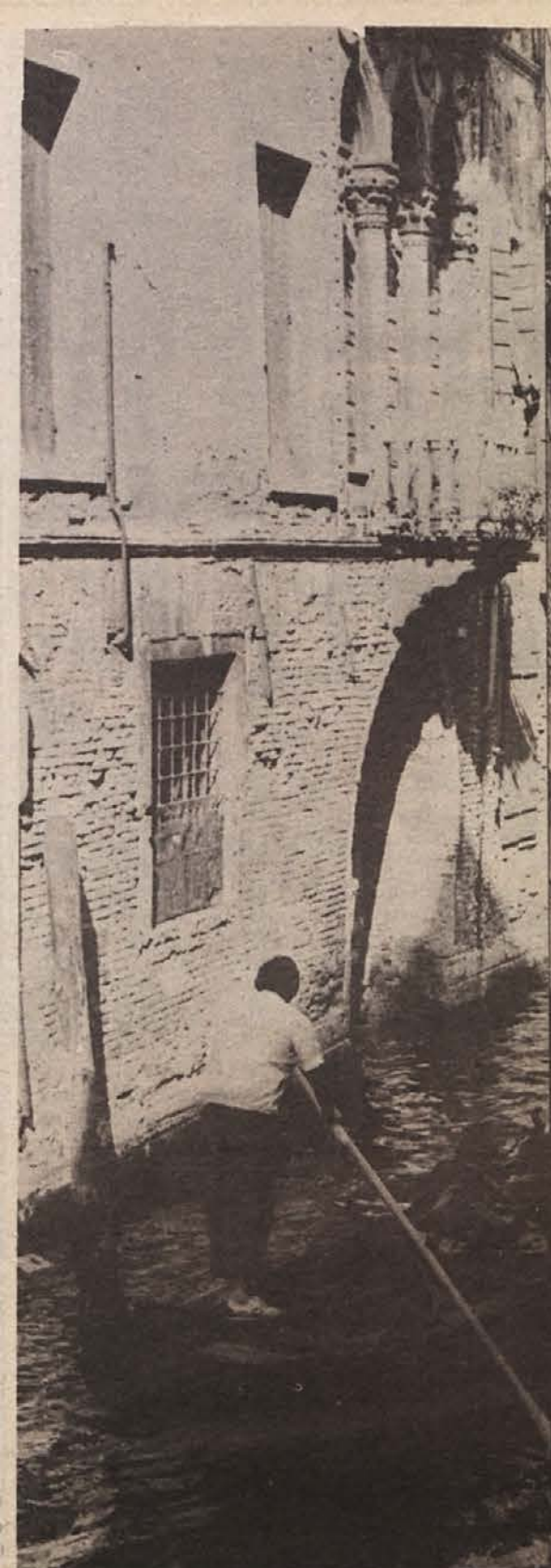
Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

Nastanek puščave je uničil in izbrisal cvetočo civilizacijo, za katero mnogi arheologi menijo, da so jo razvila ljudstva, ki so kasneje postavila temelje egipčanskim in ostalim starim afriškimi civilizacijam.

Morda je eden najbolj zgovornih dokazov, da je bila Sahara res

KRILATI LEV ZA EN DAN

Kaj so Benetke? Benetke so nekaj za vsakogar. Za otroke je to mučna stvar, ko jih starejši in močnejši za ušesa dvigajo v zrak in jim „pokažejo Benetke“; za Dolenjce so Benetke kar Kostanjevica, za Primorce Vipava; krajev, ki si pritikajo podobnost s tem slovečim mestom, pa je najbrž po vsem svetu veliko.

Kljub temu so Benetke ene same. Samo eno mesto na svetu obišče toliko turistov vsako leto, samo na glavnem trgu enega mesta na svetu isti hip brni toliko filmskih kamer in škljoca toliko fotoaparatorov. Samo eno mesto na svetu stoji na tisočih debelih kolih iz hrastov, ki so nekdanj mogočno rasli na skopi zemlji jadranske obale. Samo v enem mestu na svetu se je na majhnem prostoru nabralo toliko bogastva, toliko graditeljske fantazije, toliko lepega. Benetke so res ene same; so simbol, ki zna biti svetel in teman, so lepota, bajna roža, a tudi gniloba, korupcija, so očaranje in dolgčas. Benetke so navsezadnje tudi z dolarji nabasani Američani in lastniki jaht pa gondoljeri, ki jim desno nogo pri hoji meče v stran in ki dobivajo državno podporo, da še naprej opravljajo nedobičkonosni posel čolnarjenja črnih gondol po umazani vodi kanalov.

KRILATI LEV IMA TEK

Benetke so nastale kot naselje prebeglih Venetov na otočkih lagune. Še pred koncem prvega tisočletja so bile Benetke močna in bogata plemiška republika. S trgovanjem in liberalnimi političnimi pogledi so postajale vse bogatejše in vplivnejše. Bogastvo Istre, Dalmacije, Cipra, Krete se je stekalo v mesto na koleh, da je postajalo vse lepše, razkošnejše, vse bolj svetovljansko. Izurjeni gradbeniki,

arhitekti, kamnoseki, kiparji, slikarji so kot mravlje tkali marmorne palače, cerkve, zlate mozaike bazilike, polagali kamnite plošče tal. Marmor, zlato, denar so dali ljudje v drugih krajih. Beneški krilati lev je bil požrešna žival. Kjer ni zalegel namazani trgovski jezik, je spregovorila moč plačancev. Zato je v marmornih pročeljih palač, v zlatih mozaikih, v rezanem marmorju cerkva in v mozaičnih tleh vložena veliko trpljenja. Prav tega pa dandanašnji ne vidimo, ko občudujemo to zanimivo in res lepo mesto. Je prav, da se je toliko lepega zbralo na enem samem mestu? Kdo ve.

SIMBOL TONE

Benetke so mesto — simbol. Bogastvo in moč sta minljivi dobrini, trpljenje je poplačano, tiran strit. Ta slepa vera ljudstev, ki jih je nekdanj krilati lev pokoril, se je izpolnila stoletja po tem, ko so Napoleon in nove morske poti prenažrtemu levu zavozljali prebavo. Najprej je mesto trgovsko shiralo, potem pa je prišla na dan se novica, da mesto tone v blato lagune.

Novica je razburila svet in vse za umetnost in lepo navdušene ljudi. Benetke je treba rešiti! In svet je ponudil denar.

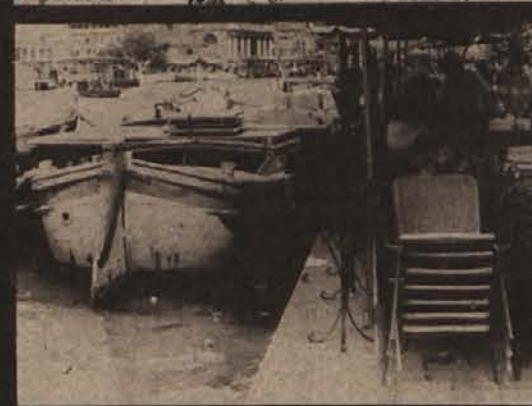
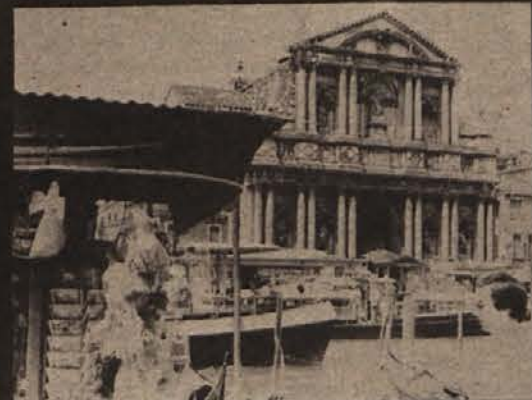
Toda Benetke so postale mesto — strah še dolgo pred tem. Prebivalstvo se je zaposlilo v novih velikanskih rafinerijah na obali, v velikem pristanišču, v industriji, ki še raste pred nosom starega mesta. Delavci, ki so v Italiji osveščeni, na severu te države pa neprimerno bolj kot na jugu, bijejo svoj boj pred nosom zlatega mesta s tistimi, ki naj bi mesto rešili, a so, kakor je pisalo italijansko časopisje, denar zapravili za druge reči. Mesto pa se enkrat ugreza, drugič spet dviga, skladno z „najnovejšimi dognanji“ časnika vseh vrst.

Sledovi določenih popravil so v mestu vidni. Tu in tam je kakšna hiša popolnoma prazna in jo prenavljajo, pročelja nekaterih stavb so zakrita, nekateri kanali so zaprti in čakajo, da jih bodo zalili s trdno materijo namesto vode.

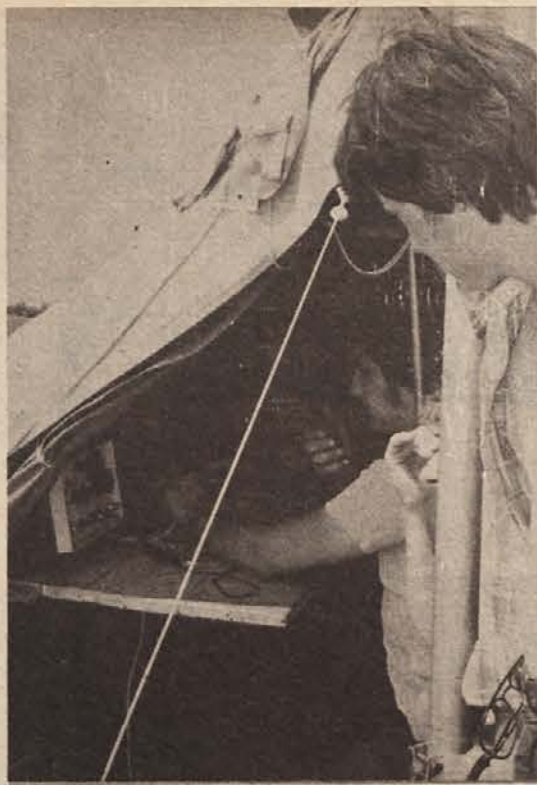
Toda mesto tone. Tone v navalu turistov, ki so zvodnili prave prebivalce, kri mesta, v uslužne natakraje, čolnarje, prodajalce. Brazbrižno hodijo turisti in strme v zlato obokane strome bazilike, a vegastih tal ne vidijo. Oči strme v slikarske mojstrovine na stenah doževe palače, a gredo slepo mimo dvorišča, ki grbi svoj mozaični hrbet. Turisti gredo mimo hiš, s katerih je pod udarci valov, ki so prišli od velikanskih tankerjev, odpadel omet in kažejo svoje rdeče opečnate rebrovi. Canal Grande nosi s seboj tudi plastične vrečke, steklenice, papir, izmečke civilizacije. A kdo to vidi?

Vendar je tudi to mesto, tudi to so Benetke!

MIM

GNEČA V AMATERSKEM ETRU

Sevniški radiomaterji ne zamudijo prilike, da se s svojimi, sicer skromnimi napravami vključijo v tekmovanja, bodisi doma ali pa izza meje. Z iznajdljivostjo zanje pravih meja tudi ni.

Konec minulega tedna so zvelekli domala vse, kar premorejo, na točko, kjer je svoje čase stala piramida na Lisci. Od sobote popoldne do nedelje ob 17. uri je namreč potekalo evropsko prvenstvo na UKV primopredajnikih. Predsednik sevniškega radiokluba Amater Janko Kuselj (ali YU 3 TKJ, kot ima napisano pri hišnem zvoncu), Ivan Jazbinšek (YU 3 TIJ) in še četvorica enakih mladih zanesenjakov se vseh 24 ur niso ganili od šotorov.

V soboto dopoldne, ko je na planoti pod vrhom potekala slovesnost v počastitev dneva borca, so se že poskušali, kako daleč sežejo. Naj se sliši še tako neverjetno, vendar je res, da so na UKV poslušali Moskvo (UV 3).

Pojav so si razlagali s sončevo aktivnostjo, v nasprotju s taborniki so si namesto kristalno čistega neba želeli oblakov. Sicer pa v tokratnem Teslovem memorialu niso bili pri nas najvišji. Ljubljanci YU 3 AJK so postavili svoje naprave na samem očaku Triglavu! V takšnem tekmovanju ni bistveno le čim več zvez, temveč govoriti s kar največ državami. V podobnem tekmovanju lani so Sevničani s stotimi zvezami pristali v državnem merilu na

11. mestu. Kako se bodo uvrstili z letošnjimi 145, še ne vedo, ker bo to znano šele čez nekaj mesecev. Eno priznanje pa je vseeno kot že na dlani: gre za diplomu, ki si jo pridobi ekipa, če obdela deset držav. Sevničani se lahko pohvalijo, da so imeli na svoji postaji: Ukrajino (UB 5), Italijo, Avstrijo, ZR Nemčijo, Madžarsko, Čehoslovaško, Poljsko, Romunijo; v takem se ni braniti niti žepne državnice San Marino in seveda šopa Jugoslovanov (največ Srbov in Bosancev).

Žilica jim kajpada ni dala miru, da ne bi takoj izmerili najdaljše zveze. Ukrajina (LI 15 G) je pokazala na QTH lokatorju nič manj in nič več kot 633 km.

Fantje so skromni, vse zvozijo na Lisco s svojimi avtomobili in znosijo na najprimernejši kraj. Pijačo za osvežitev in hrano si kupijo sami, Liscin Tončkov dom pa jim je dovolil male aparature priključiti na samevajočo vlečnico. Tisti, ki niso dijaki ali študentje, so bili v ponedeljek za na svojih delovnih mestih, mizar Janko Kuselj v Stillesu, delavec Ivan Jazbinšek v Jugotaninu, doma pa dijaki Janko Rebernik ml., Franci Rupar, Jure Zupančič in Tone Kranjc. Z anteno so se mučili en teden. Da pa so 24 ur lahko govorili s tolikšnim kosom Evrope, jim je pomagal 60-vatni oddajnik!

ALFRED ŽELEZNIK

EDDY ARNOLD OSVAJA SVET

Country glasba, katere zvoki so za nekaj časa utonili v pozabo, ponovno pridobiva veljavo in vse več je takih, ki jo znova radi poslušajo. Zato je prav, da se tokrat spomnimo na moža, ki je s svojo glasbo naredil pravcato revolucijo na takratni glasbeni sceni. To je Eddy Arnold ali Mr. Country, kakor ga še danes nekateri radi imenujejo zaradi sloga glasbe, katero je igral. Njegov čisti in prijetni zvok je pomenil prijetno osvežitev v takratnih tokovih Country glasbe.

Njegova strma pot glasbenika se je začela leta 1966 v znani Country Music Hall, že naslednje leto pa je bil proglašen za zabavljača leta. Največje ovacije je doživel 23. marca 1968, ko je za svoj koncert prejel toliko priznanj in pohval kot malokateri glasbenik pred in za njim. Tokrat so ga imenovali za nedvomno enega največjih oblikovalcev naše glasbene zgodovine. Njegovih 72 najpopularnejših hitov je znanih po vsem svetu, zbrani pa so v albumu pod naslovom Welcome to My World.

O Eddyju Arnoldu je bilo napisanih že mnogo besed, naj omenimo le, da ga je znani ameriški časnik New York Times označil kot eno gonilnih koles popularne glasbe, sloviti glasbenik John Cash pa ga je označil kot človeka z „najlepšim glasom v našem poklicu“. Eddy Arnold kot živa legenda glasbene umetnosti pa po toliko letih znova osvaja glasbeni svet.

Koza je pri nas enkrat tudi povrgla kozličke. Malo zares, malo za razvedrilo so enega obdržali, pa nas je začel krmaliti na splošno veselje prevračati. Prav dobro je vedel, hudomušnež, da si nas, nebogljence, ki smo komaj shodili, povsem brez skrbi in tudi uspešno privoščili. Če si prišel na pasišče, kjer se je smukal okrog svoje kozje matere, privezane na dolgi vrvi, se je najprej potuhnil, kot da se sploh ne zmeni zate. Ko se je prepričal, da nisi več pozoren nanj, zlasti še, če si mu obrnil hrbet, pa se je po vseh kozlovskih predpisih pripravil za naskok, se veselo pogal in z vso močjo butnil z butico sredi hrbta, da si se, nesrečnež, prekucnil, kot si dolg in širok. Ko je s hitrim odraščanjem pridobival na moči in že postajal nevaren za najmlajše prebivalce postaje, je moral od hiše. Ker tudi za mleko v vasi ni bilo več težav, so z mladičem prodali tudi kožo. Stari materi se je nekaj dni tožilo po njeni dolgo-bradi varovanki, s katero se je imela še toliko pogovoriti, kmalu pa se je še sama sprijaznila s prazno stajo.

Le s kuščarji, močeradi, kačami in drugimi plazilci se nisem mogel nikoli sprijazniti. Navadil sem se nanje le toliko, da ne zgubim glave kot marsikdo, ko uzre kačo ali zelenca pred seboj; znam jih iz varne razdalje mirno opazovati, pa tudi občudovati tiste redke izbranice, ki znajo s strupeno kačo ravnati tako kot s kakšno drugo prijateljsko in manj nevarno živaljo. Črnologar, vodja radoškega nakladališča, je očitno prav užival, če se je mogel izkazati pred čim večjim številom gledalcev — največkrat je bila to vsa postajna otačad — s svojo točko s kačo. Delavci, ki so nakladali na vagonne drva, hlode in druge lesne izdelke z Radohe, so v toplih dnevih pogostokrat našleteli na gada ali modrasa, ki se je grel med drvami. Črnologar, ki je bil navadno med delom na nakladališču, je bil brž zraven, ko je zaslišal delavca, ki je zaprepadeno najvil strupenjačo. Že vnaprej je imel pripravljene leskove palice s precepom, pa je kačo, če mu ni ušla pod skladovnicami drv ali v bližnjem grmovju, večje ujel, jo dvignil predse v doseg roke tako, da jo je s prosto roko zgrabil za rep in potegnil iz precepa. Kača, ki je zdaj prosto visela v njegovi roki z glavno navzdol, se je krčevito zvijala in se vzpenjala v prizadevanju, da bi dosegla roko, ki jo je držala za rep, vendar ni to nikoli nobeni uspelo. Sčasoma se je utrudila, se za trenutek umirila, da si je nabrala moči, pa spet nadaljevala s praznim prizadevanjem. Ko jo je dovolj utrudil, jo je navadno odnesel h kretnici ozkotirne železnice na njihovem nakladališču, jo naglo polegled med tirnici, ki sta jo v

RADKO POLIČ PISMA IZ OKROGLE HIŠE

4

istem trenutku zmečkali, saj je na to že pripravljeno delavec hkrati prestavil kretnico.

Pot, ki je postajno ojačano najprej popeljala z dvorišča k sosednjemu otroškemu tropu iz čuvajnice na izhodu postaje proti Semiču, je peljala mimo našega čabelnjaka. Lep, nov lesen čabelnjak za okoli devetdeset panjev tipa Alberti-Znidaršič ali s kratico AZ, ki so takrat hitro osvajali sodobno slovensko čebelarstvo, je oče postavil na edinem preostalem prostoru pri postaji, to je med našim vrtom oziroma med današnjim postajnim nakladališčem in nasipom z zaključkom ozkotirne železnice z Radohe. Še danes je videti iz vlaka zidani pravokotni temelj nekdanjega čabelnjaka, kot tudi gozdič akacij, ki se je z leti razmnožil po strmini postajnega nasipa iz dveh, treh akacijevih sadik, ki jih je oče zasadil za izboljšanje pomladanske čebelje paše. Danes silijo te akacije že na samo postajo, saj vsako leto požene kakšno novo drevo tam, kjer so bili popred tiri, kar ji daje še bolj zalosten videz zapuščenosti, zanemarjenosti in neustavljivega umiranja.

Čebele so ga privlačevale že kot otroka, pa je to nagnjenost kot tudi siceršnjo privrženost bistrega viničarskega fantiča do skrivnosti in domiselne urejenosti narave opazil njegov učitelj pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah, sam čebelar,

in ga začel seznanjati tudi s čebelarstvo abecedo. Ob prvi priložnosti, in to je bilo, ko je prišel za prometnika v Rožni dol, kjer je bilo tudi udobno okolje za čebelarjenje, si je umislil prve panjiče in odtlej za vselej zapisal dušo in ves svoj prosti čas — „muham“.

Ko je oče prepeljal sredi avgusta tistega leta panje na ajdovo pašo v Mirno peč, je postal izpraznjeni čabelnjak naše dodatno igrišče, čeprav je ostalo v njem doma nekaj panjičev z rezervnimi družinicami, tako imenovanih prašičkov. V vročem avgustovem dnevu, ko smo bili spet v čabelnjaku, so čebelice pridno izletavale in niso hotele nikomur nič žalega. Kdo bi vedel, kakšna raziskovalna vna me je spodbudila, da sem se poskušal vzpeti na skladovnico panjičev, ne da bi me kdo pravočasno opazil, pa mi nevarno nakano preprečil. Razmeroma lahke vrhnje panjiče, ki sem se jih oprjel, sem seveda z lastno težo potegnil za seboj v čabelnjak, in to tako, da sem obtičal v kotu, trije porušeni panjiči, iz katerih so vznemirjene in jezne čebele kar vrele, pa so mi zaprli pot. Če ne bi bilo starejšega brata, ki je tvegati pike pobesnelih čebel in preskočil panjiče, me pograbil in brž odnesel z nevarnega kraja, bi me bržčas razdražene „muhe“ oklale do smrti. Že tako in tako mi je mama potem česala žela iz glave, pa premenjati je morala nekaj mokrih rjuh, v katere me je zavijala, da je vsaj delno ublažila otekline na najmočnejše opikanih delih telesa. To je bil več kot ognjeni krst bodočega čebelarja!

Vagoni

Na četrtem tiru, ki pri zmanjšanjem prometu na tej progi ni več prišel v poštev za dnevno rabo, sočasno „odložili“ izrabljene in delno poškodovane tovorne vagonne, dokler niso prišli na vrsto za popravilo v železniških delavnicah ali pa za staro železo v železarnah. Med njimi se je kot kakšna bela vrana znašel tudi star in pokvečen potniški vagon, vendar kot nalašč za čudovite otroške igre. Odrasli tega največkrat niso razumeli, pa je bil zlasti kretnik Tomažič, kadar je bil v službi, vsaj z enim očesom venomer pri njem s trdno odločenostjo, da takoj nastopi, če le ugleda koga izmed otrok v njegovi bližini. Ostali kretniki so se največkrat naredili, kot da nas ne vidijo, čeprav so nas dostikrat ujeli prav v vagonu, načelnik postaje se vsaj na videz v to ni spuščal, prometnik, moj oče, pa nas je po tistem podpiral, le takrat, ko so vlaki, da naj se ne potikamo po tirih, da ne bo nesreče. Toda Tomažič je ostal precej časa nepopustljiv, pa

smo si morali nadvse vabljeni vagon nekako izbojevati.

Ne vem, če je komu to prišlo prav na misel ali pa je bilo sprva golo naključje, vendar se je pozneje izkazalo, da je bila izbrana pravilna bojna pot. V vagon smo začeli hoditi na stran. Takoj, ko je to opazil, je Tomažič „podivil“, sproti odstranjeval naše kupčke iz vagona, hkrati pa nas še bolj zagnano zalezoval in odganjal od njega.

Sčasoma je čiščenje opustil, ker se je kupčkov nabralo le preveč, lepega dne pa je poklical našega kolovodjo in mu predlagal: če počistite vagon in če ga ne boste več onesnaževali, se smete v njem tudi igrati. Seveda smo se vsi pri priči z metlami, metlicami, lopaticami in smetišnicami z vsem žarom vrgli na delo in ga počistili in pospravili, da je bil videti kot nov. Takoj zatem smo imeli tudi prvo veliko otvoritveno predstavo.

Vagon je postal dom naše družine: brat Miloš je bil oče, Černigojeva LERICA mama, brat Svetko in Černigojeva Olga sta bila stric in teta, vsi ostali pa smo bili otroci. Otroke sta poslala starša seveda takoj igrati se na dvorišče, na bližnjo tratico ob gozdu, ki je segal prav pri tem vagonu tako rekoč do samega tira, domov pa smo smeli samo, če sta nas poklicala. Ker pa je naša radovednost, kaj le medtem počenjata doma „oče in mama“, naraščala, smo se vzpenjali na najbližja drevesa, da bi videli skoz okna v notranjost vagona, sta to igro zaključila. Da bi nas še bolj oddaljila od vagona, smo se šli v drugi igri bolnišnice; zdaj sta se razglasila za zdravnika in bolniško sestro z ordinacijo v vagonu, vsi ostali pa smo postali težki bolniki, ki jih je zdravnik zapovrstjo poslal v bolnico. Bolnišnica je bila v gozdni dolinici, odkoder vagona ni bilo videti, postelje pa so bili krivenci gabri s „stolčki“ v zavutih vejah; na njih smo morali mirno „ležati“ in čakati, da nas je sestra drugega za drugim klicala na pregled. Ker so se nam zdeli odmor med posameznimi vizitami vse daljši, je naš sum, da zdravnik in bolniška sestra izkoriščata našo potrpežljivost, naraščal, navsezadnje pa vzkipek do upora in skupnega odhoda iz bolnice.

Odkar se nam ni bilo treba več zvijačno boriti za potniški vagon, tudi ni bil več tako zanimiv in vabljiv kot popred. Odtlej smo se vse redkeje igrali v njem, spoštovali pa smo dogovor s Tomažičem, kot se ga je pošteno držal tudi on. Sicer pa je, siromak, kmalu zatem odšel v zagrebško bolnico na operacijo želodca in nedolgo zatem umrl za rakom.

ZLA PLAT INDUSTRIJE

Že dokaj desetletij je očitno, da industrija, četudi dela in se razvija v imenu napredka, zastruplja Zemljo. Le poredko pa se ta zla plat industrije pokaže v taki obliki, kot se je v Minamati, majhnem ribiškem mestecu na jugu Japonske.

Začelo se je v zgodnjih petdesetih letih: ribe so se omotične premetavale po morsk gladini in kajpak poginile, morje je naplavilo ogromno mrtvih školjk in rakov. Za neko čudno „plesalno strastjo“ so zbolele tudi mačke. Opoitekale so se proti obali in se metale v morje; v nekaterih okoliških vaseh Minamate kmalu ni bilo več nobene mačke. Res, nenavadni dogodki, ki so zbegali ljudi!

Pa tudi prestrašili, saj jih je nenadoma veliko zbolelo. Zdravniki so ugotavljali vnetje možganov, sifilis, alkoholizem in podobno. Končno pa je dr. Hadšime Hosokawa odkril pravi vzrok: zastrupitev z živim srebrom! Julija 1956 je objavil poročilo, v katerem navaja, da je zastrupitev povzročilo uživanje rib in drugih morskih živali iz zaliva Minamata. V zadnjih dvajsetih letih se je tamkaj zastrupilo z živim srebrom že na tisoče ljudi, bolezen, ki se kaže v različnih oblikah in ima strahotne posledice, pa imenujejo kar „minamata“.

ZASTRUPILJA CHISSO

Znanstveniki se niso dolgo naprezali, da bi ugotovili, kdo onesnežuje morje: to je ena od

tovarn tvrdke Chisso! Njene odplake, ki se iztekajo v zaliv, vsebujejo dokaj živega srebra. Iz arhivov so znanstveniki potegnili dokaz, da je tvrdka Chisso že 1925 izplačala ribičem v zalivu Minamata manjše denarne vsote zaradi uničevanja rib.

Skupina znanstvenikov z univerze Kumamoto je 1959 objavila poročilo, v katerem je neizpodbitno dokazala, da bolezen „minamata“ povzroča živo srebro, ki ga odvaja Chisso. Novembra istega leta je tovarno napadlo tri tisoč besnih članov ribiškega sindikata, ki so uvideli, da Chisso ne ogroža le vira njihovega zaslužka, ampak tudi življenje. Tvrdka jih je odpravila s skromnimi odškodninami.

Zatem so idnustrijski mogotci postali „gluhi in nemi“, dolga leta so se branili zakonske odgovornosti za „industrijski zločin.“ Pojasnjevali so: „Kar je dobro za Chisso, je dobro za Minamato!“

PEPELNIK V GLAVO

Pri tem bi zagotovo ostalo, če ne bi žrtve živega srebra v Niigati, kraju na zahodni obali otoka Honšu, 1971 zmagale na procesu zoper kemično tovarno, ki je onesnaževala njihovo morje. To je opogumilo ljudi iz Minamate, da so se začeli odločneje upirati zastrupiljevskemu Chissu.

Do sodne obravnave je prišlo marca 1973. Sodišče je razsodilo, da mora tvrdka družinam umrlih zaradi zastrupitve z živim srebrom in hudo pohabljenim izplačati odškodnino 1 milijon 120 tisoč dinarjev, lažje prizadetim pa nekoliko manj. Bolniki naj bi dobili tudi mesečni dodatek okoli 5.000 dinarjev.

Zastopniki tvrdke so se pritožili proti taki razsodbi, zato se je obravnava nadaljevala, dokler ni neki pohabljenec vrgel predsedniku tvrdke pepelnika v glavo — in industrijski mogotec je okrvavljen zagotovil, da bo Chisso plačal odškodnino!

Po tako razburljivem procesu in demonstracijah pred glavnim sedežem Chissa v Tokiu je bil „primer Chisso“ zaključen. Do zdaj so ugotovili že blizu tisoč hudih primerov zastrupitve z živim srebrom, na tisoče ljudi pa še čaka na diagnozo. Denar kajpak ni oživil mrtvih in pozdravil pohabljenih, toda žrtvam je le uspelo pritisniti tvrdko ob zid. Do lanskega oktobra je Chisso za „industrijski zločin“ že plačal 1360 milijonov dinarjev odškodnine, po novem japonskem zakonu pa morajo tovarne ne le povrniti povzročeno škodo, ampak tudi preprečevati onesnaževanje.

„MINAMATA: SLIKE TRAGEDIJE“

Morebiti bi „primer Chisso“ ostal zgolj japonska zadeva, če ne bi že pred desetletjem zvedel

zanj ameriški fotograf Eugene Smith. Z ženo Aileen, ki je japonskega rodu, veljata za začetnika angažirane fotografije. Dokaj let sta preživela v Minamati in zbiral gradivo za knjigo „Minamata: slike tragedije“, ki je po celem svetu vzbudila veliko ogorčenje, zlasti med nasprotniki onesnaževanja okolja.

Smithova sta živela med žrtvami živega srebra, govorila sta s predstavniki Chissa, se udeleževala demonstracij in spremljala sodno obravnavo zoper tvrdko. Prepotovala sta Japonsko in zbiralabitožujoče dokaze. Med obiskom v Chissovi tovarni v Goiju so delavci Smitha napadli. Januar 1972 si bo fotograf dobro zapomnil, saj so mu zlomili več hrbtničnih vretenc in le malo je manjkalo, da ni oslepel. Kljub temu Smithova nista odnehala, tudi njuna prizadevanja so pripomogla k temu, da je japonska javnost postala pozorna na trpljenje zastrupljenih ljudi v Minamati.

„Minamata: slike tragedije“ je postala opomin in dokazno gradivo za bodoče zgodovinarje, ki bodo v Minamati najbrž našli korenine nove industrijske revolucije, saj je tamkaj zmagalo spoznanje, da industrija nima nikakršne pravice v imenu bruto proizvoda — onesnaževati okolje, zastrupljati ljudi!

Poglavitna vabljenost, ki nas je venomer in nepopustljivo pritegovala, pa je bila ozkotirna gozdna železnica Rožni dol-Radoha s svojima lokomotivama in vagončki. Na postaji, to je na radoškem nakladališču z dvema tiroma, je bila vselej kompozicija naloženih vagončkov z drvmi, zavitki furnirja ali s kakšnimi drugimi lesnimi izdelki, ki so jih delavci hiteli prekladati na navadne železniške vagone. Izpraznjene vagončke so nato sami premestili na drugi tir, da so tir na rampi izpraznili za prihod novega polnega vlaka z Radohe. Na višku dobre kupčije z lesom in s proizvodi žage in izdelovalnice furnirja v letih po prvi svetovni vojni in pred nastopom svetovne gospodarske krize 1929. leta, ki je neusmiljeno pokončala tudi to lesno podjetje sredi gozdov Peščenika, so v Rožnem dolu dnevno naložili in odpravili tudi po deset in več vagonov teh izdelkov, pomeni za krajši tovorni vlak. So pa bili dnevi, ko ni bilo takšnega vrveža na nakladališču, ob nedeljah in praznikih pa je bila tako in tako tudi tam tišina. To so bili potem naši dnevi, še celo, če je ostal tam kakšen vagonček, ki smo ga laže poslovdje Črnologarja ni bilo na spregled ali pa se ni prikazal vsaj kakšno uro. Navadno smo imeli bolj malo prostora, saj sta bila oba tira zasedena s polnimi in praznimi vagoni, včasih pa je bil en tir povsem prazen, pa smo mogli „odleteti“ tudi na odprto progo. Če smo se že toliko opogumili, smo vendarle smeli tvegati samo kakšnih deset, dvajset metrov odprte proge, pa se brž vrniti, zakaj za prvim ovinkom na kraju, kjer je ozkotirna železnica sekala cesto proti Semiču, je bila pritlična hiša s Črnologarjevo pisarno in stanovanjem. Ob najugodnejšem spletu naključij, da smo našli primeren vagonček, da je bil en tir

prost in da tudi Črnologarja ni bilo doma, smo si z vagončkom upali tudi čez cesto, mimo hiše in nato še nekaj stotin metrov vkreber do tja, kjer se je ozkotirna proga povzpela nad železniško postajo. Od tam nazaj je šlo zaradi znatnega padca proge samo, na ostrem ovinku pred Črnologarjevo hišo, kjer je železnica zavila kar za pol kroga pa smo že morali kar močno zavirati; če vagonček ni imel zavore, kar z lesenim drogom, v katerega se je moral naš vlakovodja pošev opreti tako, da je z enim koncem drsal po tleh. To je utegnilo biti tudi nevarno, saj je moral zavirač ujeti pravi trenutek, ko vagon še ni bil prehiter.

Oče nam je večkrat pripovedoval o takšni vratolomni vožnji, ki pa se je na srečo zaradi globokega snega še kar dobro končala. S čuvajem Makucem sta tisto jesen in zimo ob prostih dnevih podirala bukve in pripravljala skladovalnice drv v gozdu pri Gornjih Lazah; za to delo za zaslužek sta se pogodila z lesnim trgovcem iz Novega mesta. Na delovišče sta se navadno odpeljala z malim vlakom, vračala pa sta se največkrat z vagončkom, ki sta si ga izgovorila pri upravi na Radohi, tako, da sta zavirala z drogom.

Tistikrat, ko ju je vrglo s tira, je bilo pred božičem in je oče nesel domov smreko za božično drevo. Zategadelj se je usedel spredaj, da je držal predse smreko, Makuc pa je bil zadaj za zavirača. Kot navadno je sprva spustil vagonček, da je pridobival na brzini, šele nato, ko je presodil, da je nastopil pravi trenutek, je začel zavirati. Očitno pa je premalo računl na sneg in na to, da bo drog skozi sneg teže „poprijel“. Ko je torej pritisnil drog k tlom, da bi zagrabil po kamenju in pragovih, je spoznal, da večidel grabi po mehkelem snegu, kar domala nič ne za-

vre vse bolj drvečega vagončka. Zatorej je zaklical očetu, da ne prime. Oče je že popred spoznal po hitrosti, ko je vagonček že sunkovito požiral ostreše ovinke, da mu Makuc najbrž ne bo več kos. Ko je zaslišal še prestrašeni prijateljelijev klic, je vedel, da gre zares. Zato mu je svetoval, naj opusti zaviranje in naj se raje pripravil na odskok; tudi sam se je še trdneje oprjel debela smreke. V naslednjem ostrem ovinku se je vagonček zaradi prevelike hitrosti iztiril in se zaril v sneg, kar ga je nanagloma zaustavilo, oba potnika pa je z isto, z ničimer ovirano hitrostjo odneslo z njega. Očetu je smreka rabila kot ublažujoče padalo, da je še kar mehko pristal v zasneženem grmu ob progi; tudi Makucu je sneg pripomogel, da je ostal povsem čil in zdrav. Ker sta imela za seboj dobro izkušnjo, sta se odločila, da bosta vseeno nadaljevala vožnjo. Brž sta vagonček spet postavila na tir pa zamenjala vlogi: Makuc je prevzel smreko, oče pa drog za zaviranje. Ker je zdaj začel zavirati pravočasno, sta se nekoliko počasneje, vendar povsem varno pripeljala do konca.

Na Radohi so imeli dve lokomotivici: starejša je bila Matilda, mlajši pa so dali ime Zorica; sicer pa sta si bili podobni, kot bi bili dvojčici. Obe sta bili pretežno črni, kot so pač večidel bile parne lokomotive, zakaj današnje motorne in električne so največkrat zelene, le nekaj rdečih in zeleno prebarvanih delov sta imeli zaradi lepšega videza pa z zlatimi črkami napisani imeni. Nam sta se zdeli v primerjavi z normalnimi lokomotivami, ki smo jih imeli vsak dan na očeh pri potniških in tovornih vlakih, kot njihova otročiča, ravno pravšna za naše igre. Toda to je ostal samo naš neizpolnjeni sen. Če smo se še tako hrepeneče in s tisočeriimi prošnjami v obeh zazirali zdaj v Matildo, zdaj v Zorico pa na stro-

jevodji in kurjača na obeh, se nam jih ni nikoli posrečilo vsaj toliko omehčati, da bi popeljali koga izmed nas na lokomotivi vsaj nekaj metrov. Pozneje, ko je gospodarska kriza v tridesetih letih zadajala z vsakim letom tudi Radohi vse težje udarce, so odprodali zapovrstjo obe lokomotivici — zdaj že ne vem več, katero, Matildo ali Zorico, je prvo doletelo — redke vagončke, s katerimi so kdaj še pripeljali iz gozdov Peščenika na nakladališče na postaji bukova drva, pa so morali odtlej vračati na Radoho s konji. Ko sem prihajal na obiske v Rožni dol že kot višji gimnazijec in nato študent, se mi je zdel pogled na kljuse, ki je, stopajoč med tiri ozkotirne železnice, trudoma vleko vkreber prazne vagončke, prispejaba minljivosti, sploh nečesa umirajočega in nepovratnega. Po zadnji vojni so pobrali še tračnice, po nekdanji trasi gozdne železnice pa se je spet razbohotil gozd. Znabiti je bil eden zadnjih vagončkov, s katerim so še pripeljali tovor z Radohe, tisti, s katerim so Italijani ukazali prepeljati v prvih dneh novembra 1941 tam ustreljenega borca prve belokranjske partizanske čete Črnomaljca Leopolda Polčeta Jermana, da so ga nato s padlimi soborci z Gornjih Laz pokopali na pokopališču v Rožnem dolu.

Ko je Radoha še cvetela, so imeli tudi poseben potniški vagon oziroma salonski vagon za direktorja in za drugo vodstveno osebo podjetja z njihovimi družinami. Pravzaprav je bil to samo nekoliko preurejen tovorni vagon, nekakšna zelena škatla z okoncem na vsaki strani in s klopimi v notranjosti. Dokler so namreč na Radohi izdelovali furnir in ga razpošiljali v papirnatih omotih z lesenim ogrodjem, so imeli tudi nekaj pokritih vagončkov za prevoz tega tovara zlasti ob slabem vremenu.

POMNIKI M. Markelj, J. Splichal ZGODOVINE

Kjer je voda, so tudi ljudje. Voda je nosilka življenja. Presenetljiva je ugotovitev, da je človeški organizem sestavljen iz 80 odstotkov vode in da le 20 odstotkov odpade na druge sestavine. To zanimivo dejstvo najlepše kaže, kako odvisen je človeški rod od vode. In res: če pogledamo, kje so si naši predniki — oni pred tisočletji ali tisti pred stoletji — izbirali stalna prebivališča, ne bo težko ugotoviti, da so naselbine, vasi, mesta rasli in cveteli ob vodi, pri izviroh, ob rekah, na obalah, sotočjih in izlivih rek. Vodni tokovi so bili in ostajajo kot nitke, ob katerih se niza življenja. Cele civilizacije so zrasle in so bile odvisne od valovanja rečnih voda. V dolini velikega Nila, obdani z negostoljubno puščavo, je zrasla civilizacija, ki ji je bibavica Nilovih voda določila smeri razvoja. Tudi med Evfratom in Tigrisom je teklo podobno življenje. Kako življenjsko sta bila povezana voda in življenja ob njej, izpričuje staroindijski spomenik Mohendžo Daro; mesto, ki je cvetelo, dokler je bila voda, potem pa, ko se je voda umaknila, je uvenelo in propadlo. Kako je od rek odvisno življenje, bi lahko pripovedovali Kitajci, kjer se na njihovi Rumeni reki, veletoku Jangekiangu, živi, rodi in umira na čolnih milijone in milijone ljudi.

Naša ožja domovina Slovenija se ne more hvaliti z veletoki niti niso na naših tleh v času rojevanja velikih civilizacij nastajala pomembna kulturna središča: A vendar je zakon narave, ki je človeka in vodo povezal z najtesnejšimi vezmi, tudi pri nas očiten. Ko sva izbirala, katero vodo bi popisala za današnji poslednji pomnik zgodovine, sva se odločila za reko, ki izvira in se izteka pri nas. Odločila sva se za najdaljšo povsem slovensko reko, dolensko lepoticico, eno izmed štirih voda s tem imenom — Krko.

Povsem drug svet pa se odpre, ko se Krka pri Soteski začne ostro obračati proti severovzhodu v smeri tektonske prelomnice. Utesnjenim vodam se razpre novomeška kotlina. Reka se razširi v svoji strugi, dobi pomoč številnih potokov in studencev in se tako okrepljena počasi razliva po ravnini, proti obema novomeškima meandrom. Novomeški rečni zanki bi kaj lahko postali tudi smrtni zanki za reko. Krka, za katero se nekdanji pravili, da je smaragdno zelena, da je tako čista, da so jo uporabljali za pitno vodo, je v svojih vodah nekoč nosila pestro življenje, prav tako tudi na obeh bregovih. V reki so živeli nekdanj celo na dunajskem dvoru cenjeni in med sladokusci spoštovani rečni raki, v ločjih in grmovjih ob vodi so se zadrževale divje race, čaplje, štorke, ob bregovih so prepevali pisani vodomci in druge ptice.

Potem pa je prišel napredek za ljudi, razvila se je industrija in dvignila blaginjo prebivalcev vzdolž obeh rečnih bregov. Toda Krka je začela plačevati davek tega napredka: odplake so uničevale naravni red in ravnotežje življenja v vodi in ob njej. Na srečo smo še dokaj hitro spoznali nevarnost, ki grozi Krki in v skrajnih posledicah tudi nam, in smo začeli reševati, kar se je rešiti dalo. Prve čistilne naprave iz celotnega kompleksa že delajo; ogrožene vrste rib in ptic so ponovno vsadili in naselili. Na Krki so se pojavili celo labodi.

ZGODBA O REKI

osebna izkaznica

Povejva najprej nekaj podatkov iz osebne izkaznice dolenske Krke. Kdaj se je rodila, ne more nihče vedeti, lahko pa že slutimo, kakšni so bili njeni mladi obrisi. Vemo, da je svojo strugo premikala, zlasti v ravninskem delu, da je vklesala lepe doline v suhkrajnske griče. Velikost ni natančno opredeljena. Različni viri navajajo različne dolžine. Starejša Enciklopedija Jugoslavije navaja dolžino 91 kilometrov, medtem ko novejši Leksikon Cankarjeve založbe piše, da je dolga 111 kilometrov. Nekateri drugi podatki navajajo drugačne dolžine med tema dvema skrajnostma. Rojstni kraj je vasica Krka južno od Grosupljega, kjer prihaja Krka na dan v veliki kraški votlini. Včasih je njen izvir močan in bučen, v sušnih obdobjih pa pohlevno pribobota na travnik pod votlino. Zdaj si turisti lahko to jamo ogledajo, pred stoletji pa je bila mnogo bolj skrita. Ustni viri, po katerih se je ravnal tudi Jurčič pri pisanju svoje povesti „Jurij Kozjak“, poročajo, da je jama služila kot odlično skrivališče za okoliške prebivalce pred roparskimi oddelki turških čet.

Zanimivo je, da je hrib, v katerem ima Krka svoj izvir, dobil ime prav po značilni obliki Krkinega izvira — hribu pravijo domačini Prestrana. V mlinarski obrti je prestrana ali prestrna vdolbina, v kateri stope tolčejo ječmen in proso, da se spremenita v ješprenj in kašo.

Krka je v tisočletjih izvrtala predor, v katerega se je s strani udrla zemlja in ti dve udrtni sta podobni prestrni. Prav blizu Krkinega izvira je stal nekdanji grad Vrhkrka, ob desnem viru Krke, ki mu domačini pravijo Poltarica — po poltarjih, lesenih zabojih, v katerih je grajska gospoda hranila žive ribe. Takoj ko se Krkin tok razlije v strugo, stoji prvi mlin, po domače imenovan Anžetov.

Mlini in gradovi so potem skozi ves tok njeni zvesti spremljevalci. Dolini Krke pravijo po številnih gradovih tudi dolina gradov. Od izvira do izliva reke Krke je 68 mlinov, žag in elektrarn: tu so šteti delujoči, opuščeni in tudi porušeni mlini.

grad za vzor

Od množice gradov ob Krki je najbolj Krkin Otočec. Grad na otočku sredi reke slovi tudi v tujini, čeprav s svojo preteklostjo ne bi mogel biti hvaljen bolj od drugih. Zaslovel je zato, ker je bil prvi urejen in dostopen turistom. Turisti pa so danes tisti glasniki, ki o deželah nosijo glasove v najbolj oddaljene konce sveta. Otočec bi bil lahko vzor za obnovo drugih gradov in spodbuda, da bi se turistični delavci ob vsej reki bolj zganili. Razen ribolova v zgornjem toku, kjer je še posebej cenjen zaradi posttrvi, in nekaterih naravnih kopališč skoraj ne moremo govoriti o razvitem turizmu. In vendar je reka bogata in bi znala nuditi lepote in kruh.

Krka teče naprej po ravnini: struga se ji ponekod močno razširi, naredi tudi po več rokavov in je poleti ponekod tako plitva, da jo je mogoče prebresti, ne da bi si človek zmočil kolena. Tega so bili nekdanji, ko še ni bilo toliko mostov, veseli zlasti kmetje, ki so z vozovi zlahka prebrodili reko.

74-letni kmet Alojz Ferkolj se tistih časov še dobro spominja. Ko sva prebredla reko, sva ga srečala v Kronovem, kjer je doma. „Do zdaj smo vse zvozili z vozovi čez vodo. Konji so šli z vozom zlahka čez. Zdaj pa uporabljamo most pri Otočcu, ker traktor ni kot konj in ne more prebroditi reke. Kadar je bila nekdanj visoka voda, smo naredili zasilen brod. Vsak vaščan je dal nekaj desk, s katerimi smo zbili dno in ga prvrstili na nekaj čolnov. Tak brod smo rinili z drogovi in včasih nas je moralo biti več, da smo prepeljali vozove čez naraslo Krko. Zadnji tak brod smo naredili še pred vojno. Spominjam se, da smo včasih imeli tudi vaški čoln, ki je bil večji in težji od drugih. Z njim smo vozili drva in seno ter pridelke z njiv na desnem bregu. Kot otrok pa sem bil še priča, ko smo seno povijali v mreže in te ogromne zvitke, težke tudi do sto kil, nalagali in prevažali z navadnimi rečnimi čolni... Zdaj je bilo eno od upravnih središč freisinške posesti na Dolenjskem, z gradom kot sedežem kaštelana in vojaške posadke. Otok je imel celo svojo kovnico denarja, ki so ga kovali po beneških in oglejskih vzorcih; novci so bili plačilno sredstvo celo na Hrvaškem in Ogrskem. Arheologi so v svojih raziskavah odkrili, da je imel Otok nekdanj svoje rečno pristanišče.“

glasniki novih časov

Ko vode Krke zapuste rodni izvir, tečejo v smeri Dinarskega gorovja po hriboviti kraški pokrajini. Krka je v to pokrajino zajedla dosti globoko strugo. Tu je še mlada, malo močna, ozka in v sušnih mesecih bolj podobna potočku kot reki, vendar pa ima ves čas dovolj moči, da žene mline. V svojem zgornjem delu je nič kolikokrat pregrajena z mostovi in jezovi, in dlje ko teče skozi ta lepi svet, bolj je igriva in v zadnjih kilometrih pred Žužemberkom se ponekod prav bučno peni preko naravnih slapov iz lehnjaka. Tu je pravi raj za posttrvi in za ribiče. Vodovje, ki zrcali skromno življenje, značilno za te kraje že stoletja, pa zrcali tudi nekaj sto vikendov kot značilne glasnike novih časov. Žal ti vikendi niso vedno v ponos okolici in reki. Čeprav ponuja okolica novim lastnikom, ki iščejo v dolini Krke izgubljeni mir, nešteto vzorov, kako in kje graditi, čeprav je ogromno hišic s slamnato streho, lesenih koč, starih kašč — pa lastniki postavljajo pomanjšane modele mestnih hiš, kakršnim ni prostor v tej lepi dolini. Nekateri pa znajo prislunhiti klicu reke in prvobitni kmečki arhitekturi: v zgornjem toku sva zasledila nekaj takih vikendov, preurejenih iz kašč in starih koč ali celo na novo sezidanih po starih vzorcih.

stara struga

Proti Šentjerneju teče Krka zdaj v drugi strugi, kot je pred stoletji. O tem priča tudi freisinški trg Gutenwerth, Otok pri Dobravi. Tam, kjer so zdaj njive in kjer arheologi odkrivajo nekdanjo naselbino, je bil včasih otok na reki Krki. To tržno naselje, ki ga listine prvič omenjajo leta 1251, je bilo eno od upravnih središč freisinške posesti na Dolenjskem, z gradom kot sedežem kaštelana in vojaške posadke. Otok je imel celo svojo kovnico denarja, ki so ga kovali po beneških in oglejskih vzorcih; novci so bili plačilno sredstvo celo na Hrvaškem in Ogrskem. Arheologi so v svojih raziskavah odkrili, da je imel Otok nekdanj svoje rečno pristanišče.

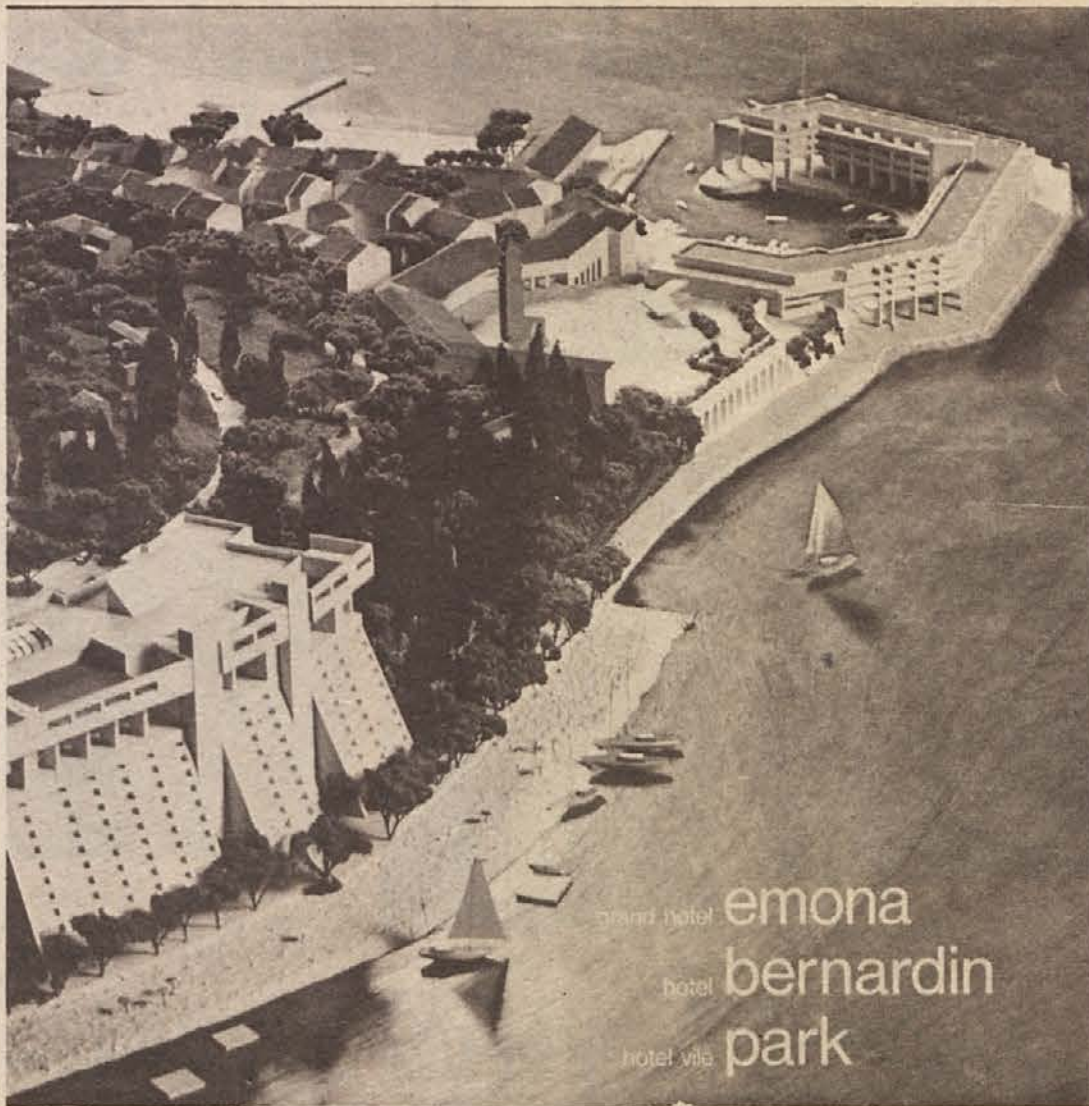
***

Naprej od Šentjerneja vzame Krka v svoj objem kar celo mesto — Kostanjevico, sicer znano, toda najmanjše slovensko mesto, ki ima mestne pravice, stare nekaj stoletij. To mesto na Krki je danes znano kot dolensko kulturno središče.

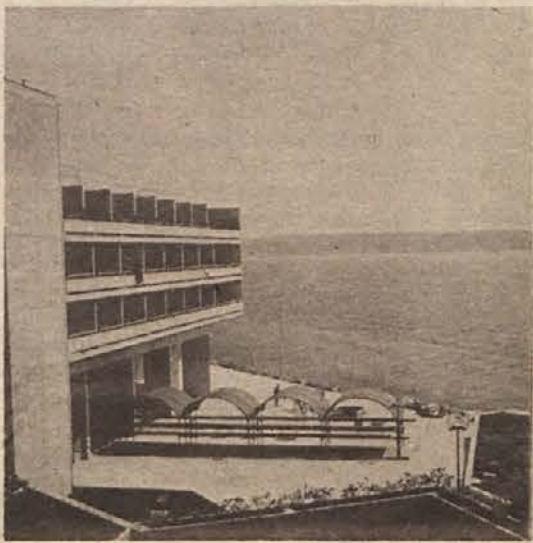
Krka se iz Kostanjevice počasi in leno vali proti Brežicam, kjer se združi z najdaljšo jugoslovansko reko — Savo.

Dokler bo voda, bo tudi življenje ob njej.

grand hotel emona
hotel bernardin
hotel vila park

Ni sicer naša navada, da bi o posameznih otvoritvah pisali na dolgo in široko, a v primeru tolikokrat omenjenega Bernardina na slovenski obali delamo izjemo, preprosto zaradi tega, ker v to turistično naselje ne bo prav pogosto stopila dolenska noga; bralcem zato omogočamo, da si vsaj na fotografijah ogledajo Bernardin, ki je ob otvoritvi v začetku julija štel 1100 ležišč v hotelu Bernardin in Vilah Park.

Bernardin so začeli snovati že 1969. leta, ko so predvideli 2.500 postelj. Prvi, malce oskubeni del načrtov so uresničili za letošnji dan borca, do konca sezone pa bodo zgradili še hotel Emona, v katerem bo 516 postelj. To je največji turistični podvig zadnjih let na slovenski obali, ki je doslej veljal več kot 682 milijonov; z njim so povezali Portorož in Piran. To je pravcata turistična industrija s 3500 sedeži pod streho in na prostem, s pokritim bazenom z ogrevano morskovo vodo, bazenom na prostem, bazenom za otroke, s 23 restavracijskimi, trgovskimi in drugimi lokali, z več kot kilometer dolgo urejeno plažo, z garažno hišo, z novo dovozno cesto. Obdržali so pomol starega pristanišča, morje pa je dovolj globoko, da lahko pristajajo večje ladje, gliserji in jahte. Pripravili bodo šole jadranja in vodnega smučanja, uredili so ali pa še bodo športna in rekreacijska igrišča...

Za to naložbo stoji 6.000-glavi kolektiv Emone: pravijo, da je to največja turistična investicija vseh časov v Sloveniji. V naslednji fazi bodo zgradili hotelov za novih 960 ležišč in še marsikaj drugega na 20 hektarjih zemljišča. Pravijo, da se Bernardin zelo lepo vključuje v okolje, ponosno pa so predstavniki Emone na tiskovni konferenci poudarjali tudi to, da niso pozabili na likovno ureditev Bernardina: v njem so uredili pravo galerijsko zbirko in do konca leta, kot trdijo, bodo imeli več kot 400 listov

bernardin: betonska roža portoroža

slovenskih grafikov, zbirko gvašev, akvarelov in olj, tapiserij in plastik.

Pomočnik generalnega direktorja Emone Filipan je dejal: „V začetku bomo hvaležni vsakomur, ki bo prišel k nam; potem pa, ko bomo znani, bomo lahko izbirali svoje goste. Sicer pa so cene pri nas take, da so dostopne tudi jugoslovanskemu žepu!“

Njegovi sodelavci so dodali: „Naši gostje naj bi bili tisti, ki bodo privezali svoje čolne in bodo lahko iz hotelske sobe zjutraj in zvečer z ljubez-

nijo gledali nanje.“ Odveč je zapisati, da je to nad zmoglostmi jugoslovanskih gostov...

Naj so še tako zatrjevali, da je več kot sto arhitektov iz evropskih in ameriških držav sodelovalo pri snovanju Bernardina, je moj vtis vendar tak, da niso naredili Bernardina takega, kot bi moral biti.

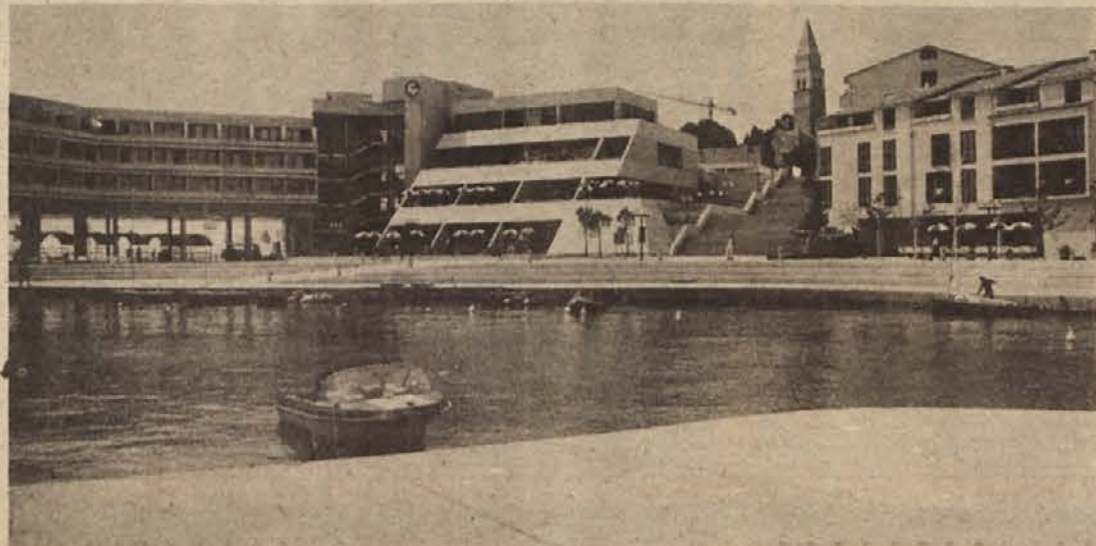
Za vloženi denar tega največjega slovenskega turističnega podviga bi bilo sicer koristno, če bi se načrti in želje Emone uresničili, za okus in način življenja ljudi pa je to naravnost katastro-

falno. Mar so ljudje v resnici že tako podlegli množičnemu prepričanju in bodo hodili na dopust v betonska mesta, kakršno je, kljub vsem nasprotnim naporom, tudi Bernardin? Mar si danes ljudje res želijo, da jih turistične organizacije pripeljejo iz mestnega vrveža, ki mu žele ubežati, v povsem enak mestni vrvež? V Bernardinu je vsekakor mogoče preživeti dopust na natančno enak način, kot živite doma: pred nosom imate vse servise, trgovine in druge lokale kot v Novem mestu ali katerem koli drugem podobnem mestu z nekaj tisoč prebivalci (kot jih bo imel tudi Bernardin).

Upravičeno je torej vprašanje, ali ne bodo dopustniki čedalje pogosteje iskali takih možnosti za dopust, kjer bodo preživeli nekaj tednov v miru, brez tisočev ljudi okrog sebe, v življenju, ki je povsem nasprotno od običajnega celoletnega načina? Če je tako, potem je povsem zanesljivo, da bodo še dolgo veljale Filipanove besede, da bodo hvaležni vsakomur, ki bo prišel v Bernardin.

Za zaključek še povsem droben, prav nič zloben podatek o tem, kako velike so možnosti za to, da bi Bernardin „zasedli“ domači gostje. V recepciji sem prosil za cenik, a so mi rekli, da imajo cenike zgolj v dolarjih. V letošnji glavni sezoni so polni penziona od 14 do 19 dolarjev, odvisno od hotela in tega, ali dopustujete v enoposteljnih ali dvoposteljnih sobah. K temu je potrebno prišteti še po 30 centov turistične takse, na ceniku so obljubljeni posebni popusti za otroke, odgovorni predstavniki Emone pa pravijo, da dobijo popuste (menda do 15 odstotkov) tudi Jugoslovani. Koliko velja dolar, piše vsak teden nekajkrat v dnevnih časopisih, o tem pa, ali lahko po tej ceni dopustujete v Bernardinu ali ne, morate presoditi sami.

J. SPLICHAL

**evgen
juric**

VELIKE RADOSTI

Z zaskrbljenostjo sem prebral podatek, da namerava pošta še bolj približati svoje usluge porabnikom.

Kajti zdaj silno težko izpolnim nove obrazce.

Kajti ko so pošto prvič približali porabnikom, so odločili, da moram hoditi po pakete sam.

Odslej bom hodil sam tudi po pisma in dopisnice.

Morda se bom pa le zblížal s kakšno poštarico, a?

Moj znanec Lojze iz Novega mesta me je zadnjič ustavil in povabil na pijačo.

Pila sva brizganec, ko me je vprašal: „Ali veš, zakaj je pri nas tako narasla potrošnja brizganec?“

Ugibal sem in ugibal, omenjal poletje in vročino, draginjo in še druge razloge, a uganil nisem. Takole mi je Lojze razložil:

„Spricerje pijejo vsi tisti, ki špricajo različne sestanke in zaradi tega jih toliko gre.“

Na to temo, špricanje, pa bi vam povedal še enega.

Namreč: jabolko ne pade daleč od drevesa. Zadnjič, pred koncem šolskega leta, jo primaha nadobudni sinček uglednega Novo-meščana v gostilno in, glaj, tam je tudi ata.

„Zdravo, sin! Kaj pa ti tukaj?“

„Sole špricam. Kaj pa ti, ata?“

„Sejo špricam!“

In sta, jasno, skupaj usekala po špricerju.

Iz bloka stopi Janez in vpraša soseda:

„Koga je pa sinoči tvoja žena tako grdo zmerjala?“

„Našega psa.“

„Kaj je pa revež naredil, da mu odslej sploh ne bo več dala ključa od stanovanja in mu zmanjšala žepnino?“

(O zgornji šali sem slišal, da je resnična. Kljub temu ne objavljam naslova, saj se tako, brez imen, v njej najde veliko več naših stanovalcev v blokkih.)

MEŠČAN NA DOLENJSKEM

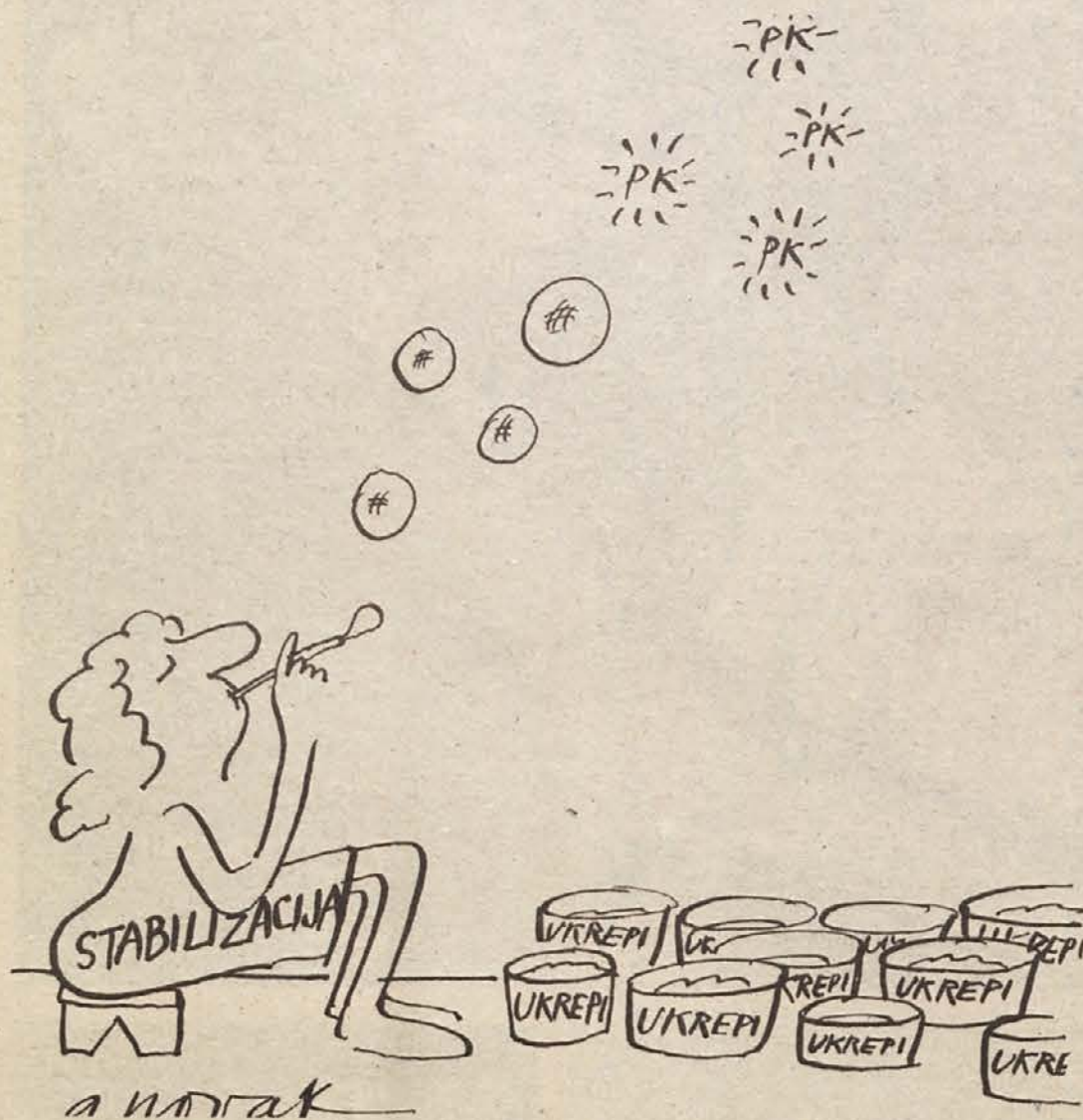
**gosje
pero**

Dela ni doma nikoli manjkalo tudi za najmlajšega.

Jožek je bil slaboten otrok rahlega zdravja. V družbi, ki jo je vodil Janez, so ga dostikrat odriivali, ker je bil majhen in šibak. Zato je rad obiskoval Jakobinovega strica, ki je znal zelo lepo igrati na harmoniko. Včasih sta z Jakobinom skupaj zaigrala; on na harmoniko, Jožek pa na orglice, katere mu je kupil oče. To so bili veseli trenutki!

Nekega lepega sončnega dne sta Janez in Jožek zavila v gozd, da bi nabrala gob. Otroka sta hitro polnila košaro. Jožek se je malo oddaljil; našel je bil votlino. V kupu kamenja je zagledal nenavaden predmet. Zanimal ga je. Vzel ga je v roke in poskušal odpreti, da bi videl, kaj je v njem. Potolkel je s kamnom po kovini. Eksplozija je odjeknila skozi gozd. V Jožkovih rokah je eksplodirala granata, ki je ostala od druge svetovne vojne.

Janez ni izgubil glave; stekel je po pomoč. Ranjenega Jožka so odpeljali iz gozda in nato

hitro v bolnišnico. Zdravniki so se potrudili, kolikor je bilo mogoče. Jožku so rešili življenje, niso pa mu rešili vida; ostal je slep.

Kmalu po operaciji ga je prišla iskat mati. Odpeljala ga je domov. Dečko je še shušal in blede obličje je poudarjalo vitko postavbo.

Vse pogosteje je k Jožku prihajal Jakobinov stric in mu igral na harmoniko lepe melodije, da bi pozabil, da je slep. Tudi Jožek je kmalu znal zaigrati kakšno melodijo.

Leta so minevala in Jožko je odrasel v črnolasega fanta. Imel je lep, prijeten glas in posebno očarljiv nasmeh. Leta so storila svoje; Jože se je zaljubil v kuharico Ančko. A tudi Ančki se je vnelo srce v silni ljubezni do slepega fanta. Čeprav so ji mnogi odsvetovali, se je vseeno poročila z njim. Preselila sta se na posestvo, ki ga je podedovala Ančka. Jože je skrbel za dom, kolikor je mogel. Na vrtu je posadil drevje, obnovil hlev, v vinogradu posadil nove trte. Rodili so se jima tudi otroci, zdravi in veseli. Ob skrbni negi očeta in nežni materini ljubezni so otroci živeli

mного lepše življenje, kot sta ga Ančka in Jože nekaj. Jože je večkrat ob večerih zaigral na harmoniko, da se je toplota srečnega družinskega življenja kot pesem razlivala v žarkih zahajajočega sonca.

A sreča je trajala kratek čas. Črv boleznij je ril v slabotnem Jožetovem telesu. Moral je v bolnišnico. Z njim je šlo hitro navzdol. Močno mu je oslabilo še srce in le transfuzije so mu podaljševale življenje. Umrl je nekega novembrskega večera, star 30 let.

Utihnili je glas, omahnile delovne roke, utihnili je harmonika. Družinska sreča je bila skaljena; umaknilo se je sonce z domačije in težak mrak žalosti je legel nanjo.

Okrog zgodnjega groba se je zbralo pet otrok, da pospremijo posmrtno ostanke njihovega očeta v svet večne teme, kjer tudi sonce sreče ne sije, kakor mu je slepemu sijalo v družinskem krogu.

VIDA

BODITE IZNAJDLJIVE

Nas ženske jezi, če vidimo na cesti znanko v povsem enakih oblekah, ni nam všeč, če ima kolegica v službi enak pulover, navadno pa nas ne moti, da se na plaži pojavljamo domala vse oblečene na enak način. Videvamo se v hlačah in bluzi ali pa v kratki frotirasti haljici. Samo vzorci so drugačni, samo po tem se razlikujemo. Zakaj ne bi bile izvirne, iznajdljive, in če hočete, predrzne, ampak učinkovite?

To ne zahteva nič denarja, le malce poguma in spretnosti. In primer: doma imate gotovo večji pisan prt ali kos blaga, ki ga še niste nesle k šivilji. Lahko si iz tega kosa blaga zavežete

(brez šivanja in rezanja) obleko „a la Tahiti“, lahko imate indijski sari ali pa bolj sodobno poletno obleko z naramnicami.

Če pa ste pripravljene v blago narediti rez, imate lahko tuniko, neke vrste pončo, ki ga nosite za na plažo ali pa k hlačam.

Nekaj takih zamisli vam predstavljamo v sliki. Če pa že na vsak način želite nekaj manj vpadljivega, a vendar sodobnega, vam predlagamo dolgo, ravno krojeno obleko z obrobo in velikim razporkom. Take seveda ne dobite v trgovini, zato morate računati na precejšnje stroške z blagom in šiviljo.

R. B.

DOMAČA LEKARNA: LIPA

Mogočno, dvajset metrov visoko drevo so čislali že naši pradedje, saj so pod lipami prinašali daritve bogovom, sklepali so važne odločitve in prav pod lipami doživljali prve sestanke. Tudi zdravilno moč lipe so že davno poznali in še dandanes je čislano domače sredstvo zoper celo vrsto tegob.

Ker vsebuje cvetje lipe hlapno olje, precej sluzi, vpliva

posebno na kožo in pospešuje njen potenje. Lajša pa tudi bolečine pri krčih, pospešuje prebavo in delovanje ledvic. Lipovo cvetje, ki ga nabiramo v juniju in juliju, skuhamo v čaj (2 - 3 gr na skodelico vode) in ga pijemo pri prehladih, kjer je potrebno potenje. Tako bo lipov čaj pomagal pri vnetju pljuč, dihal, grla, pri kašlju in hripavosti, pri nahodu, pri prehladu prebavit, že-

lodca in črevesja ter ledvicah, pri revmi in ishiasu. Priporočljivo je lipovemu cvetju dodati še malo kamilic in bezgovega cvetja.

Zunanje lahko uporabljamo ogle, da potresamo z njim rane in čire, uživamo pa ga pri glavobolu, driski in zastrupljenjih. V te namen vzamemo nožovo konico oglja v mleku in izpijemo malo kasneje kak čistilni čaj.

SRBSKO NABODALO

V času največje turistične sez. ne gredo ob nedeljah v naravo tudi tisti, ki jih ne mika morje ali dopustovanje v največji vročini. Enoličnega jedilnika ob takih priložnostih se je najbrž naveličala že vsa družina, zato bi lahko enkrat poskusili novo jed, za katero je dala recept Marija Reisman, šef kuhinje v restavraciji na Otočcu. Kot je rekla, pripravlja ona na

bodalo tudi doma, kar v ponvi na štedilniku. „Za eno osebo potrebujemo 1 svinjski kotlet, košček pljučne pečenke (7 dkg), prav tak košček teletine in košček slanice (pribl. 5 dkg). To potolčemo, osolimo, popopravimo in spečemo na žaru. Posebej zrežemo na kolobarje čebulo, papriko in paradižnik, prav tako začinjimo in tudi spečemo na

žaru. Posebej narežemo hamburger po sredi in ga opečemo, nakar zložimo meso na krožnik, na vrh pa zložimo zelenjavo in čez vse položimo slanino, ki postane na žaru tudi lep okras.

Za družino, ki ima sicer rada krompir, lahko med zelenjavo damo tudi nekaj kuhanih krompirjev.“

R. B.

FILM

film je posnet

Zadnji kadri najnovejšega slovenskega celovečernega igranega filma „Vdovstvo Karoline Zašler“ so posneti. Tako je poglavitno delo pri ustvarjanju novega filma dokončano in nekaj tisoč metrov filmskega traku čaka na montažo. Ko bo to delo opravljeno, bo film dobil svoj pravi obraz; zgodbo o vdovstvu Karoline Zašler, ki sta jo zasnovala scenarista Tone Partljič in Marjan Kramberger, posnel pa režiser Matjaž Klopčič, si bodo lahko ogledali tudi gledalci.

črnikuža

V Ljubljani režiser Jane Kavčič že snema drugi celovečerni igrani film slovenske filmske proizvodnje. To je film „Drži se, moj črni kuža“, ki bo namenjen predvsem otrokom. Scenarist Vitan Mal je zasnoval prijetno zgodbo o dečku Maticu, ki dobi v zahvalo za sodelovanje pri snemanju nekega filma črnega novofundanca. Pes in otroci v novem stanovanjskem naselju postanejo prijatelji, a težje je z odraslimi, ki menijo, da pes ne sodi v stolpnico. Otroci psa dvakrat uspešno skrijejo in obvarujejo pred izgnanstvom, toda po neki noči, ko pes polomi televizijske antene, mora žival zapustiti svoje otroške prijatelje. Tako zgodba dobi tudi globlji pomen, saj prikrito šepeta na uho, da v sodobnih velikih betonskih stanovanjskih soseskah ni prostora za pse, naravo, četudi je to potreba otrok.

Glavni igralci filma „Drži se, moj črni kuža“ so otroci: Matjaž Gruden, Nino de Gleria, Mitja Tavčar, Andrej Djordjevič, Jure Žargi, Nina Zidanič, Polona Rajšter, Nataša Rojec, Vesna Jevnikar.

KNJIGE

Dokaj pesmi, ki so bile zadnji čas objavljene v slovenskih literarnih revijah, pa še veliko drugih je Tomaž Salamun izdal v zbirki „Praznik“, ki je izšla pri Cankarjevi založbi. To je že deveta (morebiti se motimo?) Salamunova pesniška zbirka – in tako se nekdanji „enfant terrible“ slovenske poezije uvršča med najbolj plodovite izdelovalce pesniških umotvorov zadnjih let na Slovenskem. Kaže, da s tolikšno bero pesnik sploh ni zadovoljen, saj se v neki pesmi iz „Praznika“ sprašuje: „Zakaj sem / lahko napisal komaj / 20 % pesmi!“ Zavedljivec mu najbrž odgovoril, da zato, ker mu je zmanjkalo zvonečih angleških, španskih in drugih imen, medklincev v najrazličnejših jezikih (sanskrta še nismo zasledil!), brezpomenskih besednih zvez (metafor?) pa še česa, kar „odlikuje“ sodobno slovensko poezijo, točneje, njeno strukturalistično stranpot, katere začetnik je Salamun. V „Prazniku“ ni moč najti domala nič novega, vse že poznamo iz prejšnjih Salamunovih zbirk. Pesnik nadaljuje kramljanje o svetu in ljudeh, s katerimi se je srečal na popotovanjih ali v sanjah, zanj „v jeziku – / ni vrat“ do umljivosti, „vrata / so zunaj jezika“, „stavki“ so „toni / ptiči“! Krasno! Tod se začenja neuporabno popisovanje belega papirja. To Salamunovo početje lahko opravičuje zgolj ritem, prehajanje od besed do besed; v tem je pesnik mojster, stežka bi mu našli enakega! Za mnoge pa tudi to ne bo dovolj, hudovali se bodo nad „Praznikom“ (in podobnimi zbirkami), še posebno zato, ker jim bo pronicanje v Salamunov pesniški svet onemogočila cena zbirke, ki je,

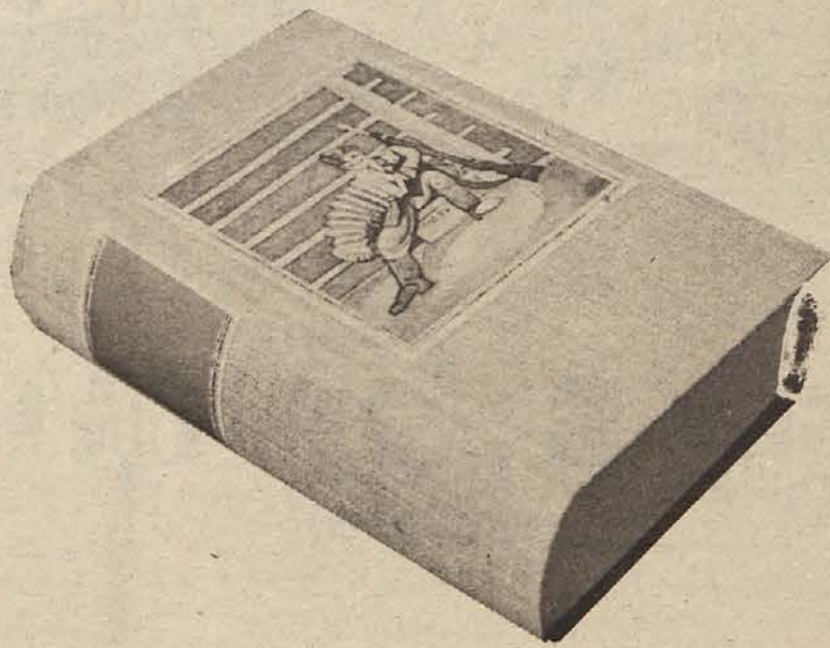
reci in piši – 95 dinarjev! Za šestinsedemdeset strani!
D. RUSTJA

V zbirki „Misel in čas“ je pri Cankarjevi založbi pred nedavnim izšla knjiga „Katoliška cerkev in država v Jugoslaviji“ Zdenka Roterja. Tehtnejših orisov razmerja med cerkvijo in državno ureditvijo imamo še zlasti na Slovenskem razmeroma malo, zato so Roterjevi „sociološki teoretični vidiki in raziskovalni modeli“ toliko bolj pomembno delo. V zajetni knjigi je avtor uvodoma temeljito obdelal osnovne značilnosti religije in cerkve, zatem različne odnose med državami in religijo oz. cerkvijo, osrednji del knjige pa obsega opis dejavnikov, ki vplivajo na odnos med katoliško cerkvijo in državo v SFRJ, še posebno partijsko politiko do religije in cerkve. Roter je orisal tudi t.i. konfliktno in kompromisno obdobje ter sociološke alternative glede prihodnjega razvoja.

kriza

V zbirki Misel in čas, ki jo izdaja Cankarjeva založba, je izšla študija zagrebškega prof. dr. Rikarda Štajnerja, ki opravlja znanstvenoraziskovalna dela v Ekonomskem inštitutu. Delo „Križa“ je istočasno doživelo originalno izdajo pri Savremeni administraciji v Beogradu in prevodno v Ljubljani. V tem delu avtor obravnava vprašanja sedanje krize v razvitih kapitalističnih državah. Kriza se je začela še preden je dobila konkretne oblike. Štajner analizira vzroke krize, primerja posamezna krizna obdobja in piše o marksistični in meščanski teoriji o ciklusu kriz. Gre torej za delo, ki obravnava svetovna dogajanja, od katerih naša družba v vse večjem povezovanju svetovnega ekonomskega sistema ni odrezana. Zato taka preučevanja koristijo tudi nam.

V času naše osvobodilne borbe so bili tudi trenutki, ko so se zvedrila čela borcev in so se med počitki in mirovanjem kresale domisljice. Čeprav so bili časi hudi, slovenski partizan duševno ni klonil. O tem najbolj pričajo številne anekdote, šale in domisljice, ki so se porodile v partizanskih vrstah. Slovenci vse do pred kratkim nismo imeli zbranega tega „iskrivega pričevanja“. Knjiga „Hude časi – vedro čelo“, ki sta jo izdala v sodelovanju Mladinska knjiga in Paviha, zapolnjuje to vrzel. Uredniški odbor je izbor prigod, anekdot in domisljic naredil na osnovi gradiva iz slovenskih in hrvaških muzejev.

NOVEGA

Ko so beli naseljenci osvajali širjave Severne Amerike, so dostikrat brezobzirno uničevali staroselce in njihovo kulturo. Imeli so jih za manjvredne divjake, skoraj da ne za ljudi. Šele kasnejša obdobja so prinesla večje in poglobljeno zanimanje za severnoameriške Indijance ter njihovo kulturo. Danes lahko govorimo o skoraj povsem zaključenem delu, saj so številni amaterski in profesionalni raziskovalci in zapisovalci zabeležili najpomembnejše stvari materialne in besedne kulture staroselcev.

Slovenci smo bili s severnoameriški Indijanci seznanjeni dovolj zgodaj po zaslugi našega rojaka Barage, ki je prvi napisal slovnico indijanskega jezika; vendar so številne indijanarice,

v novejšem času pa tovrstni filmi, povsem popačili podobo ponosnega Indijanca, prebivalca ameriških širjav, pripadnika rase, ki je znala živeti v skladju z naravo. Prav zato postaja izročilo indijanskih kultur pomembno tudi za današnjega človeka, saj nosi s seboj vrednosti, ki jih sodobni človek nima, a so še kako pomembne za ohranitev človeka; človeka v plemenitejšem pomenu besede.

Knjiga „Govoreči kamen“, ki jo je v zbirki najlepših pravljic in pripovedk iz svetovne književnosti Zlata ptica izdala Mladinska knjiga, prinaša primeren izbor pripovedk iz ljudskega izročila severnoameriških Indijancev. Izbor in prevod je opravil Dušan Ogrizek ter napisal tudi spremno besedo. Delo je dobro opravil, saj je pripovedke tematsko porazdelil, posamezne razdelke pa opremil z odlomki iz indijanske poezije. Knjiga je tako z ilustracijami Cite Potokarjeve lepo zaokrožena celota in zares vredna branja. A ne samo za mladino, kot ponavadi menimo, tudi starejši bodo ob branju za kanček bogatejši v svojem duhovnem svetu.

MiM

KOLOS

V zbirki Krog, ki jo izdaja Mladinska knjiga in si je pridobila že lepo število bralcev, je pred kratkim izšel znanstveno fantastični roman „Kolos“ D. F. Jonesa. Avtor je za osnovo svoje pripovedi vzel sicer že večkrat uporabljen motiv o prevladi stroja nad ljudmi, vendar je zgodbo napisal napeto, zanimivo in mestoma z očitnimi večjimi pisateljskimi ambicijami. Zgodba pripoveduje o računalniku s super zmožnostmi, ki so ga zgradili v nekem ameriškem raziskovalnem centru. Računalnik je bil tako izpopolnjen, da je dosegel lastno zavest in se osamosvojil. Začel je groziti človeštvu... Tako je v grobem zgodba, ki bo gotovo pritegnila ne samo ljubitelje fantastike, ampak tudi tiste, ki jim je pri srcu napeto branje.

Skritejša, manj očitna, a zato nič manj vredna plat avtorjevega pisanja je risanje značajev, od katerih je D. F. Jones najbolj plastično znal orisati glavnega junaka pripovedi inženirja – konstruktorja računalnika. V stehnziranem svetu je inženir Forbin nosilec človeškega.

MOZAIKI VOLJE

Mozaiki, okraski, mozaiki. Za Novomeščanko Almo Pečar iz Kozinove ulice so leti hobi in poklic obnem. Rodila se je pred 49. leti v Zagrebu, kot 27-letna pa je prišla za možem v Novo mesto. Tukaj je začela. Najprej v ateljeju skupaj z Božo Podergajs, nato so se ji rojevale nove ideje, zapustila je poklic in glavna motivacija ji je postal mozaik.

„Že moj oče je kazal nagnjenost k likovni umetnosti, njegovo delo pa je pustilo vidne sledove tudi na meni,“ je začela Alma najih razgovor. Stene njenega stanovanja, napolnjene z vsemogočimi mozaiki, so me naravnost napeljevale na temo pogovora. „Začela sem sama. Že prvi stik z mozaikom mi je nakazal nadaljnja pota ustvarjanja. Ni bilo lahko, kot vsakemu začetniku ne, toda volja, trud in ljubezen, ki sem jih vtakala v svoje mozaike, so mi prinesli tudi svetlejši dni. Ves prosti čas presedim ob mozaikih,

dela je veliko, naročila vse gostejša.“

Almino delo ni lahko. Lomi in oblikuje porcelanaste ploščice, jih lepi, zraven pa oblikuje harmonijo barv, ki jih izdelek zahteva. Za vse to je potrebno izredno veliko spretnosti, zbranosti in truda. Toda Alma z ljubeznijo do dela premaguje težave eno za drugo. Pri tem ji pomaga tudi mož, ki kaže razumevanje za njeno ustvarjanje, pa tudi 22-letni sin se zanima za likovno umetnost, posebno karikature.

„Kot likovnemu samorastniku vam prav gotovo ni lahko. Kje iščete pomoč?“

„V mojem delu ni vzornikov, jih ne iščem, ubrala sem svojo pot, ki že rojeva sadove. V največjo pomoč mi je zanimanje, ki ga kažejo ljudje za moje delo. Naročila dobivam iz vseh krajev Dolenjske pa tudi iz drugih mest. Sedaj imam pogodbo z Novolesom, da zanj izdelujem mozaike na mizicah, ki mi jih pošiljajo.“

Največji problem, s katerim se srečuje Alma pri svojem delu, je pomanjkanje materiala, ali bolje rečeno, kvalitetnih porcelanastih ploščic, iz katerih oblikuje mozaik.

„Prej je bilo lahko, saj sem lahko vse potrebno nabavila v Ljubljani, sedaj pa je uvoz ploščic, ki jih sicer izdelujejo na Japonskem (te so tudi najboljše), prepovedan. Tako se je celo zgodilo, da sva z možem obredla vse trgovine v manjših krajih širom po Sloveniji in nabrala nekaj materiala, ki je še ostal v skladiščih. Seveda je vse to za takšno delo mnogo premalo. Ni mi preostalo nič drugega, kot da sem se zapeljala v Švico in tam naročila pošiljko, ki jo sedaj že nestrno pričakujem,“ tarna Alma. Kako tudi ne, ko pa so cene v Švici sicer približno enake našim, vendar je potrebno več kot 60 odstotkov vsote odšteti še za carino! Izvedeli smo razen tega, da tovrstne ploščice izdelujejo tudi

pri nas v Titovem Velesu, vendar so izredno slabe kakovosti, podobno kot tiste, ki jih izdelujejo v Italiji.

„Kot večina likovnih umetnikov ste tudi vi imeli kakšno razstavo. Kje?“

„Res je. Razstavljala sem že v okviru likovne skupine v Novem mestu, edino samostojno razstavo pa sem imela v hotelu Delfin v Poreču. Sicer pa svoja dela razstavljam kar doma. V pritličju hiše sem si uredila posebno sobo, kjer z veseljem razkažem vsakemu radovednežu svoje izdelke. Ta prostor je sedaj sicer zavzel sin, ki si ureja neki star motor iz leta 1937. Toda tudi starine so svojevrstna umetnost.“

Sicer pa svoj prosti čas najraje izkoristi za branje, čakajo jo pa seveda še gospodinjstva opravila, ki jih v hiši nikdar ne zmanjka. Alma vse to spretno usklajuje s svojim delom in obveznostmi do družine. „Ni je sile, ki bi me zaustavila pri mojem delu.“ In prav je tako.

BOJAN BUDJA

ladislav
lesar

VODNJAKI IN IZVIRI

Noč trudna
molči,
nezamudna
beži
čez mestni trg luna sanjava.
Vse v mraku
mirno,
na vodnjaku
samo
tih vetrc z vodoj poigrava.
Vodice
šume
in rosice
prše
brez konca v broneno kotanjo,
brezdanj je
ta vir,
šepetanje,
nemir
brezkončna, kot misli so nanjo ...

Dragotin Kette

Iz Vrhovčeve Zgodovine Novega mesta: „Celo vodnjaka ni bilo v Novem mestu do l. 1800, kar je tem čudneje, ker ga glede na ogenj ni bilo skoraj bolj nevarnega kraja. Z vodo je bilo mesto kaj slabo preskrbljeno. Vsaka kapljica se je morala z veliko težavo iz globoko dole pod mestom in pod strmimi bregovi Krke prevažati ali prinašati. Kdo bi se še čudil, da je pogorelo skoraj zgolj leseno mesto o vsakem požaru do tal!

Prvikrat so se meščani spomnili, da jim je vodnjak potreben, l. 1784. Takrat je magistrat ugibal, ne bi se dalo s kako mašino, ki pa ne bi smela preveč stati, potiskati vodo iz Krke gori v mesto. A stvar je zaspala, ter spala do leta 1800. Čisto nepričakovano so dobili meščani precej novcev izplačanih (obveznice cesarju, vojaška najemina). Nabralo se je 1529 gld. in 2 1/2 kr. Skoraj vsi meščani so ta denar darovali mestni blagajnici, da jim napravi vodnjak. Tako je dobilo mesto vodnjak, ki pa so ga pozneje parkratov predelali. Današnji je bil narejen 1861. Nekov Škrem posestnik v Metliki, a rojen Novomeščan, je kupil od svojega svaka Antona Smoleta takozvani mestni mlin ter dovolil, da postavi mesto pri njem sesalko, ki naj bi gonila vodo gori v mesto. Vkljub temu je stal vodovod nad 3500 gld. Prvikrat je pričela voda teči po njem 4. oktobra 1861. na cesarjev godu dan.“

ZLATI VERZI KETTEJEVE PESMI

Po nekaterih virih pa je bilo že pred letom 1800 v Novem mestu nekaj manjših kamnitih vodnjakov za kapnico, npr. v samostanu, proštiji itd. ... Bajce je eden od teh primerkov še ohranjen v zasebni lasti. Meščani so na Fužinah pri voru takratnemu lastniku Auspergu naročili lito-železni vodnjak z nastavkom in kamnitimi stopnicami pa železne cevi in napravo za poganjanje vode. Za vzgled jim je služil vodnjak v Žužemberku, ki bajce na istem principu dela še danes.

Novi vodnjak je bil velika pridobitev za Novo mesto in kmalu se je pri tem vodnjaku zbiralo vse živo. Prali so posodo in sode, napajali živino in odvažali vodo v posebnih keblinah. Zato so občinski možje maja 1867 pranje posode in voz na trgu prepovedali. Omejili pa so tudi odvažanje vode.

Vodnjak so uporabljali za splošne namene vse do začetka tega stoletja, ko je mesto dobilo svoj vodovod. Leta 1903 so litoželezni vodnjak odstranili in ga za 30 goldinarjev prodali novomeškemu gimnazijskemu profesorju Casparju Pammerju, ki ga je poklonil svojemu rojstnemu kraju Traberg na Gornjem Avstrijskem

To je kratka zgodovina po raznih virih. Res pa je, da je mestece ob vodi doživelo zaradi pomanjkanja vode več katastrofalnih požarov in da izvira na tem kamnitem polotoku ni.

Dragotin Kette, eden od stebrov slovenske moderne, ki je v letih 1897–1898 živel in se šolal v Novem mestu in čigar stoletnico rojstva smo letos komaj zabeležili, je v svojih mladostnih romantičnih sanjah postavil novomeškemu vodnjaku nesmrten spomenik s pesmijo „Na trgu“, ko primerja pršenje vode z nepotešeno in nežno ljubeznijo do nedosegljive Angele Smolove. Leta mu je v tistem času navdihnila najlepše pesmi. (Zakaj sem bil v kapiteljnu, zakaj, Krki, Pijanica in druge).

Pri obnovi svojega mesta so se Novomeščani spomnili tudi na staro simboliko mestnega vodnjaka in ga znova postavili, tokrat samo za okras, 29. oktobra 1955. Izklesal ga je kipar Zdenko Kalin. Ob robu pa so zlati verzi iz Kettejeve pesmi.

Toda na žalost ta večni simbol življenja na novomeškem Glavnem trgu nima prave veljave: zatrpan je z avtomobili in za turista ali žejnega popotnika skoraj nedostopen.

„Kjer bog roko ven molji“

A. BARTELJ
J. SPLICAL

za metliške purgarje

Stari del Metlike je kljub vsej vsiljivosti sodobne civilizacije ohranil do današnjih dni svojo značilno stoletno podobo. Stara Metlika je toliko odmaknjena od prometne ceste, ki iz Novega mesta pelje skozi Metliko proti Karlovcu ali Črnomlju ter naprej proti morju, da na Mestnem trgu skoraj ni čuti bobnenja in hrumenja. Tu se človek še lahko sprehaja sredi ceste, ne da se mu bilo treba bati, kdaj bodo za njim zacvilile zavore. To oazo, to zavetje pred hrupnim, vrvečim, bobnečim in na vse strani kar naprej hitečim življenjem prav idilno dopolnjuje ptičje žgolenje. Metliški Mestni trg je eden redkih trgov v slovenskih mestih, kjer dandanes lahko prisluhneš ptičjemu petju.

Ena od značilnosti Mestnega trga je prav gotovo tudi Mežnaršičeva gostilna, za sedaj sploh edina v tem delu Metlike. Ohranjeni so dokumenti, ki govore, da je bila v tej hiši gostilna že pred več kot sto leti; toliko časa je tudi že v lasti Mežnaršičeve družine. Današnji lastnik Branko Mežnaršič jo je 1961 prevzel od svojega očeta Žarka.

„Moj stari oče Franc je bil doma iz Vavte vasi pri Straži in se je priženil v Metliko,“ začne pripoved o zgodovini gostilne stari gospodar Žarko. „Ko mu je prva žena iz Čukove rodbine umrla, se je drugič oženil s Premerjevo in priženil to gostilno; vsega skupaj je tako stari oče priženil kar dva grunta. Po poklicu je bil mesar. V takratnih časih niso mogli živeti samo od gostilne, z veliko kmetijo, mesarijo in gostilno skupaj pa je kar šlo.“

Najprej je bila gostilna v zgornjem delu hiše, tam, kjer so danes stanovanjski prostori, tukaj, kjer je danes, pa je bila klet.“

Bivšo obokano klet je Žarkov oče Ivan v začetku stoletja predelal v gostilniško sobo, ki je še danes najbolj prijetno zatočišče pred morečo poletno sopro. Ivan je bil najmlajši otrok iz drugega zakona in je bil prav tako kot njegov oče izučeni mesar. Mesarska obrt je bila pri Mežnaršičevih sploh cenjena in še danes je precej Francovih potomcev mesarjev, nekaj celo v Argentini. Tudi današnji birt Branko je izučeni mesar.

„Moj oče je imel do 1943 poleg gostilne še mesarijo,“ pove stari gospodar Žarko. „Čeprav nisem bil jaz namenjen za naslednika gostilne, je nanese tako, da sem jo moral prevzeti. Pred vojno sem bil v službi kot podoficer v starojugoslovanski vojski, med vojno sem bil v internaciji, potem pa sem ostal na domu pri očetu. Dela je bilo vedno dovolj, tako v gostilni kot na posestvu. Ko je moj brat, očetov najljubši sin, kateremu je namenil gostilno, padel, je bilo jasno, da bom obrt moral prevzeti jaz. Do 1951 je bil lastnik še

oče, potem deset let jaz, 1961 pa sem odnehal in ‚predal štafeto‘ sinu.“

Pred vojno je bilo v Metliki kar 28 gostiln, pravijo pa, da je bil v vsaki drugi hiši še ‚pušensank‘; danes jih je s hotelom vred sedem. „Pri nas so bili najbolj pogosti gostje metliški purgarji. Kaj vse so ti počeli! Danes ne moreš več zbrati take vesele družbe. Po pevskih vajah so vedno prihajali k nam, saj so vsi vedeli, kako rad ima oče glasbo. Najprej so kakšno zapeli, potem pa marsikakšno veselo razdrli. Oče si je med prvimi v Metliki kupil radio in že takrat je sosed trdil, da se njegovi prašiči bolj redijo, odkar lahko poslušajo Mežnaršičev radio. No, vidite, danes pa so po dolgotrajnih raziskavah do takih ugotovitev prišli tudi ugledni znanstveniki,“ se zasmije sedaj upokojeni birt Žarko, v katerem se je ohranila iskriča žilica starih metliških purgarjev.

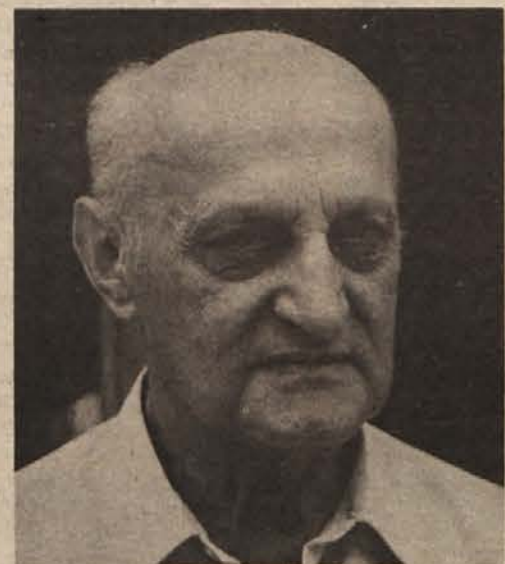
Od nekdanj so se pri Mežnaršičevih ustavljali tudi okoliški kmetje, Žumberčani in Hrvatje. Zlasti polno je bilo ob letnih sejmih, ki jih je včasih bilo 12. Ta navada se je ohranila do današnjih dni. Uspešno sklenjeno kupčijo potrdijo v Mežnaršičevi gostilni, če pa kupčija propade, se prav tako oglasijo, da si potešijo žejo in lakoto. „Razlika med današnjimi in nekdanjimi časi je tudi v tem, da so včasih ljudje zahtevali čim bolj mastno meso, danes pa se masti branijo. Revni ljudje so takrat za zabelo kupovali loj.“

Od vseh jedi v Mežnaršičevi gostilni ljudje največ zahtevajo vampe, ki so postali že prava hišna specialiteta. „Če ne bi imeli vampov, bi lahko kar zaprli oštarijo. Včasih jih slučajno zmanjka, pa se marsikdo že pri vratih obrne, ko to sliši.“

Za kuhinjo skrbi Brankova žena, če pa je sila, se okoli štedilnika zasuka tudi mladi gospodar. „Branko je pravi mojster in se pri kuhi lahko kosa z vsako žensko,“ ga pohvali oče. Branko kot izučeni mesar skrbi tudi za vse domače mesne izdelke. Pri Mežnaršičevih je moč dobiti prave, doma narejene kranske klobase, tlačenko, domače salame, suhe klobase, pozimi pečeni in krvavice. Vsak dan pripravljajo dopoldanske malice in kosila.

Od pijač gre najbolj v promet belokransko belo in rdeče vino, ljudje pa pridejo radi tudi na šilce domače slivovke ali brinjevca. Točeno karlovaško pivo imajo v oštariji že skoraj od začetka. Do 1914 so ga iz pivovarne vozili z vozovi, od takrat naprej pa po železnici.

Lani je mladi gospodar pridobil še en zelo prijeten gostilniški prostor, ko je po načrtih Zavoda za spomeniško varstvo preuredil bivši ‚gank‘ v zaprto verando, od koder se gostu odpira pogled na spodnji del mesta.

Obetajo se debelejšje kuverte

Po dogovoru o temeljih družbenega plana novomeške občine do leta 1980 naj bi čez pet let zaposlovali 26.000 ljudi – Uvoz pokrit z izvozom – Za realnih 12 odstotkov večji osebni dohodki

Pred občani novomeške občine je bil predlog dogovora o temeljih družbenega plana občine Novo mesto v obdobju 1976-1980. Da bi ta načrt uresničili, bi morali zagotoviti, da bo tekel družbeno-ekonomskega razvoja (denar je pač pomemben temelj razvoja) v nekako teh razmerjih:

Predvidevajo, da se bo prebivalstvo novomeške občine povečalo vsako leto za 1,7 odstotka, leta 1980 naj bi živelo na občinskem območju 57.000 ljudi. Upošteva se naravna gibanja prebivalstva in ekonomsko se znosen obseg doseljavanja, naj bi se število zaposlenih vsako leto povečalo za 4,3 odstotka, leta 1980 bi imeli v občini 26.000 zaposlenih.

Načrtujejo tudi, da se bo produktivnost dela povečevala vsako

leto za najmanj 3,6 odstotka, realna vrednost družbenega proizvoda pa za dobre štiri odstotke. Ker bo v letu 1976 in 1977 stopnja rasti nekoliko nižja bo, tako obetajo, hitrejša rast zagotovljena v drugi polovici obdobja do leta 1980. Tako naj bi se družbeni proizvod na prebivalca novomeške občine povečal od 48.540 dinarjev v lanskem letu na 64.500 din v letu 1980.

Predvidevajo, da se bo letni izvoz blaga povečeval za najmanj 10 odstotkov, uvoz pa bo naraščal znatno počasneje. Uvozne potrebe novomeškega gospodarstva naj bi bile sčasoma v celoti zajamčene z izvozom.

Omenjeni porast družbenega proizvoda bo terjal v petletnem obdobju 2,2 milijarde dinarjev za gospo-

darske investicije in 1,8 milijarde za naložbe v obratna sredstva. Načrtovani obseg družbene reprodukcije bo možno uresničiti, če bodo vse oblike porabe usklajene z rastjo družbenega proizvoda. V skupni delitvi družbenega proizvoda bi morali zagotoviti postopno večanje organizacij združenega dela: od 66 odstotkov v lanskem letu na 70 odstotkov v letu 1980.

V okviru sredstev, namenjenih za življenjski standard, bi morali zagotoviti hitrejšo rast sredstev za pokrivanje dogovorjenih skupnih potreb. Mošnjiček za te namene naj bi se vsako leto „debelil“ za 7,5 odstotka, sredstva za neto osebne dohodke pa bi narasla letno za 6,8 odstotka. Na teh temeljih bi se realni osebni dohodki na zaposlenega v novomeški občini povečevali letno za 2,4 odstotka, kar pomeni, da bi dobivali zaposleni Novomeščani leta 1980 v modrih ovojnicah za realnih 12 odstotkov več denarja kot danes.

M. B.

Preobremenjeni zdravstveni delavci

Pripombe skupščine SIS Novo mesto na predlog razvoja do 1980

Na izredni seji obeh zborov skupščine interesnih skupnosti Novo mesto, ki je bila pretekli teden v športni dvorani, so potrdili predlog dogovora o temeljih družbenega plana skupščine občine Novo mesto za obdobje 1976-1980.

Program dogovora so delegati zborov soglasno sprejeli, pripombe so bile le k sklepu o raziskovalni in inovacijski dejavnosti v občini, ki da je premalo poudarjen. Tudi delegati zbora zdravstvene skupnosti so ob podatku, da bo dotok zaposlenih v tem obdobju 5.000 novih delavcev, pripomnili, da bo to gotovo povzročilo še večjo preobremenjenost zdravstvenih delavcev. Prav zato bi bilo prav, če bi bolj skrbeli za kadrovske usmerjanje v zdravstvene dejavnosti.

Ob koncu so bili določeni podpisniki tega dogovora: to so vsi predsedniki skupščin posameznih interesnih skupnosti.

Novomeška kronika

HKRATI Z ZADNJO PODRAŽITVIJO tobaka in drugih dobrot je prišlo do znižanja cen naravnih žganih pijač. Ne da bi hoteli gledati pod prste trgovcem, se nam je pred dnevi pogled ustavil na steklenicah s pletersko slivovko, sadjevcem in brinovcem. V domača vseh novomeških trgovinah je treba za slivovko in sadjevec odšteti precej nad 90 din, za brinovce pa reci in piši – nad 230 dinarjev! Nič ne bi imeli proti tem cenam, če nas ne bi pot zanesla v ljubljansko veleblagovnico Namo, kjer stane steklenica pleterske slivovke in sadjevca malo nad 70 din, brinovca pa reci in piši in še čudi! – le malo nad 120 dinarjev! Tako, Novomeščani! Če kupujete pleterski brinovce, odštejte 40 din za avtoBUS do Ljubljane in nazaj – in še zmeraj vam bo ostalo v žepu – 50 din!

RES ŠKODA, DA SO OLIMPIJSKE igre ravno v času najhujše polne vročine, ko so akumulacijska jezera hidrocentral domača prazna, televizijski sprejemniki pa žal ne delujejo na baterije. Tudi Novomeščani čujejo pred zasloni v pozna jutra. Morebiti pa vseeno ne bo začelo primanjkovati električnega toka, saj bodo nemara neprepani počivali ob strojih, ki jih tudi poganja elektrika!

CENE ŽIVIL SO BILE V PONEDELJEK na novomeški tržnici takele: kilogram krompirja je stal 8 din, čebule 15 do 17 din, paradižnika 20 do 25 din, paprike 28 do 30 din in kumar 18 din. Za kilogram hrušk je bilo treba odšteti 22 do 25 din, breskve 13 do 25 din in jabolk 20 do 25 din.

UMRLA je Marija Hrovat, gospodinja z Brega 25, v 82. letu starosti.

Ena gospa je rekla, da bodo polnočni in popolnočni televizijski prenosi z olimpijskih iger v Montrealu zagotovo vplivali na moško delovno storilnost. Izguba pa bo samo polovična, saj je v novomeški občini zaposlenih kar 45 odstotkov žensk.

NOV AVTO IN BRIZGALNA – Vrhpoljski gasilci so pred dnevi dobili sodoben gasilski avto in motorno brizgalno. Denar zanj so prispevali občani domača cele šentjernejske doline, obilno pa je posegla v žep tudi gasilska zveza Novo mesto. (Foto: P. Miklič)

Vrhpoljska pridobitev

Mladi sklenili, da gasilsko društvo ne sme umreti – Uresničene sanje: avto in motorka

Pred nekaj leti je bilo gasilsko društvo na Vrhpolju pri Šentjerneju tik pred razpadom, danes pa šteje 45 aktivnih in 7 častnih članov, desetino pionirk, ustanoviti pa nameravajo tudi žensko gasilsko ekipo.

Da je vrhpoljsko gasilsko društvo, ki je bilo ustanovljeno leta 1907, spet zaživelo, je predvsem zasluha mladih članov, ki so najprej „izvrtili“ denar za nabavo najpotrebnejšega orodja (predvsem cevi), letos pa so s pomočjo gasilske zveze Novo mesto in občanov šentjernejske doline zbrali toliko denarja, da so lahko kupili sodoben avto in motorno brizgalno. Občani so prispevali za avto 28.000, za motorko pa 12.000 dinarjev, občinska gasilska zveza je dodala za avto 30.000, za brizgalno pa 15.000 dinarjev. Kar je še manjkalo, so s svojim delom prislužili vrhpoljski gasilci.

Avto in brizgalno so ob navzočnosti številnih gostov slovesno izročili namenu ob dnevu borca. Ob tej priložnosti je predsednik občinske gasilske zveze Novo mesto Milovan Dimitič izročil 56 zaslužnim gasilcem priznanja. Sedem članov je

prejelo odlikovanja za 50 let dela v gasilskih vrstah.

Zanimivo je, da so vrhpoljski gasilci zgradili svoj prvi, leseni dom že na začetku tega stoletja. Po vojni so morali zgraditi novega, ker je starega požgal okupator, ki je pokradel tudi orodje. Uniforme pa so vrhpoljski gasilci rešili, darovali so jih partizanom.

P. M.

PRIZNANJA MAISTROVIM VOJAKOM

Te dni je v Dolenjski galeriji v Novem mestu predstavnik republiškega odbora prostovoljcev-borcev za severno mejo 1918-19 podelil plakete in medalje 95 članom te organizacije iz štirih dolenjskih občin. O čilosti in svežini vojakov generala Maistra priča podatek, da se je slovesne podelitve udeležilo kar 65 prostovoljcev za severno mejo, nobeden ni štel manj kot 7 let. Na plaketi, ki jo je prejel vsak od njih, piše, da je to priznanje za ljubezen do domovine in borbenost, ki jo je izkazal kot prostovoljec-borec v bojih za osvoboditev severne meje v letih 1918-19.

Suhokrajinski drobiž

NEURJE IN TOČA sta v ponedeljek, 12. julija, okoli 16. ure dokaj prizadela nekatero kraje v žužemberški krajevni skupnosti. Računajo, da je na lokalnih cestah in krajevnih poteh škoda za okoli 150.000,00 din. Toča, ki je prišla z neurjem, je prizadela posevke in vinograde ter sadovnjake v vaseh Lašče, Podgozd, Jama, Dvor, Koti, Vinkov vrh, Mačkovec, Sadinja vas, Trebča vas in Stavča vas, nekaj pa tudi po vaseh okoli Ajdovca.

SKUPNO RAZSTAVO fotografije, ki prikazuje delo kulturno-umetniškega društva Žužemberk ter družbeno-političnih organizacij in društev z dokumenti iz NOB, in razstavo slik znanega slikarja – amaterja FRANCA MLAKARJA iz Žužemberka je obiskalo nad 400 ljudi, ki so se o njej pohvalno izražali.

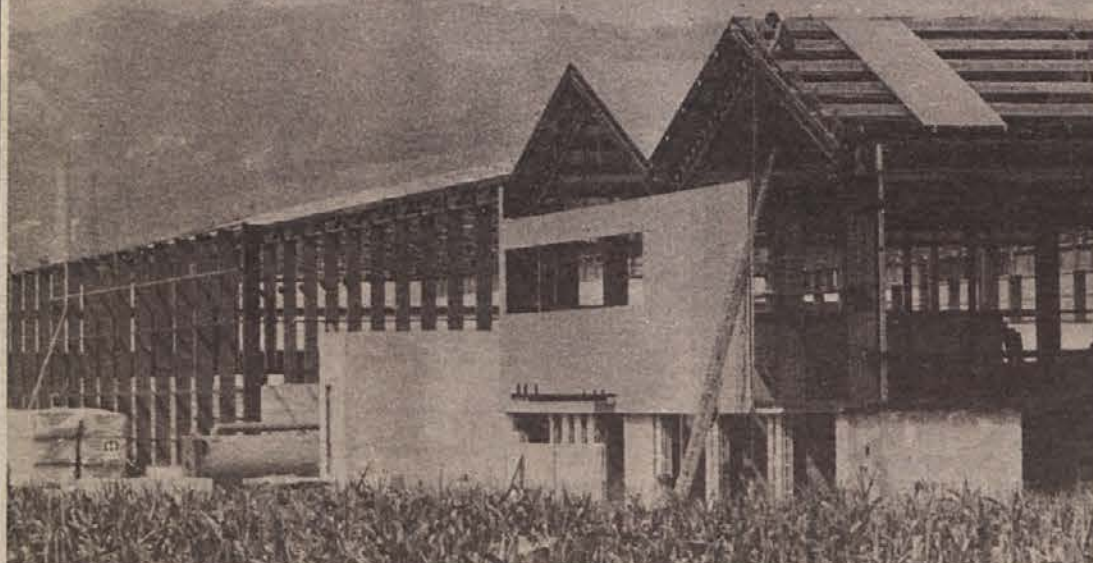
GASILCI V SMIHELU PRI ŽUŽEMBERKU pripravljajo za v

nedeljo, 25. julija popoldne, veliko vrtno veselico, na kateri bo igral narodnozabavni ansambel Franca Potočarja. Čisti dohodek veselice so namenili nadaljnjemu urejevanju gasilskega doma.

V SREDNJEM LIPOVCU kopljejo jame za nov daljnovid za vasi Srednji Lipovec in Mali Lipovec, ki imata sedaj zelo slabo oskrbo z električnim tokom, saj je sedanje omrežje priključeno na enkilovoltni transformator, katerega pa bodo zamenjali z novim, močnejšim. Vaščani so pri akciji zelo prizadeti, še posebej pa odbor.

ZETEV PŠENICE je v Suhi krajin v glavnem zaključena. Pridelek je sicer še kar dober, zrnje pa je bolj drobnobno. Če ne bi bilo suše, bi bila letošnja žetev bogatejša kot v prejšnjih letih.

M. S.

NAROČILO SOSEDOV – Trebanjski Trimo gradi v Krškem 4.000 kvadratnih metrov veliko proizvodno dvorano krškega SOP. Oranžne stene ob priključku pri Drnovem že vzbujajo pozornost. (Foto: Železnik)

Mirenska Kolinska ve svoj dolg

Tovarna za predelavo krompirja pričakuje letos 8.000 ton krompirja – „Soko“ iz Mostarja bo posavil še eno veliko skladišče – Tudi vnaprej čisti računi

Tovarna za predelavo krompirja na Mirni je pravzaprav tovarna, ki bi morala biti dolenjskim kmetom še posebno mila. Da je tudi res tako, pokažejo tudi tradicionalna srečanja v tovarni, kamor vedno povabijo kooperante, zadrage in druge poslovne prijatelje.

jeve gomolje, temveč tudi za tozdog rezervni program – otroško hrano in gorčice iz hrena. Tovarna namerava letos začeti odkup čimprej.

ZASTAVA V ROKAH TREBANJCEV

Največji pridelovalci krompirja so že po tradiciji kmetje-kooperanti trebanjske kmetijske zadruge. Marsikdo se sedaj noče verjeti, da so lani navkljub slabi krompirjevi letini kmetje iz trebanjske občine oddali več krompirja kot leto poprej. Napovedi za letošnji pridelek, žal, spet niso nič kaj obetavne. Pogodbe za 8.000 ton krompirja, ki jih imajo za tovarno podpisane kmetijske zadruge iz območja, ki zalaga mirenski tozd, bodo v največji meri izvršene prav v domači občini.

ALFRED ZELEZNIK

V skladu z osnutkom zakona o združenem delu želi mirenski tozd samo še bolj utrditi dohodkovne odnose s kmeti. Takšno dohodkovno načelo naj velja tudi za letos. Lanska šola, ko je bila zmešnjavi na trgu s krompirjem v mnogočem kriva nerealno postavljena začetna cena pridelka (razen seveda slabe letine!), je izkušnja, ki se ne sme ponoviti. Direktor mirenske tovarne in znani kmetijski strokovnjak inž. Miha Krhin je zato na vprašanje o letošnji ceni pridelka odgovoril, da bo krompir to leto plačan po garantiranih cenah, ki bodo dogovorjene po glavnem izkupu. Tedaj naj bi bili znani proizvodni stroški, k čemur bo mirenski tozd za sleherni odkupljeni kilogram dodal po 12 par. Če bo tovarna ustvarila kaj dohodka, naj bi na vsakih 500.000 dinarjev ostanka dohodka pridelovalcem primaknili še po eno paro. Tovarna se tudi doslej ni šla skiralnic, kar lahko potrdijo tisti, ki so dobili doplačilo za lanski krompir. Bilo je malo, a bilo je!

KONEC TEŽAV S SKLADIŠČENJEM

Pred razkladalno rampo že brnijo stroji novomeškega Cestnega pod-

POBRATENJE Z VELIKO GORICO

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine so v petek izglasovali soglasje, da se lahko izdela lista o pobratenuju z občino Velika Gorica (mestno območje Zagreba), s katero je pobraten tudi Obrenovac. Tako bi bila trebanjska občina pobratena z dvema narodoma. Hrvatska občina, s katero se nameravajo pobratiti, šteje okrog 50.000 prebivalcev. Listino o pobratenuju bodo sprejeli na slavnostni seji občinske skupščine 4. septembra.

MRTVI STROJI

Tri leta si vaščani okrog Rodin že prizadevajo za pomožno transformatorsko postajo, vendar brez haska. Napetost je že tako slaba, da vrsta kmetijskih strojev sploh ne dela. Tako nekateri kmetje letos sploh niso mogli pognati prevetovnih naprav. Da bi slednji prišli do boljšega toka, morajo najti razumevanje pri Elektru Novo mesto.

VREDNI ZAUPANJA – Mirenski prireditelji dobro prestajajo izpit za izpitom. Do nedavna so prirejali razne shode v krajevnem merilu, zadnja prireditev v počastitev zlatega jubileja pihalnega orkestra občine Trebnje pa je dokaz, da teče vse kot namazano, tudi če gre za prireditev občinskega značaja. Materialni učinek je žal druga plat – za to prireditev je bilo treba spraviti skupaj star milijon za razne stroške.

TREBANJSKE NOVICE

Morija rib brez primere!

Srce se trga slehernemu ljubitelju narave

Življenje Jo žeta Florjančiča iz Brune vasi je bilo vedno tesno povezano z vodo. Ko je povedal predvojnim mokronskim izkoriščevalskim usnarjem, kar jim je šlo, se je spet vrgel na furmanstvo, zatem pa je po vojni delal 20 let do upokojitve, ki jo je dočakal kot delovodja pri Splošni vodni skupnosti Dolenjske.

Jože pa je tudi ribič. Ob zadnjih pomorih rib v Mirni mu ni bilo hudo samo zato, ker v nekaj kilometrih skrbno regulirane struge rečice, kar je nekakšno njegovo življenjsko delo, ne bo lep čas kaj loviti, temveč ker so te lepe ribe morale tako klavrnost končati. „Enkrat, do dvakrat na

leto so ribe poginjale vsako leto. Pred tremi ali štirimi leti je bil zandji večji pomor, ki ga je zakrivil KPD Dob. Takrat smo zakopali okrog 2.000 kg rib. Tako hudo, kot je sedaj, pa ne pomnim. Pomor rib je stooosten!“ je skrušeno ugotavljal, ko smo si 8. julija ogledovali smrdečo strugo.

Teh nekaj kilometrov regulirane Mirne je bilo ob toplih dneh tudi priljubljeno naravno kopalnišče stotin kopalcev iz Mokronoga in drugih krajev. Voda je v glavnem enakomerno globoka, kot nalašč za daljše plavanje. (Še sreča, da tega niso ugotovili čolnarji!) Jože Florjančič je poudaril, kako so ob taki suši odvisni od vode v Mirni kmetje vzdolž vse reke. „Živina popije v takih dneh ogromno vode, odkod sedaj napajati? Gladina v mojem vodnjaku se je močno znižala.“ je ugotovil. Res sva na travniku vse od vasi do mostu, kjer se izliva Jeseničica, videvala tudi po desetcentimetreške razpoke v zemlji, tako je bila izsušena!

A. Ž.

Jože Florjančič: „Gre za 100-odstotni pomor rib. Bo krivce doletela vsaj primerna kazen, ko je škoda nepopravljiva vrsto let?“

NARAVÁ NI KOS – Kakor je tolikšen pomor rib žalosten, igra voda naredi še tako smrtonosen ples po svoje lep: na sliki zadušeni ribi na brzicah pri Bruni vasi.

Neobveščeni delegat slabo odloča

Zato čimprej tudi za seje skupščine bolj razumljive in pregledne obrazložitve

Gradivo za seje občinske skupščine so sklenili v brežiški občini posvetiti več pozornosti in upoštevati pripombe delegatov, ki se pritožujejo, da je gradivo preobsežno, premalo pregledno in razumljivo in da ne nakazuje variantnih rešitev, kakor tudi ne finančnih posledic kakega ukrepa. V prihodnje naj bi bil v gradivu jasno obrazložen tudi motiv za spremembo te ali one rešitve. Predvsem pa naj bi bile obrazložitve napisane čim bolj jasno, brez nepotrebnih tujk in nerazumljivih fraz.

Razen take obsežnejše informacije za delegacije in konference delegacij pa bo predlagatelj pripravil še skrajšan povzetek, katerega bi prejeli vsi delegati. Kdor bo želel podrobnejšo informacijo, pa se bo lahko seznanil s celotnim gradivom.

V gradivu za sejo občinske skupščine, ki bo obravnavala obveščanje delegatov, je tudi ugotovitev, da tudi lokalni radijski postaji in Dolenjskemu listu ni v celoti uspelo prilagoditi se potrebam delegatov in

delegatskega sistema. Predvsem želijo, da bi delovne ljudi vnaprej obveščala o zadevah, o katerih naj bi razpravljali in odločali delegati. Tako bi radio in tisk prispevala k boljše informiranju široke delegatske baze.

K boljšemu obveščanju bi prav gotovo pripomogla tudi ustanovitev informacijsko-dokumentacijskega centra, vendar ugotavljajo, da letos to še ni možno. Kot vzrok navajajo proračunske težave, pa tudi kadrovske vprašanje ni rešeno, a naslednjo sejo občinske skupščine predlagajo, da bi ta imenovala iniciativni odbor za ustanovitev take informacijske službe in pripravila družbeni dogovor, s katerim bi ustanovitelji zagotovili vse pogoje za njeno delo.

J. TEPPEY

NOVO V BREŽICAH

PRI ZASEBNIKU NIČ POMANJKANJA - V času hude mesne krize je v Brežicah najbolje založena zasebna mesnica. Na voljo sta teletina in svinina, ki ju drugod skoraj ni dobiti. Zgodi se, da je v mesnicah na prodaj samo salama, kot na primer v marketu, kadar vsega zmanjka, celo govedine.

VROČINA - Začeli so se pravi pasji dnevi, tako da kopalcev ne zadržijo niti umazana Krka. Na njenih bregovih je bilo v nedeljo ogromno ljudi od Cerklj do izliva v Savo pri Budiču na Čatežu. Vročina prinaša denar tudi Čateškimi Toplicam, kjer bodo v odprtem kopalšču zdaj zlahka presegli plan.

MAJHEN DELEŽ INDUSTRIJE - V Brežiški občini dosega industrija komaj četrtno skupnega družbenega proizvoda, medtem ko je v Sloveniji ta delež 45 odstotkov. Občina ima zelo razdrobljeno dejavnost in veliko majhnih delovnih organizacij, čeravno je industrija nosilka razvoja in dosega najvišjo stopnjo rasti. Njen delež želijo v prihodnjih letih kar se da povečati.

PRIPRAVLJENI NA POLETJE - Brežiške ceste in ulice so urejene za promet tako, kot so si občani že dolgo želeli. Cestna služba je poskrbela za urejene pločnike, za oznako starih in novih prehodov za pešce na cestnih križiščih in za druge prometne izboljšave, da bo v poletnem vrvežu v mestu več reda.

lenjskemu listu ni v celoti uspelo prilagoditi se potrebam delegatov in

VELIKO VAJENCEV

V Čateških Toplicah so letos sprejeli precej vajencev, ker računajo, da si bodo morali sami vzgojiti kader za povečane zmogljivosti. Že prihodnje leto bodo začeli graditi hotel z najmanj 250 posteljami. V njem bodo prostori za sodobno terapijo, zobna ambulanta, savna, restavracija ter dvorane za seminarje in konference.

V hribih se kmetje lahko zaneajo samo na pridnost svojih rok. Prav vse morajo znesti domov v koših. Na sliki: Roštoharjeva mama iz Pečic. (foto: J. T.)

KREDITI VINOGRADNIKOM

Do leta 1980 računajo pri Slovinu v brežiški občini na šest milijonov dinarjev kreditov za usmerjene kmetije. Posojilo za obnovo vinogradov bodo dobili kmetje, organizirani v vinogradniško skupnost. Lastna udeležba naj bi znašala 35 odst., preostali del pa bodo prispevale banka, hranilno-kreditna služba in kmetijska razvojna skupnost Slovenije.

Je kruh zares prepoceni?

Imperial Krško toži nad izgubami pri peki kruha - Težave tudi v drugih delovnih kolektivih

Polletje je mimo, vendar podatki za izčrpno informacijo o gospodarskem poslovanju ta čas še niso zbrani. Ob novem sistemu finančnega poslovanja in obračunavanja dohodka je po zapažanjih v prvih treh mesecih pričakovati izgubo v več delovnih organizacijah, zato v občini menijo, da bo prikazal realno stanje šele devetmesečni obračun.

KRŠKE NOVICE

ZA „ZGODOVINO“ - Troje študentov je pred dnevi pod vodstvom kustosa brežiškega „Posavskega muzeja“ kopalno na gori Libni. Posegli so v zemeljski nasip, zunanji obod nekdanjega naselja iz starejše železne dobe. Namen je bil le narisati in dokumentirati ta zgodovinski ostanek in to priključiti gradivo, ki ga bodo o tem pomembnem naselju izdali v založbi muzeja prihodnje leto.

ZA PRAZNIK - Združenje poklicnih šoferjev in avtomobilistikov krške občine je svoj stanovski praznik proslavilo minulo soboto. V že tradicionalnem spreduvo vozil, ki je krenil do Brežic, so sodelovali tudi zaposleni v brežiškem „Prevozu“. Dan šoferjev so zaključili z družabnim srečanjem, na katerem so nekateri članom združenja izročili odlikovanja, priznanja in značke.

PONOVRNO VEČ - Kmetovalci so v občini to leto razširili črnasade s črnim ribezom že na okoli 58 hektarjev. Četudi zanimanje zanj še ni usahnilo, pa se površine verjetno ne bodo več bistveno razširile, ker odkupna cena ostaja nespremenjena, proizvodni stroški pa naraščajo. Kljub temu je črni ribez še vedno ena izmed donosnejših kultur.

POTREBUJEJO DENAR - Mešani pevski zbor „Viktor Parma“ iz Krškega bi rabil za delo, ki ga namerava opraviti v tem letu, več kot 100 tisočakov. Če jih ne bo, bodo verjetno morali skrbeti že načrtovano število nastopov, za katere so naštudirali kar 22 pesmi, od renesančnih do slovenskih narodnih in umetnih, starejših in sodobnih avtorjev.

Močno so se povečali materialni stroški, zato se je zmanjševala ekonomičnost poslovanja. V prvem četrtletju so jih v primerjavi z istim obdobjem lani presegli kar za 30,1 odst. Gospodarstvo so bremenile še velike obresti od kreditov (predvsem za novo tovarno celuloze).

Zanimiv je podatek o osebnih dohodkih, ki so v začetnih mesecih naraščali skoraj enkrat hitreje od produktivnosti. Zaposleni v gospodarstvu so prejemali povprečno po 3.722 din, v negospodarstvu pa 4.385 din.

S precejšnjimi težavami so se otepali v Celulozi. Povzročale so jih razlike med podražitvami surovin in blokiranimi cenami izdelkov. Razen tega so imeli zaradi investicijskih del izpade v proizvodnji.

Imperial toži nad izgubo pri kruhu in navaja, da znaša ta 70 par pri kilogramu. Po rekonstrukciji pekarnice, ki je bila končana v prvem četrtletju, spečejo na dan po 10.000 kg kruha, kar je dovolj za potrebe krške in brežiške občine. Tudi za cene žvečilnega gumija menijo v Imperialu, da niso več realne, saj jih od 1974. leta sploh še niso zvišali.

Metalna Maribor, tozđ Senovo, je naštela med težavami veliko pomanjkanje dolgoročnih kreditov in povečane zaloge gotovih ter nedokončanih izdelkov.

J. TEPPEY

ŠE NAPREJ BREZ

V Kostanjevici že dlje časa zahtevajo nastavitve veterinarja, vendar to za sedaj ni izvedljivo. Posavski veterinarski zavod je na delegatsko vprašanje v občinski skupščini pojasnil, da ta ne bi bil polno zaposlen, razen tega bi imel neurejen delovni čas, zaradi česar bi težko dobili človeka za tako, strokovno izolirano mesto.

SUŠENJE. Dolgotrajna vročina in suša povzročata kmetom velike skrbi. Pridelek bo manjši in tudi otave ne bo toliko, kot so pričakovali. (Foto: Jožica Teppey)

Nove postelje za ostarele

V depandansi Trubarjevega doma počitka v Loki na voljo 60 ležišč - Naložba je veljala 11 milijonov dinarjev

V soboto, 10. julija, so izročili namenu novo depandanso Trubarjevega doma počitka v Loki pri Zidanem mostu. To je spet lepa zmaga medobčinskega sodelovanja občin nekdanjega trboveljskega okraja (Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Laško in Sevnica).

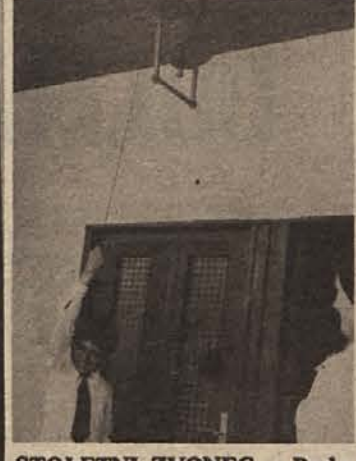
Omenjena prodobitev je plod dogovorov, kar tudi pomeni, da je zdaj napočil trenutek za boljše počutje in življenjske razmere oskrbovancev, ne nazadnje pa tudi boljše delovne pogoje delavcev v njem. Po vojni so delali v nič kaj zavidljivih razmerah:

graščina, v katero so namestili ostarele, je bila zgrajena okrog leta 1.200. Dom „pokriva“ obsežno območje z okoli 83.000 prebivalci, med katerimi je 8.500 starostnikov. Domskega varstva je v vseh občinah, ki jih zajema loški zavod, potrebnih 330 oseb, od tega 198 upokojencev. V akcijo za gradnjo v Loki so se leta 1974 s posebnim družbenim dogovorom vključila vsa društva upokojencev s tega območja, ki so za to namenila denar iz svojih skladov za

reševanje stanovanjskih vprašanj članov, pomagale pa so tudi vse prizadete občine.

V novi depandansi je prostora za 60 ležišč z vsemi potrebnimi pritlikalinami. S tem je dom postal zaokrožena celota, saj je bil v prvi fazi po letu 1970 že zgrajen prizidek z 48. ležišči. Depandanso je zgradil GIP Beton-Zasavje, tozđ Operativa Sevnica, domiselna notranja oprema pa je izdelek sevnškega Stillea. Kot nam je ob obisku dejala nova upravnica Zofija Koren, je treba po tej delovni zmagi nemudoma začeti akcijo za izgradnjo nove kuhinje, zakaj delovni pogoji v sedanji so izredno težavni.

ALFRED ŽELEZNIK

STOLETNI ZVONEC - Bodoče učence blanske šole bo spominjal na staro šolo še stari šolski zvonec, ki so ga v novi obesili na častno mesto.

NOVA TRGOVINA

V kratkem bo odprta nova trgovina za kmetijsko mehanizacijo in umetna gnojila Kmetijskega kombinata Zasavje-Sevnica v preurejeni sušilnici oglja. Minuli teden je bil že opravljen tehnični prevzem, sedaj čakajo na blago, s katerim bo trgovina založena. Še pred kratkim so bili na dvorišču kombinata traktorji „zetor“, ki so med kmeti že dalj časa zelo iskani.

DELOVNA ZMAGA - Nova depandansa se skladno vključuje v spomeniško zaščiteno loško okolje. Prav gotovo ga bodo vzljubili tudi oskrbovanci.

SEVNIŠKI PABERKI

KOGA IN KAJ MOTI - Borci si niso mogli kaj, kot da so delegatu Valentinu Hribarju poverili delegatsko vprašanje v občinski skupščini, kaj je z lokacijo za spomenik pijavškim talcem. Glavni del spomenika je kipar Rudi Stopar že skoraj konzerviral. Jutrjanika je pripravljena to hvalevredno akcijo financirati, ustvarilo pa se je pri urbanistih in cestarjih. Bo res treba postaviti nazaj križ?

ZGLEDEN POBUDNIK - Elektroinstalater Stane Vovk iz Lončarjevega dola je pripravljen dati sevnški krajevni skupnosti štiri stare milijone, če bi asfaltirali cesto. To je vsekakor pobuda, ki bi morala omejati denarce tudi ostalih ob tej cesti, in ni šment, da potem ne bi imeli asfalta prej kot katerikoli drug kraj v občini ob tolikšni soudeležbi.

NESTRPNEŽI - Svoj čas je bilo prelito že nekaj črnila zaradi raznih gostujočih cirkusantov in pavlih, ki so v glavnem iskali zaslužek s čim manj dela. Sedaj se neki tak že skoraj teden dni pripravlja v Šmarju, da postavi celo vrtiljak, a mu vse do sobote ni uspelo, čeprav je mnogo prej razpostavil namizni nogomet in kar je še podobnega.

SEVNŠKI VESTNIK

Še zapoznele pripombe dobrodošle

Pripravljen srednjeročni načrt razvoja občine - Malo pripomb iz KS, nedorečenost SIS

Rdeča nit, ki je prevevala oceno razprav in izvedenega usklajevanja dokumentov za načrt srednjeročnega razvoja trebanjske občine na petkovi seji občinske skupščine, je, da je bila razprava sorazmerno slaba, usklajevanje pa nezadovoljivo.

Očitno je, da je do kratkega stika prišlo zaradi malenkosti, vsaj kar se razprav po krajevnih skupnostih tiče. Sama razprava na zasedanju delegatov vseh treh zborov občinske skupščine je pokazala, da so nekateri delegati še skušali ujeti že skoraj „zamujeni vlak“, drugi pa so ponovno poudarjali stvari, na katere opozarjajo že dalj časa. Pohvalno je, kot se zavzema mirenska delegacija KS, da je treba že v tem petletnem obdobju razširiti mirensko čistilno napravo, zgraditi tako napravo v Trebnjem in sploh misliti na varstvo okolja. Delegat Jože Kocjan iz Velikega Gabra je prenesel občutke svoje delegacije, da sedanji srednjeročni načrt občine postavlja v ugodnejšo luč dosedanja industrijska središča, manj razvite krajevne skupnosti pa naj bi spet potegnile krajši konec. Videti je, da se bo tudi na gabskem koncu premaknilo: potekajo namreč razgovori za industrijski obrat

Tovila. Krajinji bi seveda radi ob stoletnici šole videli še novo telovadnico, ki bi služila tudi kot kulturna dvorana, novo pošto in prostor za krajevni urad. Pogrešajo dorečenost načrta, posebno pri interesnih skupnostih, zavzemajo pa se tudi za večjo solidarnost med KS.

Že v pripombah komiteja občinske konference ZK so bile dorečene misli za razvoj obrata Induplati v Mokronogu, vprašanje zdravstvene postaje naj bi bilo postavljeno z dnevnega reda leta 1978. Šentrupeški delegati ponovno opozarjajo na nujnost regulacije hudoorniške Bistrice, trebanjski delavci pa se ne želijo v nedogled tresti za življenje v avtobusih na preozki cesti Ornuška vas-Poljane. Po programu republiške skupnosti za ceste naj bi slej ko prej odklenkalo tudi prahu in makadamu skozi Doljno Nemško vas in Ponikve.

A. ŽELEZNIK

Iz kraja v kraj

SLABI GOSTITELJI - V trebanjski občini bi se prav gotovo lahko ustavilo več turistov, če bi imeli kje prenočevati. Res je sicer nekaj takih objektov, a kaj, ko je vse skupaj bolj kot kaplja v morje. Znano namreč je, da nobeno gostišče ne premore toliko prenočišč, da bi lahko prenočilo toliko turistov, kot jih pripelje večji avtobus!

„KONJSKE GLAVE“ - Grederji, ki orjejo republiške makadamske ceste, so kot tanki brez pešadije: za njimi, kot je ugotavljal delegat iz Ponikve na zadnji seji občinske skupščine, ostajajo kamni in drug sprjeti material, ki ga ti stroji narinejo z

roba cestnišča prav na sredo ceste, da si lomijo ude in ko olesa šolarji in mopedisti. Na sliki: cesta po enem takem „oranju“.

PRIPRAVE NA PREVZEM - V mirenski Kolinski, tozđ Tovarna za predelavo krompirja, se resno pripravljajo na novo sezono. Tu in tam je treba kaj postoriti na razkladalni rampi (na sliki), delavci novomeškega Cestnega podjetja pa že betonirajo temelje novega skladišča. (Foto: Železnik)

TREBANJSKE NOVICE

KRŠKI TEDNIK

Obetajo se debelejšje kuverte

Po dogovoru o temeljih družbenega plana novomeške občine do leta 1980 naj bi čez pet let zaposlovali 26.000 ljudi – Uvoz pokrit z izvozom – Za realnih 12 odstotkov večji osebni dohodki

Pred občani novomeške občine je bil predlog dogovora o temeljih družbenega plana občine Novo mesto v obdobju 1976-1980. Da bi ta načrt uresničili, bi morali zagotoviti, da bo tekel družbenoekonomski razvoj (denar je pač pomemben temelj razvoja) v nekako teh razmerjih:

Predvidevajo, da se bo prebivalstvo novomeške občine povečalo vsako leto za 1,7 odstotka, leta 1980 naj bi živel na občinem območju 57.000 ljudi. Upošteva naravna gibanja prebivalstva in ekonomsko širjenje obsega delovanja, naj bi se število zaposlenih vsako leto povečalo za 4,3 odstotka, leta 1980 bi imeli v občini 26.000 zaposlenih.

Načrtujejo tudi, da se bo produktivnost dela povečevala vsako

leto za najmanj 3,6 odstotka, realna vrednost družbenega proizvoda pa za dobre štiri odstote. Ker bo v letu 1976 in 1977 stopnja rasti nekoliko nižja, tako obetajo, hitrejša rast zagotovljena v drugi polovici obdobja do leta 1980. Tako naj bi se družbeni proizvod na prebivalca novomeške občine povečal od 48.540 dinarjev v lanskem letu na 64.500 din v letu 1980.

Predvidevajo, da se bo letni izvoz blaga povečeval za najmanj 10 odstotkov, uvoz pa bo naraščal znatno počasneje. Uvozne potrebe novomeškega gospodarstva naj bi bile sčasoma v celoti zjamčene z izvozom.

Omenjeni porast družbenega proizvoda bo terjal v petletnem obdobju 2,2 milijarde dinarjev za gospo-

darske investicije in 1,8 milijarde za naložbe v obratna sredstva. Načrtovani obseg družbene reprodukcije bo možno uresničiti, če bodo vse oblike porabe usklajene z rastjo družbenega proizvoda. V skupni delitvi družbenega proizvoda bi morali zagotoviti postopno večanje organizacij združenega dela: od 66 odstotkov v lanskem letu na 70 odstotkov v letu 1980.

V okviru sredstev, namenjenih za življenjski standard, bi morali zagotoviti hitrejši rast sredstev za pokrivanje dogovorjenih skupnih potreb. Mošnjiček za te namene naj bi se vsako leto „debelil“ za 7,5 odstotka, sredstva za neto osebne dohodke pa bi narasla letno za 6,8 odstotka. Na teh temeljih bi se realni osebni dohodki na zaposlenega v novomeški občini povečevali letno za 2,4 odstotka, kar pomeni, da bi dobivali zaposleni Novomeščani leta 1980 v modrih ovojnicah za realnih 12 odstotkov več denarja kot danes.

M. B.

Preobremenjeni zdravstveni delavci

Pripombe skupščine SIS Novo mesto na predlog razvoja do 1980

Na izredni seji obeh zborov skupščine interesnih skupnosti Novo mesto, ki je bila pretekli teden v športni dvorani, so potrdili predlog dogovora o temeljih družbenega plana skupščine občine Novo mesto za obdobje 1976 – 1980.

Program dogovora so delegati zborov soglasno sprejeli, pripombe so bile le k sklepu o raziskovalni in inovacijski dejavnosti v občini, ki da je premalo poudarjen. Tudi delegati zbora zdravstvene skupnosti so ob podatku, da bo dotok zaposlenih v tem obdobju 5.000 novih delavcev, pripomnili, da bo to gotovo vzročilo še večjo preobremenjenost zdravstvenih delavcev. Prav zato bi bilo prav, če bi bolj skrbeli za kadrovske usmerjanje v zdravstvene dejavnosti.

Ob koncu so bili določeni podpisniki tega dogovora: to so vsi predsedniki skupščin posameznih interesnih skupnosti.

B. B.

NOV AVTO IN BRIZGALNA – Vrhpoljski gasilci so pred dnevi dobili sodoben gasilski avto in motorno brizgalno. Denar zanj so prispevali občani domala cele šentjernejske doline, obilno pa je posegla v žep tudi gasilska zveza Novo mesto. (Foto: P. Miklič)

Vrhpoljska pridobitev

MLADI SKLENILI, DA GASILSKO DRUŠTVO NE SME UMRETI – Uresničene sanje: avto in motorka

Pred nekaj leti je bilo gasilsko društvo na Vrhpolju pri šentjerneju tik pred razpadom, danes pa šteje 45 aktivnih in 7 častnih članov, desetino pionirk, ustanoviti pa nameravajo tudi žensko gasilsko ekipo.

Da je vrhpoljsko gasilsko društvo, ki je bilo ustanovljeno leta 1907, spet zaživelo, je predvsem zasługa mladih članov, ki so najprej „izvrtili“ denar za nabavo najpotrebnejšega orodja (predvsem cevi), letos pa so s pomočjo gasilske zveze Novo mesto in občanov šentjernejske doline zbrali toliko denarja, da so lahko kupili sodoben avto in motorno brizgalko. Občani so prispevali za avto 28.000, za motorko pa 12.000 dinarjev, občinska gasilska zveza je dodala za avto 30.000, za brizgalno pa 15.000 dinarjev. Kar je še manjkalo, so s svojim delom prislužili vrhpoljski gasilci.

Avto in brizgalno so ob navzočnosti številnih gostov slovesno izročili namenu ob dnevu borca. Ob tej priložnosti je predsednik občinske gasilske zveze Novo mesto Milovan Dimitrič izročil 56 zaslužnim gasilcem priznanja. Sedem članov je

prejelo odklivanja za 50 let dela v gasilskih vrstah. Zanimivo je, da so vrhpoljski gasilci zgradili svoj prvi, leseni dom že na začetku tega stoletja. Po vojni so morali zgraditi novega, ker je starega požgal okupator, ki je pokradel tudi orodje. Uniforme pa so vrhpoljski gasilci rešili, darovali so jih partizanom.

P. M.

PRIZNANJA MAISTROVIM VOJAKOM

Te dni je v Dolenjski galeriji v Novem mestu predstavnik republiškega odbora prostovoljcev-borcev za severno mejo 1918-19 podelil plakete in medalje 95 članom te organizacije iz štirih dolenjskih občin. O čilosti in svežini vojakov generala Maistra pričajo podatki, da se je slovesne podelitve udeležilo kar 65 prostovoljcev za severno mejo, nobeden ni štel manj kot 7 let. Na plaketi, ki jo je prejel vsak od njih, piše, da je to priznanje za ljubezen do domovine in borbenost, ki jo je izkazal kot prostovoljec-borec v bojih za osvoboditev severne meje v letih 1918-19.

Suhokrajinski drobiž

NEURJE IN TOČA sta v ponedeljek, 12. julija, okoli 16. ure dokaj prizadela nekatere kraje v žužemberški krajevni skupnosti. Računajo, da je na lokalnih cestah in krajevnih poteh škode za okoli 150.000,00 din. Toča, ki je prišla z neurjem, je prizadela posevke in vinograde ter sadovnjake v vaseh Lašče, Podgozd, Jama, Dvor, Koti, Vinkov vrh, Mačkovec, Sardinja vas, Trebča vas in Stavča vas, nekaj pa tudi po vaseh okoli Ajdovca.

SKUPNO RAZSTAVO fotografije, ki prikazuje delo kulturno-umetniškega društva Žužemberk ter družbeno-političnih organizacij in društev z dokumenti iz NOB, in razstavo slik znanega slikarja – amaterja FRANCA MLAKARJA iz Žužemberka je obiskalo nad 400 ljudi, ki so se o njej pohvalno izrazili.

GASILCI V ŠMIHELU PRI ŽUŽEMBERKU pripravljajo za v

nedeljo, 25. julija popoldne, veliko vrtno veselico, na kateri bo igral narodnozabavni ansambel Franca Potočarja. Čisti dohodek veselice so namenili nadaljnjemu urejanju gasilskega doma.

V SREDNJEM LIPOVCU kopljejo jame za nov daljnovid za vasi Srednji Lipovec in Mali Lipovec, ki imata sedaj zelo slabo oskrbo z električnim tokom, saj je sedanje omrežje priključeno na enkilovoltni transformator, katerega pa bodo zamenjali z novim, močnejšim. Vaščani so pri akciji zelo prizadevani, še posebej pa odbor.

ŽETEV PŠENICE je v Suhi krajini v glavnem zaključena. Pridelok je sicer še kar dober, zrnce pa je bolj drobno. Če ne bi bilo suše, bi bila letošnja žetev bogatejša kot v prejšnjih letih.

M. S.

Melamin: glavna razprava končana

Zdaj sprejeti program za spreminjanje obstoječega stanja oziroma prilagajanja novemu zakonu o združenem delu – Tesneje s kupci, dobavitelji in sorodnimi podjetji

Na razširjeni seji političnega aktiva kemične tovarne Melamin Kočevje so pred kratkim obravnavali analizo samoupravnih in dohodkovnih odnosov v luči novega zakona o združenem delu.

Najprej so ugotovili, da je analiza še presplohna oziroma pre malo določena. Tako so na primer blagovni tokovi (nabava surovin in prodaja izdelkov) ugotovljeni, vendar bo treba z vsemi dobavitelji in kupci skleniti dogovore o nabavi in prodaji, količinah, kvaliteti, ceni surovin in izdelkov ter seveda tudi o delitvi dohodka.

Pri vsem tem je treba upoštevati še prvotno podjetje, se pravi tudi investicije. Svoj razvojni program mora Melamin uskladiti s sorodnimi delovnimi organizacijami, da ne bi po nepotrebnem proizvajali isto in računali na iste kupce kot kakšno sorodno podjetje. Z dobavitelji surovin in kupci izdelkov pa je treba skleniti tudi dogovore o skupnih vlaganjih, če sama KTK ne bo zmogla investicij.

Do konca leta mora Melamin ugotoviti tudi, v katero smer se bodo proizvodni povezovali oziroma združevali in to povezovanje tudi izpeljali.

Popraviti bodo morali izvozno bilanco, saj zdaj 38 odst. surovin uvažajo, izvažajo pa le 4 odstotke izdelkov. Vendar bi morali pri tem upoštevati, da bi morala lesna industrija manj uvažati, če bi Melamin uresničil svoj razvojni program, kar pomeni, da bi bil končni učinek zmanjšanje uvoza.

Razprave v Melaminu so se udeležili tudi predstavniki CK ZKS in njegovih organov Ivan Godec, Lojze Fortuna in Nada Amanovič, novi sekretar medobčinskega sveta ZK Ljubljana Marjan Jelen (ki ga je tiskarski škrat v 28. številki DL „prestril“ v Jelencu) ter sekretar občinskega komiteja ZK Jože Novak in predsednik IS občine Kočevje Alojz Petek.

V Melaminu je v teh dneh potekala tudi razprava o zakonu po delovnih skupinah in izmenah. S tem je osnovna razprava o zakonu zaključena, zdaj pa bodo prešli na spreminjanje odnosov oziroma na prilagajanje sedanjega stanja v de-

lovni organizaciji novemu zakonu.

Prostor za grobove

Krajevna skupnost Kočevje je tri mesece urejala novi del pokopališča (četrti sektor) in tako zagotovila prostor za pokopavanje za najmanj nadaljnjih 10 let. Do jeseni bodo uredili še poti ter razmejili in razporedili zemljišča. Vsa ta dela bodo veljala okoli 250.000 din. Do jeseni pa bo prostor za pokopavanje še na sedanjih treh sektorjih. Ta ureditev oziroma priprava zemljišča je bila potrebna zato, ker so bile tu skale in jih je bilo treba razminirati in odstraniti do globine 2,5 m.

Novo kočevsko pokopališče (prva trije sektorji) je bilo napolnjeno že nekaj letih po otvoritvi tudi zato, ker so občani prekopalni sem svojce s starega pokopališča na Trati. To ni bilo pametno. Boljše in cenejše bilo, če bi vzdrževali staro pokopališče.

TABORNIKI OB KOLPI

V Dolu ob Kolpi je vsako leto več šotorov, čeprav tu ni organizirane kampa s tekočo vodo, sanitarnimi jami in drugim. Pred kratkim je taborilo 25 kočevskih tabornikov od 20. julija do 5. avgusta pa bodo tu medvedki in čebelice taboriškega odreda Tone Tomšič iz Ljubljane. Sem prihajajo taboriti tudi posamezne družine oziroma skupine iz Kočevja in drugih krajev oziroma občin.

Pokopali smo človeka in pisatelja Toneta Ožbolta

V nedeljo, 18. julija, smo se v Kočevju za vedno poslovili od Toneta Ožbolta, prvoborca, pisatelja, predvsem pa izrednega tovariša. Na zadnji poti ga je spremljalo veliko domačinov, tovarišev iz partizanskih dni in povojne izgradnje ter rojakov iz Čabranske doline, nekele Petra Klepca, ki jo je tako lepo opisal v svoji zadnji knjigi.

V poslednje slovo so mu spregovorili predstavniki SZDL, ZZB, Odbora centralne tehnike KPS, Osišniške doline, mladine in lovcev. Člani Lovske družine Mala gora, katere član je bil, so mu v slovo poslednjič zatrobili na lovski rog in mu priredili zadnjo brakado. Častno salvo pa mu je izstrelil vodjakov.

Ob tem zadnjem slovesu so mnogim, tudi odraslim, trdnim možem ušle solze, ostalim pa se je videlo, da jih le težko zadržujejo. Vsi smo se namreč zavedali, da pokopujemo resničnega prijatelja in tovariša, ki je

vedno skušal vsakega razumeti in mu pomagati. J. P.

PLES MLADIH – Crni potok je sicer obkrožen z žično ograjo, divjad ne uniči vseh polj, vendar to ni vas, ki propada. To dokazuje predvsem mladina, ki je v vasi kar pecej. Prav najmlajši so takoj „neuradno“ odprli ples ob otvoritvi vodovoda. (Foto: Primc)

Zdaj vodovod, žele še ceste

MLADI VAŠKI ODBOR je ob pomoči vseh krajanov in skupnosti napravil veliko za napredek Črnega potoka

3. julija popoldne je v Črnem potoku pri Kočevju predsednik izvršnega sveta občine Kočevje Alojz

Petek odprl vodovod, za katerega so veliko prispevali vaščani v obliki samoprispevka in prostovoljnega dela, razen tega pa so prispevali pecej tudi nekatere delovne organizacije in Hydrovod. Ob tej priložnosti je razen predstavnika režijskega odbora Alojza Marolta spregovoril še predsednik krajevne organizacije ZZB Rudolf Vrabič, saj so domačinom hkrati z otvoritvijo vodovoda pomagali tudi dan borca.

Rudi Vrabič je ob tej priložnosti spomnil, kako so tudi prebivalci tega območja šli z golimi rokami in sovražniku in zmagali. Med vojno so bile uničene ceste, mostovi, železnice, po vojni pa so vse obnovili. „Samo z žulji se doseže boljše življenje“, je poudaril in dodal, da je lepšo bodočnost treba delati, delati in graditi. Tako je Črni potok dobil elektriko in vodovod, zdaj pa mu je potrebna še dobra cesta. Iz govora Alojza Marolta, člana režijskega odbora za gradnjo vodovoda, ter kasnejšega govora z gradnjo in s predstavnikom vsakega zasebnega Viktorjem Lavričem pa smo zvedeli, da so se vaščani posebno prizadevali za vodovod zadnja tri leta, saj je gradnja vodovoda pa je trajala tri mesece.

Za gradnjo so dobili iz sredstev občinskega samoprispevka 250.000 din, Hydrovod je prispeval v delovnem materialu 1.060.000 din, ZKGF pa v delovni sila 900 m trase, Itas pa je prispeval buldozer za zagrinjanje jarkov, za vsako gospodinjstvo oziroma za vsako družino pa je trajala prispevalo za vodovod 7.000 din, 70 prostovoljnih delovnih ur.

Crnopotočani so tudi v minulih letih pridno delali za napredek vasi. Tako so obnovili kulturno dvorano, zgradili gasilski dom, razširili cesto, popravljali ograjo proti divjadi in vasi in opravljali razna druga dela. Zelo si želijo še asfalta do vasi, če kar so pripravljene dati tudi svoj delež. Najbolj so si zapomnili besede predsednika izvršnega sveta Alojza Petka, ki je med otvoritvijo vodovoda med drugim dejal: „Cesta nam tudi tu.“

Seveda imajo vaščani še nekatere druge želje. Predvsem bi si radi umetno dili pri manjšem umetnem jezercu v vasi kopališče. J. PRIMC

Kolektiv Itasa dolžan vrniti dolg tovarišem

„Vse preveč razpravljamo, kdo je kriv v Itasu za to ali ono, ko je razumljivo, da je za sbo gospodarsko stanje kriva predvsem kadrovska zasedba. V zadnjem letu je število visoko strokovnih kadrov upadlo celo na 0,6 odstotka, čeprav bi jih taka delovna organizacija morala imeti okoli 8 odstotkov.“ je poudaril na nedavni skupni seji občinskega komiteja ZK Kočevje in sveta ZK Itas predsednik izvršnega sveta občine Alojz Petek.

Glavna ugotovitev sestanka je bila, da v zadnjih dveh mesecih samoupravne akte v Itasu pospešeno usklajujejo z ustavo, ostale službe pa še prepočasno uresničujejo programe, ki bi Itas privedli iz slabega gospodarskega položaja. Itas je namreč izdal za okoli 50 milijonov dinarjev menic, ki jih mora plačati do septembra. Vendar je malo verjetno, da bo do roka poravnal vse dolgove. Če jih ne bo, bo morala to storiti banka, kar pomeni, da bo imela potem

manj denarja za pomoč ostalim delovnim organizacijam, če se bodo znašle v težavah.

Zato je dolžnost vseh članov kolektiva Itas, da složno poprijmejo za delo, da bolje izkoristijo delovni čas, material, orodje in stroje, skratka, da v istem delovnem času več in bolje naredijo. Člani kolektiva sami priznavajo, da je v Itasu še veliko notranjih rezerv. Če kolektiv sam ne bo odpravil slabosti in izboljšal gospodarjenja, se lahko zgodi, da pride pod prisilno upravo. Vendar zdaj še prevladuje mnenje, da to ni potrebno, ker je kolektiv že dostiokrat dokazal, da zna delati, in se bo verjetno izkazal tudi tokrat. Sicer pa imajo člani kolektiva ne le dolg do delovnih organizacij, ampak do vseh tovarišev v ostalih delovnih organizacijah, saj so te prispevale Itasu (prek banke) denar, da se lahko s to pomočjo in svojo pridnostjo izkoplje iz težav. Verjetno pa bo treba zategniti tudi pas, se pravi zmanjšati osebne dohodke. J. PRIMC

Velike zaloge – Itas Kočevje je v prvih treh mesecih letos imel velike zaloge, ki so zdaj začele kopneti. Vendar tudi če bo vse prodano, ne bo zadoščalo za pokritje vseh dolgov dobaviteljem. (Foto: Primc)

VELIKE ZALOGE – Itas Kočevje je v prvih treh mesecih letos imel velike zaloge, ki so zdaj začele kopneti. Vendar tudi če bo vse prodano, ne bo zadoščalo za pokritje vseh dolgov dobaviteljem. (Foto: Primc)

KOČEVJSKE NOVINE

Načrtneje o sporazumih

Samoupravljalci ZKGP o zakonu o združenem delu

V ZKGP Kočevje, v katerem združuje svoje delo blizu 1400 delavcev, bodo javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu zaključili v vseh delovnih sredinah še ta teden. V dosedanjih razpravah je prišla do izraza zavest delovnega človeka, da kot samoupravljalci lahko vpliva na boljše samoupravno počutje v delovni sredini, kjer z drugimi delavci združuje delo in sredstva.

V tozod Gospodarstvo Rog menijo, da je potrebno v praksi čimprej urediti ocenjevanje poslovanja po delu. V dohodku pa je potrebno ločiti tisti del, ki je rezultat izjemno ugodnih pogojev poslovanja.

OBVESTILO DOPISNIKOM

Do nadaljnega obvestila pošiljajte vse članke, fotografije in druge prispevke na naslov „Dolenjski list - uredništvo, p.p. 33, 68001 Novo mesto“. To obvestilo velja za dopisnike iz kočevske in ribniške občine, pa tudi za obe občinski skupščini ter delovne in druge organizacije, ki pošiljajo vabila za razne sestanke, proslave in druge prireditve.

Kmet na traktorju

Krajevna skupnost Predgrad in Avto-moto društvo Kočevje sta organizirala tečaj za voznike kmetijskih traktorjev. Da ne bi kmetje izgubljali preveč časa, so imeli tečaj kar v Predgradu, kamor so se vozili predavatelji iz Kočevja. Za tečaj se je prijavilo 13 kandidatov iz občine Kočevje in 14 iz občine Črnomelj. Priprave za izpise trajajo 26 dni. Za izpit se je prijavilo 24 kandidatov, uspešno pa ga je opravilo 21 kandidatov. Izpite so opravljali teoretično in v voznjah po polju in cestah. Vsem se je poznalo, da so v voznjah najsposobnejši. Zanimivo je, da so prihajali na vaje in h končnim izpitom vsi z lastnimi traktorji. Tečajniki so bili stari od 17 do 55 let ali povprečno 39 let. Izpit je naredilo tudi 17-letno dekle, ki želi ostati doma na kmetiji. Torej je kaže, da bi mladi ob ustreznih pogojih ostajali na domačijah oziroma kmetijah.

V tozod Gospodarstvo Lašče so poudarili, da bo potrebno v bodoče posvetiti več pozornosti enakovrednemu položaju vseh tozod na ravni delovnih organizacij in združenega podjetja, predvsem glede solidarnosti. Zaradi tekočega spremljanja poslovanja tozodov pa mora čimprej zaživet sistem žiro računov za vsak tozod. Zato je treba zagotoviti primerno zasedbo delovnih mest v interni banki združenega podjetja.

Kritično so ocenili tudi obravnavo samoupravnih sporazumov, ki prihajajo v temeljne organizacije preveč nenačrtno. Potrebno bi bilo terminsko določiti roke, do katerih naj bodo samoupravni sporazumi dostavljeni v obravnavo, ter hkrati določiti dovolj dolge roke, do katerih naj bi le-ti bili obravnavani oz. sprejeti.

Tudi v analizi samoupravnega organiziranja delavcev je nakazanih več stvari, ki jih bo potrebno v samoupravni praksi spremeniti. Tako v sestavi delavskih svetov OZD in SOZD ter načinu njihovega delovanja še ni docela upoštevan delegatski sistem. Tozod Govedoreja in tozod Prašiče-rea imata organiziranih v svoji sestavi več organizacijskih enot - obratov, tozod Mesarija in tozod Kmetijska kooperacija pa več poslovnih enot (prodajal in odkupnih postaj). Delavci teh organizacijskih enot ne odločajo samostojno, temveč skupaj z vsemi delavci temeljnih organizacij. Delavci so v skladu z ustavo s samoupravnimi sporazumi uredili medsebojne odnose, pravice, obveznosti in dolžnosti do skupnih strokovnih služb v OZD in SOZD. V sporazumih pa ni določeno, da se za te službe poleg sredstev za osebne dohodke in skupno porabo zagotavlja tudi sredstva za razširitev materialne osnove dela, čeprav v praksi zagotavljajo tudi te. Temu vprašanju so v razpravah po sindikalnih skupinah posvetili pozornost tudi delavci skupnih služb združenega podjetja. Veliko je še zadev, ki so jih delavci ZKGP obravnavali v javni razpravi. Odbora, ki sta bila na nivoju delovnih organizacij zadolžena za usmerjanje javnih razprav, bosta vse pripombe in predloge zbrala in pripravila predloge za spremembe v naši samoupravni praksi. Zaključno analizo bo najprej obravnaval politični aktiv združenega podjetja, konkretne akcije pa bodo nato sprejeli samoupravni organi.

„PRIREDILI“ 220 KIL

Ob koncu šolskega leta so v Črnomaljskem internatu stehitali vseh 64 gojencev. Internatska hrana je učencem in dijakom očito šla v tek, saj so se v dobrih devetih mesecih, kolikor traja šolsko leto, skupaj zredili za 220 kilogramov. „Rekord“ ima učencev 7. razreda, ki se je zredil kar za 11 kilogramov.

SAMO PRIGLASITEV JE PREMALO

Smo v sezoni raznih vesellic in večkrat pride do zapletljivosti, ker prireditelji pozabljajo, da je za vsako prireditev, kjer točijo alkoholne pijače in prodajajo jedila, potrebno najmanj 14 dni prej vložiti prošnjo za dovoljenje na oddelek za gospodarstvo. Na podlagi tega da soglasje veterinarska in sanitarna inspekcija. Seveda je prav tako potrebno nekaj dni prej prireditvev priglasiti upravnemu organu za notranje zadeve.

Za sindikat ni počitka

V vseh večjih delovnih kolektivih v črnomaljski občini so že zaključili javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu. Okoli 70 odstotkov delovnih ljudi v občini se je seznanilo z osnutkom, zlasti s tistimi poglavji in členi, ki neposredno zadevajo njihovo problematiko.

„V večjih delovnih organizacijah je razprava stekla bolje kot v manjših,“ pravi predsednik občinskega sindikalnega sveta Rade Vrlinič. „Izkazalo se je, da je bilo v občini premalo osnutkov zakona, zato so

jih pred razpravo nabavili toliko, da ga je imela vsaka skupina delavcev. Zlasti v pripravjalnem obdobju smo opazili, da hočejo „uvažati“ predavatelje, vendar smo se temu odločno uprli, saj bi to razvednilo razpravo.“

Sindikat upa, da bo javna razprava v občini zaključena do 10. avgusta.

„Prejšnji terek je sindikalni svet skupaj s črnomaljskim združenjem obrtnikov sklical posvet o osnutku zakona. Povabili smo vse obrtnike in pri njih zaposlene. Vseh skupaj je okoli 200, prišlo pa jih je komaj 30, čeprav smo izbrali tiste teme, ki bi obrtnike morale še posebej zanimati: politično izhodišče osnutka zakona, združevanje dela in sredstev v zasebni lastnini z družbenimi sredstvi in delovna razmera oziroma kolektivna pogodba. Dogovorili smo se, da bomo konec avgusta, po dopustih, ponovno sklicali posvet. Takrat nameravamo tudi ustanoviti osnovno organizacijo sindikata zaposlenih pri zasebnikih in se pogovoriti o vpisovanju javnega posojila za ceste, saj je ravno pri obrtnikih odziv precej slabši, kot smo pričakovali.“

A. B.

KMALU ASFALT OD ŠTRELJEVCA DO VRTACE

Pred kratkim so začeli dela za popravilo ceste Vrtača-Štrlejevca. Cesta bo tekla v glavnem po stari trasi, manj pa bo ovinkov in strmih klancov; široka bo pet metrov. Po načrtih bi moral biti asfalt položen do konca julija, gotovo pa bo nared do srede avgusta. Nova cesta bo največ koristi prinesla vaščanom Štrlejevca in okoliških vasi, ki so zaradi slabe ceste zelo negotovali, pa tudi semiška Iskra si bo skrajšala pot do Jugorja.

FRANC DERGANČ

ČRNOMALJSKI DROBIR

KOPALNI AVTOBUS - Viator, tozod Črnomelj, je v poletni sezoni dobro poskrbel za kovanje željne Belokranjce. Vsako soboto in nedeljo pelje v Selce „kopalni avto-bus“. Iz Metlike je odhod ob 5. uri, iz Črnomlja ob 5.20 in v Vinice ob 5.45. Ob 8. uri prispe avto-bus v Selce in potniki se lahko kar 10 ur namakajo v morju. Povratna vozovnica stane iz Metlike 75 dinarjev, iz Črnomlja 70 in v Vinici 65 din; otroci od 4. do 10. leta imajo 30 odst. popusta.

Poskrbljeno je tudi za tiste, ki jim je morje predelež: vsako soboto in nedeljo se lahko iz Črnomlja z avto-busom ob 9. uri ali 12.30 odpeljejo do Podzemlja, povratek pa je ob 13. in 18.15. Na Vinico se lahko kopalci odpravijo z rednimi avtobusi, povratek pa je ob sobotah ob 18.15, ob nedeljah pa ob 20. uri.

Črnomaljski poročevalec

V Riku so samokritični

Razprava o analizi zakona o ZD daje sadove

V ribniškem RIKU že dalj časa potekajo razprave za dokončno analizo zakona o združenem delu. Tako je bila pred kratkim tudi seja političnega aktivna te organizacije, kateri je prisostvoval član skupščine SRS Mitja Mejak.

Na seji je bilo največ govora o družbenoekonomskem položaju delavca v združenem delu. Ugotovili so, da je premalo poudarka na poglobljeni analizi dohodkovnih odnosov med zunanji partnerji in matično organizacijo, pa tudi, da ni

prikazano dejansko materialno stanje v kolektivu.

Največ kritike je bilo na račun dela delegatov, ki sklepov, sprejetih na sestankih vodilnih teles, ne prenašajo na širše kroge delavcev. Obenem pa so ugotovili, da so delegati premalokrat vabljani na seje samoupravnih organov, kar seveda otežuje njihovo delo z bazo.

Vse navedene pomanjkljivosti in kritike z morebitnimi dopolnitvami bodo ocenili na sestankih delovnih enot organizacije in tako dali dokončno oceno.

B. B.

NIC PROSTOVOLJCEV

Režijski odbor za gradnjo pretvornika nad Ortnekom v ribniški občini je poizkušal s prostovoljno delovno akcijo „opravi nekatera dela. Vendar na prostovoljno delo ni prišel noben domačin, ampak le ekipa vojakov. Kaže, da lepo in toplo vreme domačini izkoriščajo za delo na polju in drugod.

ASFALT V GLOBELI

V Globeli pri Sodražici so pred kratkim odprli novo asfaltirano cesto, dolgo 1 km. Večino dela so opravili vaščani sami, prispevali so tudi denar, pomagala pa jim je krajevna skupnost in nekatere delovne organizacije.

Vsekakor je to za vaščane Globeli pomembna pridobitev, predsednik krajevne skupnosti Ludvik Janež pa je otvoritev ceste označil kot dogodek stoletja tega malega kraja. Vedeti moramo, da so prebivalci Globeli pred kratkim odprli tudi nov vodovod, ki so ga prav tako sami zgradili, zato jim gre pohvala, obenem pa so lahko za zgled marsikateri občini ali kraju.

K. O.

OBVESTILO DOPISNIKOM

Do nadaljnega obvestila pošiljajte vse članke, fotografije in druge prispevke na naslov „Dolenjski list - uredništvo, p.p. 33, 68001 Novo mesto“. To obvestilo velja za dopisnike iz kočevske in ribniške občine, pa tudi za obe občinski skupščini ter delovne in druge organizacije, ki pošiljajo vabila za razne sestanke, proslave in druge prireditve.

Metliški poletni dremež

Kolektivni dopusti so izpraznili tovarne, zamrlo je tudi politično, kulturno in športno življenje - Metlika je turistično le prehodno mesto

Julij in avgust sta mirna meseca. Sestanki so za nekaj časa zginili z dnevnega reda, kulturnih in športnih prireditev ni, a tudi stroji v delovnih organizacijah so utihnili, kajti več-

na delavcev se je odločila za kolektivni dopust.

V Metliki je živahnije kot navadno: kača avtomobilov se vije proti Karlovcu in dalje na morje, niso pa redki tujci, ki se ustavijo v mestu, da se okrepčajo za nadaljevanje poti. Radi posežejo po odojčkih, ki se vrte na električnih pekačih od Jugorja do Vinice pa še na hrvaški strani, hvalijo dobra vina iz vinske kleti in lepoto pokrajine. Domači ljudje pa se namakajo na kopališču v Metliki, kjer dobi človek v restavraciji kaj za pod zob, na Primostku, v Gribljah, v Podzemlju in na Vinici, ki postaja vse bolj priljubljen kamp.

Kaj „pretresljivejšega“ se ne zgodi in velikokrat je tako, da pride večer in z njim dolg čas, kajti glasbe za ples ni nikjer niti ob sobotah, kino podjetje je prekinilo s filmskimi predstavami, a se zavoljo tega nihče ne razburja. Večina ljudi poseda po terasah, srča pijačo ali gleda poletni televizijski program.

Letos se je veliko delovnih ljudi odločilo, da prežive dopust kje ob morju. Delavci Beti si nabirajo moči v svojem počitniškem domu v Seči pri Portorožu. Dom bo zaseden vsa sezona.

Vendar ne počivajo vsi, ki so na dopustu. Nemalo je takšnih, ki izkoristijo proste dni za dograditev hiše, za kovanje kanalizacije ali za kaj podobnega. Na delo se bodo vrnili utrujeni, toda drugače najbrž ne gre, kajti le z odrekanjem jim bo uspelo zgraditi si lasten dom.

Ko bo minilo vroče poletje, se bo življenje vrnilo na stare tir in tako tudi vsakdanje delo, skrbi in težave.

T. G.

SPREHOD PO METLIKI

SVETLOBNI NAPIS za hotel Bela krajina je že lep čas pokvarjen. Od vsega napisu gorita samo črki HO, pa se ljudje takole v šali sprašujejo, če ni HO prislov smeha, namerjenega postrežbi, cenam ali še čemu drugemu. Napačno sicer ni vredna omembe, toda po majhnih stvarih se pozna, kakšni smo, ko gre za kaj večjega.

SE SREČA JE, da so zdaj poletni noči jasne in svetle. Edinole Lunina svetloba skrbi, da prebivalci Brega revolucije ne tavajo po temi in da si ne polomijo okončin, ko stopajo po zanemarjenih stopnicah, ki vodijo na Cesto bratstva in enotnosti. Če se že prebivalci hudujejo nad temo, pa je zelo dobro došla mačkam, ki jih je tu pravo množstvo.

OKOLICA NOVIH BLOKOV je posuta z debelim gramozom, ki ni niti lep, a še manj primeren za hojo. Prebivalci se radi pošaljajo, da dobi v bloku stanovanje le tisti, ki je včlanjen v Planinsko društvo. Sicer pa že dolgo obljubljajo asfalt, toda od obljub do dejanja je le prevelik korak. Malo zelenila in rož bi prispevalo k lepemu videzu novega naselja, toda okrasno cvetje ne poganja iz kamenja.

NOVI VETROVI SO ZAPIHALI v hotelu „Bela krajina“. Ze na prvi pogled je opaziti več reda, a tudi postrežba je stoodstotno boljša. Veliko pohval pa dobijo tudi kuharice, saj pripravijo okusno hrano. Gotovo bo vse to prineslo večji obisk gostov, ki ob večerih radi posedajo na terasi, kjer opazujejo ples večš okrog uličnih svetilk.

NEKATERI ŠOFERJI uprizarjajo prave dirke po mestnih ulicah. Še posebno cvilijo gume pred bifejem in hotelom, ker je tamkaj največ ljudi, šoferji - dirkači pa ljubijo občudovanje gledalcev. Gotovo pričakujejo burne aplave, a so namesto tega deležni grdih pogledov in zgražanja, kajti z divjanjem ogrožajo sebe, in kar je še pomembnejše - druge. Kot bo enkrat počilo, bo morda le red.

VSE VEČ LJUDI si gasi žejo s točenim pivom. V Metliki ga lahko dobite v gostišču Na Dragah in v gostilni Mežnaršič na Mestnem trgu. Sicer pa ljudje v tej vročini radi pijejo tudi brizgance, sokove in deit, coca coli z rumom in tonic z vinjakom.

metliški tednik

TUDI UPOKOJENCI ZA CESTE

Čeprav večina upokojencev nima zavidljivih pokojnin, se vendar počutijo dolžne, da po svojih močeh sodelujejo v solidarnostni akciji za gradnjo cest. Tako so se v cestno akcijo vključili tudi upokojenci društev v Ribnici, Sodražici in Loškem potoku. Dogovorili so se, da bodo prispevali do 30 odstotkov svojih mesečnih prejemkov. Za vse upokojence, včlanjene in tudi nečlanjene, bo vpisovanje posojila od 26. do vključno 31. julija vsak dan od 8. do 12. ure v sejni dvorani društva upokojencev v Ribnici. Vsa pojasnila bodo dobili podpisniki pri vpisu. Tajništvo Društva upokojencev Ribnica

SLABE CESTE - DOBER VPLIV

Vpis posojila za obnovo in gradnjo cest v ribniški občini je že zdavnaj presegel načrtovano vsoto, zato so toliko bolj zanimivi podatki, ki smo jih dobili do 15. julija. Le-ti namreč kažejo, da zanimanje občanov za vpis navzlic preseženi vsoti še ni upadlo, saj je doslej 2.334 občanov vplačalo kar 4.228.040 din, kar je za 20,4 odstotka več od postavljene vsote, ki je znašala 3.510.881 din. Ribničani se dobro zavedajo, kakšnega pomena je vsak kilometer nove asfaltirane ceste, še posebno pa to občutijo tisti, ki se vsakodnevno dobroba pretresejo na cesti med Sodražico in Loškim potokom.

medved odgovarja

DROBNE IZ KOČEVJA

TAKO IN DRUGAČE - Društva organizacije imajo pre malo vitrin in primernih javnih mestih, kamor občelna svoja poročila in propagandni material. Nekateri pa imajo Trati, ki so, vzidane vitrine, a so žal precej izkoriščene. Verjetno v drugo nimajo človeka, ki bi se bavil z urejanjem. V nekaterih vidih že pol leta staro gradivo.

POČITNICE - Mladina se je čez poletne počitnice razkropila na vse strani. Mesto je skoraj prazno. Manj skupine hodijo še na športna igrišča, a jim nagaja nestalno vreme. Lovladniki doma popravljajo parkane pode. Pokriti bazeni je zaprt. Ovežitev je zopet samo Rinža.

KRPAJNE - Pločniki so bili po tozod že tako slabi, da jih je treba začasnno popraviti. Zdaj bodo popravili najnujnejše, ostalo pa bo v jeseni, ko bodo asfaltirali novo mesto novega hotela Pugled in ter parkirišče pri Domu telesne kulture.

VEČ REDA BO - Načrti za premetenje in omejitve voženj za tovorna vozila v okoliših novega hotela, osnovne šole in za blagovniško NAMA so že narejeni. Tudi to bodo uredili, ko bodo dokončevali novo hotelo.

PREGOVORA - „Aleš (17. julij) puzen in suh, napravi za zimo si črni kožuh.“ „Če na dan Marjete (17. julij) deži, orehov pričakovati Vreme je sedaj tako, da tudi stoletna pratika ne drži. Smo pač v računalniškem.“

KOČEVJSKE NOVICE

medved odgovarja

Ošiljeni zobotrebc

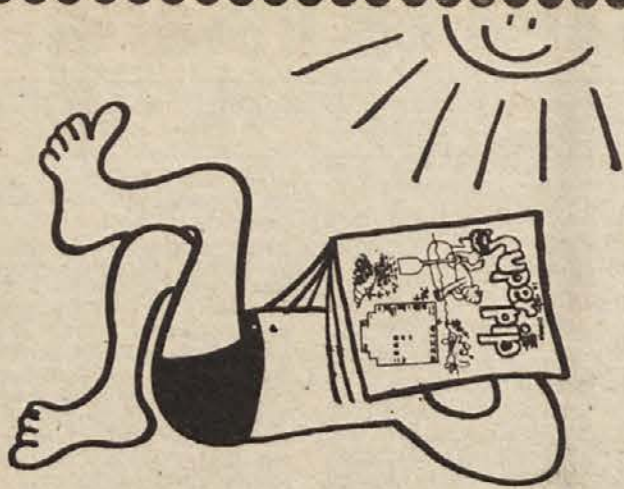
GOBARJI VSAK TOREK PRI ENETU - Ribniški gobarji se do vasa vsak torek v gostilni pri Cenetu. Na sestanku se dogovarjajo o naložbah in načrtih, izmenjujejo izkušnje, pogovarjajo o zanimivih dogodivljajih in gozdu, sprašujejo druge o gozdu, ki jih sami ne poznajo, in o drugim. M. G.

LEPA ŠČUKA... - Janez Juvanov avtoprevoznik iz Podpoljan, je z razširili svojo mrežo na 88 cm in 4,5 kg težko ščuko. Njen noben ribiški rekord, čeravno od njega je, vendar je vprati tudi ribarji, ki so Podpoljanje že kdaj videli tako ribo. Juvančič je član RD „Cesta“.

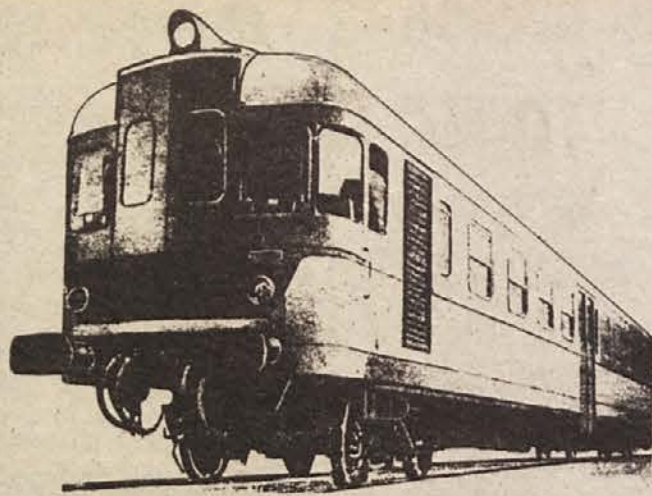
VSI IZDELALI - Vsi učenci 8. razreda osnovne šole so izdelali. Tudi avtoprevoznik iz Podpoljan, je z razširili svojo mrežo na 88 cm in 4,5 kg težko ščuko. Njen noben ribiški rekord, čeravno od njega je, vendar je vprati tudi ribarji, ki so Podpoljanje že kdaj videli tako ribo. Juvančič je član RD „Cesta“.

REŠETO

- BREZ KOPALK GRESTE LAHKO NA DOPUST – BREZ SUPERPIPA NIKAR!
- 64 strani križank, ugank, zanimivega in šaljivega branja!
- Če namakate noge v morju ali lavorju – v roki naj bo SUPERPIP!
- SUPERPIP vas čaka pri prodajalcih časopisov!

DOLENJCI!

ALI ŽE VESTE, DA IMATE SVOJ BRZOVIAK ZA LJUBLJANO? RES NI PRAVI BRZEC, KER BOSTE PLAČALI VOZNO CENO SAMO ZA POTNIŠKI VLAKE, VENDAR SE S TEM VLAKOM POTUJE HITRO IN UDOBNO, KOT SE NIKOLI PREJ!

Ta vlak vozi vsak dan (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih), ter odpelje iz Metlike ob 5.32 uri, iz Črnomlja ob 5.49 uri, iz Novega mesta ob 6.44 uri, v Ljubljano pa prispe že ob 8.05 uri. Vlak ima postanek med Metliko in Novim mestom na vsaki postaji, od Novega mesta do Ljubljane pa se ustavi samo v Mirni peči in Trebnjem.

V Ljubljani imate zelo ugodne zveze s Kopro, Piranom in Reko.

IZKORISTITE PRILOŽNOST PREDVSEM ZA POTOVANJE PO OPRAVKIH V LJUBLJANI!!!

ZG – ZTP LJUBLJANA
Prometna sekcija
Novo mesto

POTROŠNIKI – POZOR!

dolenjka

Trgovsko podjetje „Dolenjka“ je na željo potrošnikov spremenilo obratovalni čas v prodajalni „Bršljin“, Kolodvorska št. 2. Prodajalna je od 15. 7. 1976 dalje odprta neprekinjeno od 7. do 19. ure, razen v soboto, ko je prodajalna odprta od 7. do 12. ure.

„Dolenjkina“ prodajalna v Bršljinu nudi potrošnikom:

- elektroinstalacijski material,
- vodovodni material,
- motorna kolesa, rezervne dele za osebne avtomobile, kolesa ter motorna vozila,
- tehnično blago (razni stroji in gospodinjstvi aparati),
- gradbeni material (cement, opeka, betonsko železo, stavbno pohištvo, keramične ploščice in ostalo).

Na željo potrošnikov blago dostavljamo na dom.

Prodajalna nudi potrošnikom za nakup gradbenega materiala potrošniški kredit v višini 30.000 din z 10 % pologom. Za obisk se priporočamo!

Trgovsko podjetje „Dolenjka“
Novo mesto

ŠTIPENDIJE

ŠTIPENDIJE IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV OBČINE ČRNO MELJ IN OBČINE METLIKA

Skupni komisiji podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov občine ČRNO MELJ in občine METLIKA

RAZPISUJETA ŠTIPENDIJE IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV za šolsko leto 1976/77

Štipendija sklada združenih sredstev je namenjena tistim učencem in študentom, ki niso mogli dobiti kadrovske štipendije v OZD, TOZD, SIS in drugih delovnih organizacijah. Prošnji, izpolnjeni na obr. DZS 1,65, je treba priložiti:

1. overjen prepis ali fotokopijo zadnjega šolskega spričevala, oziroma potrdilo o opravljenih izpitih,
2. potrdilo o vpisu v šolo ali frekventacijsko potrdilo,
3. potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov,
4. potrdilo o višini otroškega dodatka za prosilca oz. izjavo, da ga ne prejema,
5. odgovore temeljnih organizacij združenega dela in drugih, da je bila kandidatu kadrovska štipendija odklonjena.

Za socialno štipendijo (razliko) iz združenih sredstev lahko zaprosijo tisti učenci in študenti, ki jim kadrovska štipendija in dohodki na družinskega člana ne presegajo cenzusa življenjskih stroškov, določenega s samoupravnim sporazumom o štipendiranju.

Za vse učence in študente odstopi kompletno dokumentacijo štipenditor, pri katerem kandidat prejema kadrovska štipendija, lahko pa vlogo predloži tudi kandidat sam.

Rok prijave: za učence do 30. 9. 1976, za študente do 31. 10. 1976.

Vloge, prispele po poteku roka, bomo obravnavali po 1. 2. 1977 in z veljavnostjo od tega datuma dalje.

Prošnje naj pošljejo kandidati:

iz občine Črnomelj: Skupščini občine Črnomelj – Kadrovska služba

iz občine Metlika: Skupščini občine Metlika – Kadrovska služba

PROSTA DELOVNA MESTA!

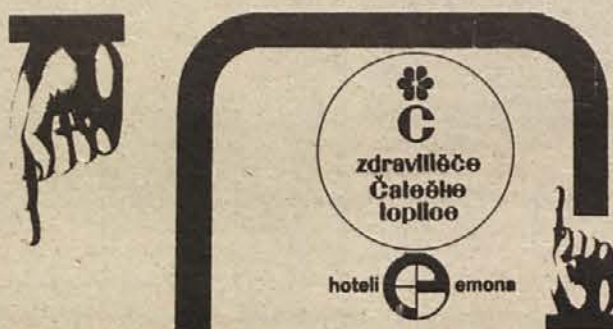
Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost dela, Novo mesto, Ulica talcev 3/II

RAZPISUJE

prosta delovna mesta za učitelje na tehniški šoli:

1. UČITELJ predmetov strojništva, dipl. strojni inženir
2. UČITELJ samoupravljanja s temelji marksizma, dipl. sociolog
3. UČITELJ telesne vzgoje, profesor

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

tradicionalna zabavnoglasbena prireditev
ČALEŠKA NOČ
sobota, 7. avgust 1976

lip bled
lesna industrija
64260 Bled, ljubljanska c. 32
telefon: 064-77384, trgovina 77944
telegram lip bled, telex: 34525 yu lipex

Dimenzije mm	višina	širina	debelina
miza	820	737	55
klap	820	487	55
polica	820	487	55
klap prosta	820	487	55
dekorativni element	820	387, 487, 587	55

Navedene mere veljajo za elemente v zloženem stanju.

Miko garniture lahko kupite v naslednjih poslovalnicah:

LIP Bled na Rečici • LIP Bled na zagrebškem velesejmu • SLOVENIJALES – Kranj • GLOBUS – Kranj • MERCATOR – Vrhnika • NAPREDEK – Domžale • ZARJA – Jesenice • LESNINA – Ljubljana • LESNINA – Maribor • LESNINA – Murska Sobota • METALKA – Ljubljana • SLOVENIJALES – Maribor

POŠLITE NA MOJ NASLOV PODROBNE PODATKE O MIKO SISTEMU IN PRILOŽITE CENIK

ime in priimek _____
ulica _____
kraj _____
pošta _____

novi

MIKO SISTEM GARNITURE MONTIRAMO HITRO IN ENOSTAVNO

STAVBNA ZEMLJIŠČA V METLIKI

Na podlagi 11. in 12. čl. zakona o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča (Ur. list SRS št. 42/66 in 20/71) ter 14. in 15. čl. odloka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča na območju občine Metlika (Skupščinski Dolenjski list št. 24/73)

razpisuje

Transportno gradbeno podjetje „TGP“ Metlika po sklepu komisije za oddajo stavbnih zemljišč pri izvršnem svetu Obs Metlika z dne 16. 7. 1976

JAVNI NATEČAJ

za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča za gradnjo 16 individualnih stanovanjskih hiš po zazidalnem načrtu za območje zazidalnega otoka „Zvirkov vrh“, ki obsega območje med Vinogradniško cesto – Potjo na Veselico in mejo naselja Svržaki na naslednjih parcelah v k. o. Metlika:

- parc. št. 2004/12 njiva v velikosti 154 m², št. 2019/8 njiva v velikosti 80 m², št. 2019/9 njiva v velikosti 25 m², parc. št. 2086/3 pašnik v velikosti 260 m² in parc. št. 4132/7 pot v velikosti 34 m² (lokacija št. 3);
- parc. št. 2004/8 njiva v velikosti 462 m² (lokacija št. 5);
- parc. št. 2005/8 njiva v velikosti 346 m² in parc. št. 2004/10 njiva v velikosti 327 m² (lokacija št. 6);
- parc. št. 2005/7 njiva v velikosti 299 m² in parc. št. 2004/9 njiva v velikosti 209 m² (lokacija št. 7);
- parc. št. 2005/6 njiva v velikosti 62 m² in parc. št. 2004/6 njiva v velikosti 306 m² (lokacija št. 8);
- parc. št. 2004/5 njiva v velikosti 473 m² (lokacija št. 9);
- parc. št. 2005/1 njiva v velikosti 392 m² in parc. št. 2004/3 njiva v velikosti 273 m² (lokacija št. 10);
- parc. št. 2009/1 njiva v velikosti 701 m² in parc. št. 2005/2 njiva v velikosti 282 m² (lokacija št. 11);
- parc. št. 2000/4 vinograd v velikosti 455 m² (lokacija št. 15);
- parc. št. 2000/3 vinograd v velikosti 549 m² (lokacija št. 16);
- parc. št. 2003/8 njiva v velikosti 125 m² in parc. št. 2094/5 njiva v velikosti 464 m² (lokacija št. 21);
- parc. št. 2003/9 njiva v velikosti 70 m² in parc. št. 2094/4 njiva v velikosti 417 m² (lokacija št. 22);
- parc. št. 2003/1 njiva v velikosti 503 m² in parc. št. 2001/1 njiva v velikosti 87 m² (lokacija št. 24);
- parc. št. 2001/2 njiva v velikosti 166 m² in parc. št. 2003/2 njiva v velikosti 310 m² (lokacija št. 25);
- parc. št. 2001/4 njiva v velikosti 254 m² in parc. št. 2003/3 njiva v velikosti 206 m² (lokacija št. 26);
- parc. št. 2001/5 njiva v velikosti 240 m², št. 2003/4 njiva v velikosti 167 m² in parc. št. 1997/5 njiva v velikosti 112 m² (lokacija št. 27).

Za parc. št. 2004/7 njiva v velikosti 522 m² in parc. št. 2019/5 njiva v velikosti 54 m² (lokacija št. 4) je uveljavljena zakonita prednostna pravica in ni predmet natečaja. Prednostni upravičenec plača izključno ceno komunalne ureditve za to lokacijo v znesku 86.287,95 din.

POGOJI NATEČAJA:

1. Izključna cena stroškov komunalne ureditve (priprava in urejanje) za eno lokacijo znaša 86.287,95 din.
2. Odškodnina za uporabo stavbnega zemljišča znaša 24,30 din za 1 m². Poleg te odškodnine plača najugodnejši ponudnik tudi prispevek za spremembo namembnosti zemljišča po zakonu o kmetijskih zemljiščih in odloku.
3. Odškodnino za zemljišče in stroške komunalne ureditve mora plačati najugodnejši ponudnik takoj ob podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča.
4. V stroške komunalne ureditve je zajeta izgradnja cestnega omrežja v makadamski izvedbi, izgradnja kanalizacije, vodovoda in elektrike, vse brez priključkov, katere financirajo investitorji v skladu s pogoji, ki jih bodo postavile pristojne komunalne in druge organizacije.
5. Najugodnejši ponudniki bodo lahko pričeli graditi predvidene objekte takoj, ko si uredijo še vso ostalo dokumentacijo za graditev.
6. Na parcelah, ki se oddajajo, bo možno obvezno zgraditi le takšne stanovanjske hiše, kot so določene z zazidalnim načrtom in ustrezno lokacijsko dokumentacijo.
7. Najugodnejši ponudnik mora pričeti gradnjo stanovanjske hiše v enem letu ter jo dograditi vsaj do tretje gradbene faze v roku petih let po podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča, ker mu bo sicer zemljišče odvzeto in dodeljeno drugemu investitorju proti povrnitvi koristnih gradbenih stroškov.
8. Varščina, ki jo mora plačati ponudnik hkrati s ponudbo, znaša 5.000,00 din in jo mora ponudnik nakazati na račun: 52110-601-14034 (Sredstva za pripravo in komunalno ureditev gradbenih zemljišč pri Transportno gradbenem podjetju „TGP“ Metlika). Izkazilo o vplačilu varščine mora biti priloženo ponudbi.
9. Prometni davek od nepremičnin, kakor tudi vse ostale stroške v zvezi z zemljiškopravnimi prenosom oddanega zemljišča plača najugodnejši ponudnik.
10. Predmet natečaja so stroški komunalne ureditve (priprava in urejanje) stavbnega zemljišča.
11. Rok za dostavo ponudb je vključno 15. dan po uradni objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.
12. Odpiranje ponudb bo 19. dan po objavi ob 7. uri v prostorih Transportno gradbenega podjetja „TGP“ Metlika, TOZD Komunalno gospodarstvo, kjer so lahko navzoči tudi vlagatelji ponudb.
13. Ponudbe morajo biti v zapečatenih ovojnicah ter označene z oznako „JAVNI NATEČAJ ZA STAVBNO ZEMLJIŠČE“. Ponudbe pošljite na naslov: Transportno gradbeno podjetje „TGP“, Metlika, Cesta XV. brigade št. 2.
14. Vsa dokumentacija in ostali pogoji natečaja ter formularji za ponudbo so interesentom na razpolago pri Transportno gradbenem podjetju „TGP“ Metlika, TOZD Komunalno gospodarstvo.

Transportno gradbeno podjetje „TGP“ METLIKA

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

TO-MO-DI

uporablja se za peči in kotle od 4.000 do 100.000 Kcal/h

TOPLI MONTAŽNI DIMNIK Z GIBLJIVO KISLOODPORN OGNJESTALNO ŠAMOTNO CEVJO

INFORMACIJE — STROKOVNI NASVETI:

MONTAŽNO INDUSTRIJSKO PODJETJE 61000 LJUBLJANA, OPEKARSKA 13 Tel. 22-113, 20-641, Telex 31420 YU KIP

IN V VSEH PRODAJALNAH Z GRADBENIM MATERIALOM

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

PROSTA DELOVNA MESTA!

Razpisna komisija „NOVOTEHNE“, trg. podjetja na debelo in drobno, Novo mesto, Glavni trg 11,

razpisuje prosto delovno mesto

VODJE FINANČNO-RAČUNSKEGA SEKTORJA (ni reelekcija)

Kandidat mora poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri in 5 oz. 10 let delovnih izkušenj na področju finančnega poslovanja,
- moralno-politične vrline in strokovne ter organizacijske sposobnosti.

O obsegu dela in osebnih dohodkih dobijo kandidati informacije v upravi podjetja.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev morajo kandidati poslati razpisni komisiji v 10 dneh po objavi razpisa na naslov podjetja.

METALNA MARIBOR – TOZD TOVARNA GRADBENE OPREME SENOV, n. sol. o.

objavlja prosto delovno mesto

VODJA KONTROLE KVALITETE

Pogoji za sprejem: visoka izobrazba strojne smeri, 5 let delovnih izkušenj, od tega 2 leti v stroki.

Osebnih dohodkov po določilih samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov METALNE. Pismene prijave pošljite v roku 12 dni na naslov: METALNA – TOZD TGO SENOV, n. sol. o., 68281 SENOV

ZVEZA ZDRUŽENJ ŠOFERJEV IN AVTOMEHANIČEV SR SLOVENIJE in ZVEZA DRUŠTEV AVTOMEHANIČEV IN ŠOFERJEV ALZACIJE IN LORENE FRANCIJA

so 14. julija 1976, to je na dan francoskega nacionalnega praznika, slovesno podpisali naslednji sporazum:

Obe zvezi društev se bosta zavzemali na svojih področjih

- za gojenje duha tovarništva in vzajemnega spoštovanja med udeleženci v cestnem prometu, za pomoč članom društev obeh zvez društev v okviru svojih možnosti, ki bi jo potrebovali zaradi prometnih nesreč ali tehničnih težav na cestah,
- za obdobjo izmenjavo izkušenj o cestnoprometnih zadevah v obeh državah.

Obe zvezi društev obljubljata, da si bosta prizadevali osredotočeno delovati za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev voznikov.

Sporazumljeno na dan, ki naj se pomni, 13. julija 1976, V Ljubljani, Jugoslavija.

Za zvezo ZŠAM, SR Slovenije:

Tajnik: Stane Žerovnik, l. r. Predsednik: Milan ing. Svetek, l. r.

Za zvezo društev mehanikov in šoferjev pokrajine Alzacije in Lorene, Francija

Tajnik: Gilbert Schaal, l. r. Predsednik: Piere Metzger, l. r.

KMETJE, POZOR!

LOVSKA DRUŽINA DOL. TOPLICE obvešča vse imetnike kmečkih kultur, na katerih povzroča divjad škodo, naj škodo pisмено prijavijo na naslov: LOVSKA DRUŽINA TOPLICE, 68350 Dol. Toplice. Ustnih prijav Lovska družina ne bo upoštevala.

UO LD Dol. Toplice

ŠTIPENDIJE

OZD Konfekcija „LISCA“ Sevnica

razpisuje naslednje štipendije:

- 3 NA EKONOMSKI SREDNJI ŠOLI
- 1 NA ADMINISTRATIVNI SREDNJI ŠOLI
- 1 NA VEKŠ (FIN. ALI RAČ. SMER – I. ALI II. STOP.)
- 1 NA VEKŠ (NOTRANJA TRGOVINA – I. STOP.)
- 1 NA VISOKI TEHNIČNI ŠOLI (KONFEKCIJSKA SMER – I. STOP.)
- 1 NA AKADEMIJI ZA LIK. UMETNOST (KREATOR – I. STOP.)

Višino štipendije določa samoupravni sporazum o štipendiranju.

Prednost pri dodelitvi štipendije imajo kandidati z boljšimi ocenami in višjimi letniki.

Prijave na obrazcu DZS št. 1,65 dostavite v 30 dneh po objavi na naslov: Konfekcija „LISCA“ Sevnica, kadrovske oddelek, 68290 Sevnica.

LICITACIJA!

„INLES“ RIBNICA, INDUSTRIJA STAVBNEGA POHIŠTVA, TOZD RIBNICA

razpisuje javno prodajo osnovnih sredstev, ki bo v torek, 27. VII. 1976, v prostorih tozda Ribnica – delovna enota Dolenja vas. Pričetek ob 9. uri. Naprodaj bodo naslednja osnovna sredstva:

1. Dozirna naprava „ARAG“
2. Visokoturni rezkar „Žičnica“ z elektromotorjem 2-4606, 4 kw
3. Elektrostroj za vdolbljenje „Verus“
4. Elektrostroj za vdolbljenje „Verus“
5. Brusilni stroj za brušenje nožev „Žičnica“ z elektromotorjem
6. Podajalni strojček „Žičnica“ z elektromotorjem
7. Podajalni strojček „Žičnica“ z elektromotorjem
8. Zidni rezkar z elektromotorjem 3,7 kw RK
9. Centralna kurjava „Termogen“, komplet z elektromotorjem in gorilnikom
10. Gumi voz

Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti kavcijo v višini 5 % izključne cene, ki bo določena pred licitacijo.

Odbor za kadre BELOKRANJSKEGA GRADBENEGA PODJETJA BEGRAD, ČRNOMELJ

objavlja naslednji prosti delovni mesti:

1) NABAVNEGA REFERENTA

Poleg splošnih pogojev se zahteva še ekonomska srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj v blagovnem prometu ali gradbena tehnična šola in 3 leta delovnih izkušenj v blagovnem prometu,

2) REFERENTA ZA PLAN IN ANALIZE

Poleg splošnih pogojev se zahteva še visoka ali višja šola ekonomske stroke in nekaj let delovnih izkušenj v stroki.

Prošnje sprejema odbor za kadre 15 dni po objavi oglasa.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 22. julija – Dan vstaje
Petek, 23. julija – Brigita
Sobota, 24. julija – Kristina
Nedelja, 25. julija – Jakob
Ponedeljek, 26. julija – Ana
Torek, 27. julija – Gorazd
Sreda, 28. julija – Nevenka
Cetrtek, 29. julija – Marta

LUNINE MENE

27. julija ob 2.38 uri – mlaj

KINIO

KRŠKO: 24. in 25. 7. ameriški film Kechil. 28. 7. francoski film Vlak.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM VAJENCA-pleskarja, stanovanje v hiši. Pleskarstvo Martin Cvelbar, Cesta herojev 19, Novo mesto.

IŠČEM FANTA ALI STAREJŠEGA MOŠKEGA, ki bi oskrboval konje. Iščem tudi dekle, šole prosto, za pomoč v gospodinjstvu in bifeju. Vsa oskrba v hiši. Rezi Šinkovec, Visoko 1, 64220 Skofja Loka.

FRIZERSKO VAJENKO sprejme Česalni salon Ivica Papac, Brežice.

SPREJMEM VAJENCE IN DELAVCE ZA PRIUČITEV. Slikopleskarstvo Tomazin, Trdinova 20, Novo mesto, telefon 21-508.

SPREJMEMO natakario (lahko začetrnica). Stanovanje in hrana preskrbljena, delo izmenično, ostalo po d. govoru. Gostilna Urbanč, Krško, Cesta krških žrtev 85.

ZAPOSLIMO mlado – tudi kmečko dekle, ki ima veselje do stregbe v gostinstvu. Vsa oskrba in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Gostilna „Benedik“ Kranj, Stražišče.

STANOVANJA

V OPREMLJENO SOBO vzamem sostanovalca. Naslov v upravi lista (2178/76).

MLADA DRUŽINA IŠČE dvo-sobno stanovanje ali vzame hišo v najem v Novem mestu ali bližnji okolici. Interesenti naj puste naslov v upravi lista pod šifro „Stanovanje“.

MOŽ IN ŽENA iščeta enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (2157/76).

ODDAM enosobno stanovanje s posebnim vzhodom. Naslov v upravi lista (2159/76).

ODDAM sobo. Vončina, Regerča vas 27, Novo mesto.

V NOVOGRAJENI HIŠI v Metliki oddam v najem 2 samski sobi, opremljeni z osnovnim pohištvom, poseben vhod, centralna kurjava, komplet WC. Prijave pošljite na upravo lista pod šifro „Ugodna priložnost“.

Motorna vozila

PRODAM MOPED TLS – 14, malo rabljen, registriran. Edo Kolenc, Mirna peč 86.

PO UGODNI ceni prodam 6-tonski tovornjak BETFORD. Z manjšimi popravili v voznem stanju. Kink, Stopiče pri Novem mestu.

PRODAM ŠKODO 1968, neregistrirano, v voznem stanju. Cena ugodna. Barun, Cesarjeva 14 (Volčičeva), Novo mesto.

PRODAM osebni avto AMI 8, letnik 1970, po delih ali skupaj. Motor v dobrem stanju. Interesenti naj se ogledajo pri Francitu Ocvirku, Pečice 23, 63257 Podsreda.

PRODAM

PRODAM 4 mesece brejo telico. Rudi Suštar, Vrhovo 13, Mirna peč.

PRODAM snopvezalko za BCS. Cena ugodna. Franc Vidmar, Sentjošt 18, Stopiče.

POCENI PRODAM spalnico. Ogled možen v ponedeljek in torek popoldne. Janko Zorčič, Gregoričeva 7, Brežice.

PRODAM malo rabljeno jermenco za traktor FERGUSON 35. Ferkolj, Kronovo, Šmarješke Toplice.

UGODNO PRODAM cvetlični med. Dobite ga lahko neomejeno količino in vsak čas, po 40,00 din kilogram pri Jožetu Hudoklinu, Brusnice 10. Prodaj tudi tristrunsko diatonično harmoniko na novo oglašanje.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 23. do 25. 7. ameriški barvni film Obračun pri O. K. Koralu. 26. in 27. 7. danski barvni film Mazurka v postelji. 28. in 29. 7. ameriški barvni film Ognjemetni Marfi.

RIBNICA: 24. in 25. 7. ameriški barvni film Mož, ki je ljubil Cat. Dancing.

SEVNICA: 24. in 25. 7. ameriški film Strahota zore.

SENTJERNEJ: 24. in 25. 7. film Vdova Couderc.

TREBNJE: 24. in 25. 7. ameriški avanturistični barvni film Plamei. in strela.

PREKLICI

PODPISANI MARTIN JAKŠA iz Pribišja pri Semiču opozarjam Marico Turk, naj preneha govoriti neresnične besede o Sonji Bohte.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! Darilo po največji modi Vam izdelal zlatar v Gosposki 5 v Ljubljani (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

VZAMEM V NAJEM prostor, primeren za avtoličarsko delavnico za spodnje dele v okolici Novega mesta. Naslov v upravi lista (2161/76).

TESAR IŠČE zaradi poroke žensko od 40 do 45 let z nekaj zemlje. Otrok ni ovira. Vzajem v oskrbo tudi starejšo osebo. Naslov v upravi lista (2191/76).

OBVESTILA

PRIPOROČAMO POPRAVILA ISKRINIH TV SPREJEMNIKOV, TUDI NA DOMU. BREŽICE IN OKOLICA: PONEDELJEK IN

TOREK, NOVO MESTO: ČETRTEK IN PETEK. NAROČILA SPREJEMAMO NA NASLOV: ISKRA SERVIS PREKOPA, KOSTANJEVICA NA KRKI, TELEFON 85-538.

VGRAJUJEM VSE VRSTE ROLET IN ŽALUZIJ, KAKOR TUDI ALUMINIJASTE KARNISE POMERI. LOJZE MEDLE, ROLETARSTVO, NOVO MESTO, ŽABJA VAS 47 (PRI TRANSFORMATORJU).

CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, DA BO LOKAL ZAPRT OD 20. JULIJA DO 10. AVGUSTA ZARADI KOLEKTIVNEGA DOPUSTA. GOSTIŠČE PAVLIN, MACKOVEC.

GOSTILNA ROGELJ, RDEČI KAL PRI DOBRNIČU, PRIREDI V NEDELJO, 25. JULIJA, VRTNO VESELICO. ZABAVAL VAS BO ANSAMBEL LOJZETA JERKA S PEVKO.

CESTNIKE

LJUBI mami ANI PUST IZ VRHTREBNJEGA, enako ANI NOVAK iz Ljubljane, vse lepo za praznik in še vrsto let med nami želijo Perkovi, Pustovi, Maroltovi in Globokarjevi.

ZAHVALA

Ob slovesu našega dobrega

POLDETA CIGLERJA

se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se množično poslovili od njega. Hvala za vse ustne in pismene izraze sožalja ter za lepo cvetje, s katerim je prekrit njegov grob. Najlepša hvala Gasilskemu društvu Novo mesto za častno stražo, spremstvo in govor, pevskemu zboru Dušan Jereb, ki se je poslovil od njega z nežno pesmijo, in govorniku za prisrčne besede. Hvala tudi duhovščini za lep pogrebni obred in govor. Vsem, ki sta ga imeli radi in ste to pokazali na kakršenkoli način, še enkrat prisrčna hvala!

Ciglerjevi

ZAHVALA

Ob boleči in tragični izgubi našega nepozabnega sina in brata

JOŽETA BARTOLJA

z Vrha pri Sentrupertu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so ga imeli radi, nam izrazili tople besede sočustvovanja, ga z nami spremljali na njegovih zadnjih, mnogo prerani poti in ga zasuli s cvetjem. Tako se iskreno in toplo zahvaljujemo kolektivu IMV-TOZD tovarna opreme z Mirne ter kolektivu Iskra iz Mokronoga. Posebno se zahvaljujemo dipl. ing. Maksu Kurentu za posvilitve besede ter pevskima zboroma z Mirne in iz Sentruperta, kot tudi duhovščini za pogrebni obred.

Žalujoči: mama, ata, bratje Peter, Ludvik in Anton, sestri Milka in Marija.

ZAHVALA

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dobri mož in stric

GABRIJEL SELAKOVIČ

Iskrena hvala župniku Luki Pogačiču za opravljeni obred in za posvilitve besede ob odprtem grobu, metliški godbi in vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem.

Žena Marija, Peter in Niko z družinama

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

IVANA MRAVINCA

iz Podklanca pri Vinici

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so pokojniku darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvala Zvezi borcev Vinica, osebju bolnice Novo mesto, zdravstveni službi Vinica, podjetjem: Belt, Slovenija ceste, Mizarska zadruga Vič, ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Katarina, hčerka Marica z družino, sinovi Franc s hčerko, Lojze z ženo, Jože, Janko in Jure z družinama.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, brata in strica

ANTONA DEŽMANA

iz Tomažje vasi 7

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali, darovali vence in z nami sočustvovali. Posebno se zahvaljujemo zdravniškemu in strelzemu osebju internega oddelka splošne bolnice Novo mesto, Tonetu Vovku za posvilitve besede ob odprtem grobu, nosilec praporov, župniku za opravljeni obred in vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Jožefa, hčerke: Pavla, Rozi, Tončka, Mici, sinovi: Stane, Tone, Jože z družinami, Mirko in Bojan ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi naše ljubljene mame, sestre, hčerke in stare mame

MARIJE BOLDAN

roj. Mačerol, trgovke z Dvora št. 43 pri Žužemberku

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in znancem za izkazano sočutje, požrtvovalno pomoč in podarjeno cvetje in vence. Posebna zahvala družini Ogrinčevi in Ani Pižem za oskrbo in pomoč v boleznih, dr. Kocutarju za požrtvovalno zdravljenje, osnovni šoli Prevole, sodelavcem KZ Žužemberk, pevsem, župniku za opravljeni obred in tov. Gorinšku za posvilitve besede.

Žalujoči: hčerka Ljuba z možem, sin Zvone z družino, brat Tone, oče in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob izgubi naše mame, stare mame in tete

JOŽEFE DOBRAVC

iz Mokrega polja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, KZK Novo mesto, Splošni bolnici iz Novega mesta za izrečene sožalje besede, za podarjene vence in cvetje, ki ga je tako neizmerno ljubila. Nadalje se zahvaljujemo vsem, ki so se od pokojnice poslovili in jo spremili na njeni zadnji poti. Lepa hvala župniku za spremstvo in opravljeni obred.

Žalujoči: sinovi Karel, Rok, Jože in hčerka Vida z družinami.

V SPOMIN

18. julija je minilo žalostno leto dni, odkar nas je za vedno zapustil naš ljubljani očka, mož, brat in stric

KARL ŠOLN

iz Brezja 2

Ob hudi nesreči, ki je terjala življenje našega očeta, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga spremili na mnogo prerani poti, darovali vence in nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali. Posebna hvala Metalni za vsestransko pomoč, kolektivu, godbi, govorniku za posvilitve besede pri odprtem grobu, osnovni šoli za podarjeni venci in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Elizabeta, hčerka Slavica, sin Marjan in drugo sorodstvo.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Splichal (urednik Priloge), Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Zelenik. Oblikovalec Priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustreza druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 23-611 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelomi: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

CETRTEK, 22. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76 (noč program RTV Ljubljana). 8.07 Preteklost v mladih očeh. 8.37 Mladi pojo za praznik. 9.07 Praznična matineja. 9.55 Prenos proslave ob dnevu vstaje slovenskega naroda iz Dražgoš. 11.10 Na svoj zemlji. 12.10 Vstaja živi v ljudski obrabi. 12.40 Vihrajte zastave. 13.20 Koroški in primorski Slovenci v boju za osvoboditev. 13.40 S solisti zabavne glasbe. 14.45 Mehurčki. 16.45 Naš gost. 17.05 Veliki duh svobode. 18.05 Radijska igra. 18.43 Parada violin. 19.40 Minute z ansambлом. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska instrumentalna glasba. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

PETEK, 23. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76 (nočni program RTV Ljubljana). 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Parada orkestror. 9.40 Slovenska umetna zborovska pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestror in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Ivo Mikluš: Prevedba travinja v njive po melioracijah v vzhodni Sloveniji. 14.05 Mladina poje. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Z ansambлом Francija Puharja. 17.00 Studio ob 17.00. 19.40 Minute z ansambлом Toneta Kmetca. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 24. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Počitniški pozdravi. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Silva Avšič: Oskrba vrtin v poletnih mesecih. 12.40 Veseli domači napevi. 14.05 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.05 Na poti v Colombo. 17.30 Gremo v kino. 18.05 Poletni divertimento. 19.40 Minute z ansambлом Bojana Adamiča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Radijski radar. 21.15 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence.

IVAN CANKAR

Hlapec Jernej in njegova pravica

Truden sem, rad bi že stopil v svojo hišo, rad bi legel na svojo posteljo!

„Hude in krive so tvoje misli, Jernej!“

„Razsodite!“

„Ukloni se, Jernej, tudi krivici se ukloni; Bog bo sodil!“

„Neskončno je pravičen - kje je njegova pravičnost? Ali je dom moj po njegovi pravici, ali čigav je? To naj razsodi, to mi povejte, ki ste njegov apostelj!“

Trd in osoren je bil Jernejev pogled, kakor od kamna njegov obraz; vsa bridkost je izginila iz srca in vse zaupanje.

„Ali je pravica pri Bogu, ali je ni?“

„Bogokletnik so tvoje besede, Jernej!“ se je zgrozil župnik in je stopil za korak nazaj, zakaj strah ga je bilo. „Ce stopiš pred Boga, ne terjaj stoje, temveč poklekni in prosil in jokaj!“

„Ne bom prosil in ne bom jokaj, moja pravica je božja pravica; kar je sam ustanovil, ne bo razdral, kar je govoril, ne bo tajil! Dolžnik je moj; ne klečim - stojim pred njim in terjam!“

Še je bilo krivi v Jernejevem obrazu; prikazala se je nenadoma na čelu, na licih; in ustnice so se mu tresle.

„Razsodite! Tisto besedo recite, ki sem čakal nanjo toliko grenkih dni: ali je pravica, ali je ni - ali je Bog, ali ni Boga!“

23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 25. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Še pomnite, tovariši... 9.55 Vojaki, dober dan! 10.05 Iščemo popevko poletja. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 12.30 Nedeljska reportaža. 14.05 Nedeljsko popoldne. 16.00 Radijska igra. 19.40 Glasbena razvedrilo. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT - Skopje. 23.05 Literarni nočno. 23.15 V lučeh semaforov.

PONEDELJEK, 26. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Pesnice na potepu. 9.40 Vedre melodije. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Izotk Winkler: Godna posest nekmetov. 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 17.00 Studio ob 17.00. 18.25 Zvočni signali. 19.40 Minute z Henčkom in njegovimi fanti. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiov. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 27. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Lahke note. 9.40 Slovenske ljudske v priredbah. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti - Martin Mencej: Kaj so pokazale izkušnje srečanja mladih čebelarjev. 12.40 Po domače. 14.05 Kaj radi poslušajo. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Spomini in pisma. 17.00 Studio ob 17.00. 18.00 Koncert po željah poslušalcev. 19.40 Minute z ansambлом Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 Pota jugoslovanske glasbe - v ljudskem duhu. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Popevke se vrstijo.

PETEK, 30. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Parada orkestror. 9.40 Slovenska umetna zborovska pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestror in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - Osemenjevanje z mladimi bikci. 12.40 S pihalnimi godbami. 14.05 Mladina poje. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45

SREDA, 28. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori. 9.25 S Slovenskimi zabavnimi ansambli. 9.40 Zapijmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Janez Skasida: Čistota bučnih posevkov je odvisna od prostorne izolacije. 12.40 Igrajo vam holandske pihalne godbe. 14.05 Ob izvrih ljudske glasbene umetnosti. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 16.45 Sprehodi instrumentov. 17.00 Studio ob 17.00. 18.00 Iz repertoarja zborov jugoslovanskih radijskih postaj. 19.40 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

CETRTEK, 29. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Glasovi v ritmu. 9.40 Mladi koncertant. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Franc Jesenko: Naši dosežki v izboru perutnine. 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Glasbena pravljica. 14.20 Predstavljamo vam male slovenske vokalne ansamble. 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Naš gost. 17.00 Studio ob 17.00. 19.40 Minute z ansambлом Franca Puharja. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska instrumentalna glasba. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

PETEK, 30. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Parada orkestror. 9.40 Slovenska umetna zborovska pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestror in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - Osemenjevanje z mladimi bikci. 12.40 S pihalnimi godbami. 14.05 Mladina poje. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45

„Vrtljak“. 16.45 Z ansambлом Milana Ferleza in Bojana Adamiča. 17.00 Studio ob 17.00. 18.00 Pri slovenskih ansamblih od tria do kvinteta. 19.40 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 31. JULIJA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Počitniški pozdravi. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Slavko Cepin: Možnosti priraje mesa s telicami. 12.40 Veseli domači napevi. 14.05 S pesmijo in plesom po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.05 Na poti v Colombo. 17.30 Gremo v kino. 18.05 Poletni divertimento. 19.40 Minute z ansambлом Latinos. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Sobotna glasbena panorama. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 1. AVGUSTA: Od 0.05 do 5.00 Montreal 76. 8.07 Radijska igra za otroke. 8.41 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovariši... 9.55 Vojaki, dober dan! 10.05 Prvi aplavz. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.10 Obvestila in zabava glasba. 13.20 Nedeljska reportaža. 14.05 Nedeljsko popoldne. 16.00 Radijska igra. 19.40 Glasbena razvedrilo. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT - studio Ljubljana. 23.05 Literarni nočno. 23.15 V lučeh semaforov.

PONEDELJEK, 2. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Pesnice na potepu. 9.40 Vedre melodije. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti: Vrt v avgustu. 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 18.25 Zvočni signali. 19.40 Minute z Zadovoljnimi Kranjci. 19. 0 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiov. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 3. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Lahke note. 9.40 Slovenske ljudske v zborovski in solistični izvedbi. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Marija Orešnik: Kako

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V CASU OD 8. DO 15. 7. SO V BREŽIŠKI PORODNIŠNICE RODILE: Majda Kodrič iz Ponikve - dečka, Zlatica Žibert iz Brezovega - Lidijo, Jasna Juratovec iz Samobora - Martina, Frančiška Radej z Blance - Borisa, Ivanka Škoda iz Pečja - Damjana, Ljubica Krečelič iz Zdenca - Zdravka, Ljubica Cesarec iz Samobora - Kristijana, Gizela Valenčak iz Dekanca - deklico, Djurdja Jurčec iz Laduča - dečka in deklico, Anita Melničak iz Samobora - dečka, Stefica Čutič iz Kraja Donjega - Snežano, Jožefa Kodrič iz Gaberja - Jožeka, Anica Šimunec iz Rud - Danijela, Ana Radovanič iz Bedra - deklico, Djurdja Jakopec iz Klak - Anito, Mira Čilič iz Zagreba - deklico, Marija Ostrelč iz Pesjeja - dečka, Slavica Baškovič iz Ljubljane - dečka, Štefanija Lončar iz Mrzle Planine - dečka, Kristina Perc iz Sevnice - Damjana.

PRETEKLI TEDEN JE V BREŽIŠKI BOLNIŠNICE UMRLA: Pavla KOKALI iz Brežice, upokojenka, stara 58 let.

RADIO SEVNICA

Nedelja, 25. julija: 10.30 - Napoved programa in EPP I. del - 10.45 - Skoraj pozabljeno staro izročilo - 11.00 Po domače - 11.15 - Kmetijski nasveti - 11.35 - EPP II. del - 11.45 - Naš razgovor - 12.00 Za vsakogar nekaj - 12.30 - Poročila - 12.50 - Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 - Zaključek programa.

Sreda, 28. julija: 16.00 - Napoved programa in EPP - 16.20 - Tisoč in en nasvet - 16.30 - Poročila - 16.40 - Po domače - 16.55 - Mladinska oddaja - 17.15 - Disko klub brez imena - 17.45 - Minute za ljubitelje malih živali - 18.00 - Zaključek programa.

zrejamu piščance in jarkice. 12.40 Po domače. 14.05 Iz del Glasbene mladine Slovenije. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Spomini in pisma. 17.00 Studio ob 17.00. 18.00 Koncert po željah poslušalcev. 19.40 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 Pota jugoslovanske glasbe. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 4. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori 9.25 Slovenski zabavni ansambli. 9.40 Zapijmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Slavica Sikovec: Nega vinske posede. 12.40 Slovenske pihalne godbe vam igrajo. 14.05 Ob izvrih ljudske glasbene umetnosti. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 16.45 Sprehodi instrumentov. 17.00 Studio ob 17.00. 18.25 Poje basist Friderik Lupša. 19.40 Minute z ansambлом in orkestrom p.v. Jožeta Privška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

CETRTEK, 5. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Glasovi v ritmu. 9.40 Zapijmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti - Lojze Kestelic: Združevanje čebelnih družin pred

zazimovanjem. 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Glasbena pravljica. 14.20 Predstavljamo vam slovenske male vokalne ansamble. 14.40 Mehurčki. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Naš gost. 17.00 Studio ob 17.00. 19.40 Minute z ansambлом Deča Zgurja. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska instrumentalna glasba. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

DOSLEDNO PO PROGRAMU

Aktiv ZZZB NOV v krški tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ še naprej uspešno uresničuje svoje naloge in izpolnjuje obveznosti. Po tem, ko so v prvem obdobju po ustanovitvi največ skrbeli za svoje člane na delovnih mestih in za njihove razmere doma, so sedaj njihove naloge nekoliko „širše“. Predvsem si že prizadevajo in si še bodo prizadevali prenašati izročila narodno-osvobodilnega boja med tovarniško mladino. S tem namenom so letos organizirali skupni pohod na Silovec pri Sromljah, kjer so se seznanili z NOB na Kozjanskem. Na željo svojih članov, da bi se bolje seznanili s kraji partizanskih bojev po vsej Jugoslaviji, so pripravili avtobusni izlet, ki je trajal tri dni in med katerim so se ustavili na legendarni Sutjeski, si ogledali Jajce in Drvar ter zloglasno ustaško taboriške Jasenovac. Če bodo zadoščala finančna sredstva, bodo te oblike dejavnosti še nadaljevali, radi pa bi tudi to, da bi skupno z delovno mladino v kolektivno prevzeli pokroviteljstvo nad enim izmed spomenikov ali obeležij NOB v krški občini.

Ž. ŠEBEK

V SPOMIN

21. julija 1976 mineva žalostno leto dni, odkar nas je mnogo prežgodaj zapustil naš ljubi mož, oče, stari oče

PETER FINK

iz Dragovanje vasi

Nikoli te ne bomo pozabili, počivaj v miru. Iskrena hvala ti za vse!

Neutolažljivi: vsi tvoji

ZAHVALA

Ob izgubi našega ljubelega moža, očeta, starega očeta, brata, strica, zeta in svaka

ANTONA PLANINCA

kovaškega mojstra v pokoju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam ustno in pisмено izrazili sožalje, pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje. Prav tako iskrena hvala zdravnikom in strožnemu osebju kardiološkega oddelka bolnice dr. Petra Držaja, posebno dr. Zdenku Lapanju. Zahvalo smo dolžni tudi osebju Zdravstvenega doma Črnomelj. Iskrena hvala sodelavkam in sodelavcem IMV Črnomelj, Iskra Semečič, VVZ Črnomelj, gasilskemu društvu Črnomelj ter nogometnemu klubu „Bela krajina“. Tople zahvala govornikom tov. Janku Banovcu in tov. Daretu Kramariču ter godbi na pihala. Zahvaljujemo se tudi pevskemu zboru in obema duhovnikoma za opravljeni obred ob slovesu od pokojnika. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Slavka, hčerka Zalka z možem Marjanom, sin Tone z ženo Cirilo in hčerko Metodo, sestra Zalka z družino, brat Jože z družino, ate, mama in drugo sorodstvo.

V SPOMIN

19. julija 1976 je minilo dve leti, odkar nas je mnogo prežgodaj zapustil naš ljubljeni sin in brat

JURIJ IVANUŠIČ

s Preloke 64

Dnevi in meseci minevajo, mi pa ne moremo verjeti in se sprizniti s tem, da te ni in ne bo več med nami. Vedno mislimo nate, a naša žalost in bol ostajata večni. Zahvaljujemo se vsem, ki obiskujete njegov poslednji dom, mu prižigate svečke in prinašate cvetje.

Vsi njegovi: oče, mati, bratje in sestre.

Kmetica današnjega dne

Delo na zemlji jo že od nekdaj veselilo, zato ni vzdržala v pisarni. Pustila je službo, se posvetila kmetiji ter s pridom izkoristila znanje, ki ji ga je dala dveletna večerna kmetijska sola. Zdaj je Anica Gerjevič iz Pesjega pri Krškem predsednica skupnosti žensk proizvajalk tozda za kooperacijo pri Agrokombinatu.

Ni bila ravno navdušena, da bi jo predstavili kot kmetico, češ da so v vasi večje kmetije, katerih gospodinjje to bolj zaslužijo. Pogovor je kljub temu stekel, saj Gerjevičeva z vsem srcem živi za kmetijo, razmišlja o prihodnosti, o preusmeritvi na rejo mlekaric, čeravno se zaveda, da tega ne bo dosegla čez noč. Prepričana je, da bi preobrat več donasal, seveda bi se morali prej v družini vsi sporazumeti za tak korak. Zdaj pridelajo vsakega po nekaj. Od nekdaj je bilo tako, z:to mati težko verjame, da bi lahko živeli samo od mleka. Mlada gospodinja Anica pa meni, da imajo dovolj zemlje in hrane za tri do štiri krave. Razen tega imajo vse možnosti za strokovno pomoč, ki je v takih primerih veliko vredna. Do zdaj so jo ljudje še vedno dobili, če so jo iskali.

V vasi še ni nihče specializiran, je povedala, toda sosed že tudi razmišlja, da bi se preusmeril na živinorejo, za kar so po mnenju Gerjevičeve najboljše možnosti. Povedala je, da kmete najbolj begajo neustajne cene pridelkov in živine, vendar bi se s stabilizacijo cen povečalo zanimanje mladih za delo na kmetijah. Tako pa vsi po

vrsti uhajajo in si iščejo kruh v drugih poklicih, stran od doma.

V Pesjem so na primer dobre kmetije, vendar imata naslednika le dve ali tri. Drugi so po službah in se nočejo vrniti. „Začeti bomo morali pri najmlajših in vzgajati otroke v ljubezni do zemlje, kot nam je pred kratkim dejal neki strokovnjak,“ je menila Anica, ki je tudi sama enakih misli.

Potem je pripovedovala o velikem odzivu žensk na povabilo Agrokombinata za obisk Savinjske in Logarske doline. Ekскурzija je kmečkimi gospodinjam veliko pomenila, spoznale so marsikaj novega in koristnega in bile so vesele, da se je tudi nanje nekdaj spomnil. S kmetije se težko odtrgajo, za ta izlet pa jim ni žal. Po mnenju Anice Gerjevičeve je bil zlasti zanimiv ogled preusmerjene kmetije v Lučah.

„Na združeni mozevi in ženini kmetiji imajo po dvajset turistov. Večinoma prihajajo starejši ljudje in mlade družine z majhnimi otroki. Vse v hiši je pristno, kmečko, vendar lepo urejeno. V hlevih je mehanizacija, kakršno si želijo dandanes vsi živinorejci. Nas, ženske, je to prijetno presenetilo in menim, da bi si na primer v Kostanjevici lahko omislili kaj podobnega, pri nas pa je več možnosti za razmah živinoreje. Kdor se želi preusmeriti, bi lahko s pridom uporabil izkušnje takih kmetij. Človek se venomer uči in tudi kmet mora dandanes veliko znati.“

JOŽICA TEPPEY

Zemlja podrhteva vsak dan

Komisija je ocenila, da so potresi pod Gorjanci povzročili za 500.000 dinarjev škode – Veliko strahu in bežanja na plano – Tri domačije ne bodo več nudile ljudem strehe nad glavo

Zemlja pod Gorjanci se še vedno trese. Strokovnjaki trdijo, da je epicenter potresov na jugozahodnem obrobju Gorjancev, kjer se je aktiviral geološki prelom na črti Težka voda–Trdinov vrh. Zaradi sestave tal prihaja do dodatnih potresnih učinkov in celo občutka večje jakosti potresov na območju Trške gore in Šmarjete. Od ponedeljka, 12. julija, ko so se pod Gorjanci prvič zamajala tla, ni dneva, da ne bi ljudi, ki živijo na tem območju, vznemirilo tresenje tal.

Potresno območje je že obiskala komisija, ki je ocenila škodo (njene prve ugotovitve objavljamo v okviru). Čeprav še ni mogoče reči, kdaj se bodo tla pod Gorjanci umirila, niti ne, koliko je dejanske škode (zaenkrat je ocenjena na 500.000 dinarjev), objavljamo izjave ljudi, ki so jih potresi pregnali iz hiš ali pa so tresenje tal doživeli kako drugače.

Marija Dev, receptorka v zdravilišču Šmarješke Toplice: „Po prvem sunku je naše zdravilišče v treh dneh zapustilo okoli 20 gostov. Tla so se res precej majala. Med tistimi, ki so odšli, so predvsem starejši ljudje, ki potrebujejo mir in počitek.“

Franc Gregorčič iz Šmarjete 33 je ob prvem ponedeljkovem sunku ravno kosil. Gregorčič pripoveduje:

ZA DOBRO VINO, SODČEK LEP – „En starček, ki je vince rad pil,“ krasni sodček enega od mnogih dolenskih ljubiteljskih vinogradnikov. Reliefno podobno je vrezal v les znani likovni samorastnik Sandi Leskovec z Mirne.

Nenavadno velika goba

Po gobarski teoriji bi morala biti hrastova zraščenska najmanj 10-krat manjša

Čeprav letos v glavnem ni gob, je Vili Šajnič iz Trate v Kočevju našel 13. julija v gozdu pri Rimskem kar 1,50 kg težko gobo hrastovo zraščenko, poleg nje pa je bila še ena, le nekoliko manjša. Tako gobo je našel prvič doslej, čeprav je že okoli 10 let gobar.

Zanimivo je, da ima hrastova zraščenska običajno 50 do 200 klobučkov; goba, ki jo je našel Vili Šajnič, pa jih ima po gobarjevem zadržilu okoli 2.000. Srečni gobar je povedal tudi, da tako velike gobe doslej sploh še ni našel.

Letos je šel Vili Šajnič sam ali z ženo in hčerka za večkrat nabirat gobe, vendar je našel doslej le nekaj lisičk, golobic in samo enega jurčka. Vendar je pri gobarjenju doživel marsikaj zanimivega. Tako je samo letos že dvakrat srečal medveda, in sicer obakrat pri Oneku, vendar se je srečanje vedno dobro končalo. Na naše vprašanje o srečanju z medvedom je Vili Šajnič odgovoril tako:

„Ne, bežali nismo ne mi ne medved. Vsak je krenil na svojo

„Najprej je zabobnelo, potem je streslo. S hiše je odpadal omet, vendar škode nismo prijavi. Hiša je že stara.“

Gregorčičeva žena Terezija je občutila prvi sunek v hiši. „Pri naju je v varstvu vnukinja,“ pravi Terezija, „spali sva še, ko so se zamajala tla. Pograbila sem otroka in odhitela na plano. To je bilo prvo, kar mi je prišlo na misel.“

Med tremi hišami, ki jih bodo morali stanovalci zapustiti, je tudi poslopje Malči Suhadolnik iz Gore-

nje vasi. „Ni čudno, da je naša hiša razpokala od vrha do tal. Poslopje je že staro, naš rod živi v njej že 80 let, še prej pa je bilo v hiši župnišče; govori pa se, da je bila v tej stavbi tudi nekakšna podružnica Bajnafa. Škoda je le, da smo jo začeli obnavljati. Proč vržen denar, izseliti se bomo morali. Člani komisije so nekaj govorili o prikolicah, vendar je to samo začasna rešitev. Zidati bo treba na novo.“

Potres pod Gorjanci ni povzročil opustošenja, ki bi ga omenjale svetovne tiskovne agencije, prinesel pa je strah, bežanje na prosto in tudi škodo. Čeprav 50 starih milijonov škode v državnih ali pa tudi ožjih okvirih ni omembe vreden denar, lahko vseeno zapišemo, da se je življenje treh družin, ki bodo morale zapustiti svoje domačije, bistveno spremenilo tistega julijskega ponedeljka, ko so se ob 5.40 zamajala tla pod Gorjanci.

M. B.

POTRES POŠKODOVAL 37 HIŠ

Ob nedavnem potresu, ki je zajel področje severovzhodno od Novega mesta, so pri občinski skupščini Novo mesto ustanovili poseben štab za ugotavljanje škode na prizadetem področju.

Po podatkih štaba, ki je obiskal potresno območje, je v KS Šmarjeta poškodovanih 22 hiš, v KS Otočec pa 15. Zanimivo je, da so poškodovane le starejše hiše, zgrajene 1900 ali še prej. Potres ni povzročil večje materialne škode, le v KS Šmarjete so tri hiše neprimerne za nadaljnje bivanje, v obeh krajevnih skupnostih pa jih je osem potrebnih sanacije. Vsi ostali poškodovani prostori so po ugotovitvah komisije primerni za nadaljnjo uporabo. Za popravila navedenih hiš bo potrebno zagotoviti 500.000 din; v prvi vrsti naj bi denar prispevale organizacije, kjer so prizadeti občani zaposleni, ostale delovne organizacije pa naj bi pomagale s krediti.

B. B.

ZA LOSKI POTOK

Občinska skupščina Ribnica bo odkupila v poslovno-stanovanjskem objektu v Loškem potoku, ki se gradi, poslovne prostore za krajevni urad, sejno sobo in del sanitarij. Ti prostori bodo skupaj merili prek 40 kv. m, veljali pa bodo 300.000 din. Sklep o tem so izglasovali pred kratkim. Približno tretjino tega denarja bodo plačali iz letošnjega proračuna ob podpisu pogodbe, preostali dve tretjini pa iz proračuna za prihodnje leto.

DOLENJSKI LIST
tribuna bralcev

DOMAČIJO BO TREBA ZAPUSTITI – Malči Suhadolnik iz Gorenje vasi pri Šmarjeti pred hišo, ki jo je načel zob stoletij, njegovo delo pa dokončal potres. (Foto: M. Bauer)

Pes in srna – prijatelja

Nenavadna živalska sloga na domu novomeškega lovca Janka Kastelca – Jeseni srna v italijanskih revirjih?

Bilo je nekako pred tremi tedni, ko so otroci v Ajdovskih gmajnah v bližini Frate nabirali jagode. Kar naenkrat so zaslišali med nizkim grmicevjem obupno cviljenje. Najpogumnejši so se napatili za zvokom in našli so kakšne 3 do 5 dni staro srnico – pravega „dojenčka“. Prinesli so jo v kočico na Frati. Zanj je zvedel lovec Martin Iskra in jo odnesel domov. Vendar neboljenček ni ostal v njegovih rokah: ko je bila srnica stara približno 14 dni, je prišla v oskrbo lovca Janka Kastelca iz Novega mesta, Kettejev drevored 9.

Na Marofu, kjer je trenutno dom srnice „Mikice“, je zadnjih nekaj dni zelo živahno. Zakonca Kastelic imata polne roke dela z „družinskim prirastkom“, prav tako pa tudi 2-letni jazbečar „Daso“. Srnica se je

na novi dom, prehrano in življenjske navade kmalu privadila, njen varuh Daso pa šele čez nekaj dni. Sprva jo je pes gledal malo postrani – češ: „Kaj pa ti delaš v mojem kraljestvu?“ Toda Mikica se za to ni dosti menila. Večino dneva prespi v pasji hišici; gospodar ji nosi hrano, zvesti čuvaj – jazbečar pa jo ljubosumno čuva pred vsakdanjimi obiskovalci.

Ljudje se kar ne morejo načuditi nevsakdanjemu živalskemu sožitju. Toda kakšna bo usoda srnice, ko bo odrasla? Tovariš Kastelic jo mora imeti v domači oskrbi do jeseni, saj jo v gozd nikakor ne sme spustiti. Nato pa bo skoraj gotovo odšla z lovci v Italijo, v italijanske lovskie revirje. Marsikdo se bo mogoče vprašal: zakaj pa je ne bi spustili v domače gozdove? Odgovor je dokaj preprost: pri naših sosedih imajo lovskie revirje ograjene in za pravilno živalsko ravnovesje skrbijo čuvaji, pri nas pa bi bila udomačena srnica Mikica kaj kmalu plen kakšnega divjega lovca ali psa.

MIHA GOŠNIK

PASJI POLJUB SRNI – Takole rada se imata srnica in jazbečar pri Kastelcevih na Marofu. (Foto: M. Gošnik)

DELA ŽE, DELA, TODA GREŠI...

Tovarišica sekretarka: Predlog se mi zdi... ne vem, no... Jožiču Repiču pismeno pohvalo. No ja. Je delaven, ne rečem. Cele popoldneve visi na sestankih. Poleg tega je delegat v dveh samoupravnih interesnih skupnostih, pred leti je bil predsednik odbora za kadre, igra bas pri mestnem pihalnem orkestru, vodi žensko gasilsko desetino, izkazal se je pri vpisovanju posojila za ceste, cerkev ga ne zanima in otrok ne nosi skrivoma h krstu. To je vse res. Vendar ne smemo pozabiti, da je Jožič Repič samo letos petkrat manjkal na sestanku in da je dvakrat stegnil jezik v nepravno smer. Spomnite se, da je javno

izjavil, da bi bilo najpametneje, ako bi zažgali izdelke, ki so se nagradili v skladišču, kajti prodaja jih tako ne bo zmožna spraviti do potrošnika. Da o tistem s tehničnim direktorjem sploh ne govorim! In vas vprašam: naj damo takšnemu človeku pismeno pohvalo?

Tovariš predsednik: Ne vem, kako naj začnem. Ja, Jožič je s stališča naše organizacije lahko za vzor: je zapljud, natančen kot ura, vesten, priljubljen v sredini, kjer dela, avtoritativen, miren in neupadljiv, njegova beseda med ljudmi nekaj zaleže, ne smemo pa mimo dejstva, da je ob naši akciji nabave jabolk

hujskal ljudi, naj ne kupujejo sadja preko nas, češ da bodo dobili črvena jabolka in še dražje; kot so sicer v zelenjavi... Za pismeno pohvalo, tovariši, pa...

Tovarišica predsednica: Osebnost Jožiča Repiča ne poznam najbolje. Poznam pa njegovo družino. Repič izhaja iz napredne, nefarške družine. Oče njegov je v vasi vplivna osebnost, mati pa se že vsa pojovna leta razdaja Rdečemu križu. Res pa je tudi to, da je Repič kahal nekaj okrog stanovanj. Gotovo niste pozabili, ko je na seji delavskega sveta podjetja vstal in rekel: „Da, zdaj, ko že imajo vsi šefi stanovanja in so jih dobili brez-

plačno, zdaj bomo pa sprejeli sklep o 30-odstotni lastni udeležbi. K vragu!“ Vprašam vas: naj dobi torej tak človek pismeno pohvalo?

Skoraj istočasno so roke prečrtale črke, ki so sestavljale ime in priimek Jožiča Repiča.

Pismeno pohvalo je prejela Klotilda Zračnikova, ki sicer ni aktivna v nobenem samoupravnem organu niti v nobeni organizaciji ali skupnosti, ji je pa komisija štela v dobro to, da ni s svojim delom in govorjenjem nikoli vnašala nemira med delovne ljudi...

TONI GAŠPERIČ